RADU TEODORESCU

CUVIOŞENIA CREŞTIN ORTODOXĂ ÎNTR-O LUME TUPEISTĂ ŞI DESTRĂBĂLATĂ

Cugir 2026

CUPRINS

Introducere
1. Cuvioşenia creştin ortodoxă: un lucru din ce în ce mai uitat în lumea de azi
2. De ce cuvioşenia nu este proprie numai călugărilor?
3. Cuvioşenia creştin ortodoxă iasă din smerenie multă
4. Tupeismul lumii noastre nu are nimic de a face cu cuvioşenia creştin ortodoxă
5. O lume destrăbălată nu are cum să cunoască frumuseţea cuvioşeniei creştin ortodoxe
6. Cuvioşenia creştin ortodoxă se învaţă pas cu pas
Concluzii

INTRODUCERE

Cuvioşenia este o temă de periferie a societăţii contemporane. De ce? Fiindcă ea este asociată cu mai multe lucruri demodate, învechite şi perimate cum ar fi icoane, fum de tămâie, candele, metanii şi slujbe bisericeşti lungi. Mai mult decât atât, în lumea noastră de azi emancipată ştiinţific şi religios sunt mai multe

- surogate,
- contrafaceri

cum ar fi practicile yoga,[1] tehnicile de meditaţie budiste, spiritualitatea New Age sau ideologiile de sorginte teosofică sau antroposofică.

Prin urmare ce este cuvioşenia? Cuvioşenia înseamnă: "credinţă, cucernicie, cuvioşie, evlavie, pietate, pioşenie, piozitate, religiozitate, smerenie, (livr.) devoţiune, (înv.) blagocestie, blagocestivie, hristoitie, râvnă, râvnire, smerire."[2]

Se poate vedea aici că în cuvioşenie sunt o mulţime de sensuri care eventual sub o formă sau alta vor ajunge să fie dezbătute şi analizate în această carte.

Fiindcă am ajuns să trăim într-o societate contemporană care este dominată de

- secularism
- şi indiferentism religios

ei bine cuvioşenia este un lucru care ţine pentru mulţi de fanatism şi de fundamentalism.

„Deşi în limba vorbită cuvios/ cuvioasă este folosit cu înţelesul (uneori peiorativ) de „cucernic", „evlavios", „pios", în cele bisericeşti termenul este legat de lumea monastică, şi are două întrebuinţări: mod de adresare unui călugăr sau călugăriţe: „Cuvioase Părinte"/ „Cuvioasă Maică";

sfinţii monahi se numesc „cuvioşi" - Ὅσιος (gr.), преподобный (sl.). „Cuvioşii" sunt astfel una din cetele de sfinţi, alături de apostoli, mucenici, mărturisitori, episcopi etc."[3]

Se poate vedea aici că cuvioşenia creştin ortodoxă este una care mai mult se leagă de călugări sau se poate spune că este o trăsătură a lumii monahale. Totuşi ceea ce vom arăta în paginile acestei cărţi este că de fapt cuvioşenia este un lucru care ajunge să fie trăită şi de cei care sunt credincioşi fiindcă trebuie să ştim că există o legătură profundă dintre viaţa duhovnicească şi cuvioşenie.

În acest sens se poate spune că una dintre cele mai puternice legături spirituale este dintre evlavie şi cuvioşenie. Aceasta fiindcă cuvioşenia iasă din multă evlavie. Nu ai cum să trăieşti cuvioşenia creştin ortodoxă dacă nu eşti un om evlavios sau mai bine spus dacă nu practici evlavia.

Iată ce spunea în acest sens părintele Adrian Agachi: "sunt puţine lucruri frumoase pe lume. Multe par a avea acea strălucire exterioară care fură ochii necunoscătorilor, dar se dezvăluie de la prima vedere ca fiind lipsite de valoare celor experimentaţi care le observă aşa cum sunt. Printre puţinele „frumuseţi" ale acestei lumi pot număra, cu bucurie, evlavia sinceră. Câteodată, această evlavie se vede în ochii înlăcrimaţi ai unui tânăr care participă pentru prima dată la Sfânta Liturghie. El simte ceea ce fiecare credincios a simţit şi ar trebui să simtă cât mai des, şi anume, bucuria aceea inexplicabilă care-i umple fiinţa şi care poartă numele atât de frumos de „har". Alteori, această evlavie se vede în semnul crucii, un pic grăbit şi mai întotdeauna prea scurt sau prea lung, aproape făcut incorect, al unei persoane între două vârste, care vine temătoare la prima sa spovedanie după mulţi ani în care a stat departe de Dumnezeu. Îmi aduc aminte adesea de reacţia unui cunoscut care nu mai intrase de mulţi ani în biserică şi care, odată ajuns în sfântul locaş, a avut o transformare subită. L-am văzut pătruns de o teamă sfântă, încărcată de iubire, ca a unui om care îşi în-tâlneşte prima dragoste după ani buni în care s-a gândit fugitiv la ea, dar nu a avut niciodată curajul să-i mărturisească sincer că nu a uitat-o, de fapt, niciodată. Nu l-am întrebat nimic pentru că ştiam că nu va putea niciodată să redea în cuvinte ceea ce a simţit de fapt. Evlavie."[4]

---

[1] A se vedea Nicu Gavrilutã, *Miscări religioase orientale. O perspectivă socio-antropologică asupra globalizării practicilor yoga* (Cluj-Napoca, 2006).

[2] După Dicţionarul explicativ.

[3] https://ro.orthodoxwiki.org/Cuvios (accesat pe 24.10.2025).

[4] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-evlavie-si-pietism-140390.html (accesat pe 24.10.2025).

Ceea ce trebuie să ştim este că există forme prin care cuvioşenia ajunge să fie falsificată şi stricată. Una dintre cele mai cunoscute astfel de forme este pietismul. Este bine să ştim că pietismul este mai mult o formă de fariseism fiindcă este unul care îndeplineşte la nivel extern toate formele cuvioşeniei care iasă din evlavie. Totuşi pietismul este unul care rămâne la o stare externă a lucrurilor. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că omul pietist este unul care stă doar la suprafaţa lucrurilor sau mai bine spus la suprafaţa trăirii în Hristos.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Adrian Agachi: „acum, însă, trebuie să descopăr şi partea întunecată, falsă, a evlaviei creştine. Ceea ce numim, de regulă, pietism. Îl văd adesea în ochii seci ai celor care se cred drepţi în faţa tuturor pentru că ei citesc Psaltirea sau fac multe canoane şi acatiste, bat mătănii şi dau milostenie din plin, participând adesea la slujbe. Însă toate acestea nu le-au stors vreodată o lacrimă sinceră. Mai văd pietismul în felul în care aceştia înţeleg ritualul bisericesc, închinându-se cu rigiditate în fiecare moment necesar „pentru că aşa trebuie" şi făcându-le observaţie tuturor celor care nu împlinesc lucrurile la fel ca ei. Şi mai văd pietismul în „teamă", dar nu acea teamă încărcată de iubire pe care am descris-o mai sus, ci în dictatura fricii, a spaimei, a groazei de iad, de chinuri, de boli, de pedepse cu care Dumnezeu este gata să ne răpună pe toţi pentru cel mai mic păcat. O teamă pe care n-aş ezita să o numesc morbidă, deoarece fiecare greşeală înseamnă moarte, eşec, neputinţă, care atrage după sine numai căznirea sufletească a omului, până la ieşirea din minţi."[5]

Într-o lume care este de cele mai multe ori obsedată de

- mâncare,
- îmbrăcăminte,
- sexualitate,
- putere politică
- sau bani şi averi

ei bine am găsit să facem un portret al cuvioşeniei creştin ortodoxe ce evident că nu preocupă pe prea multă lume fiindcă oamenii sunt unii care evident că nu vor să facă

- utilitatea
- şi frumuseţea

cuvioşeniei creştin ortodoxe.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Adrian Agachi: „aşa cum toate lucrurile frumoase sunt rare, la fel şi evlavia sinceră este rară. Atât de rară, încât atunci când o întâlneşti îţi vine să plângi de bucurie pentru ceea ce vezi şi, în acelaşi timp, să suspini cu amărăciune că nu o vei mai vedea curând. Însă ceea ce te bucură este faptul că pietismul se înclină adesea în faţa evlaviei adevărate atunci când o întâlneşte. Este şi cazul unui tânăr „evlavios" care a plecat la Muntele Athos şi, pe parcursul călătoriei sale, a vizitat o chilie izolată unde trăiau un bătrân cu ucenicul său. Când a intrat aici, a văzut că bătrânul era neîngrijit şi i s-a făcut ruşine să-i sărute mâna, însă, îndemnat fiind, a împlinit acest gest. Mâna bătrânului mirosea a un parfum tainic, necunoscut, dar incredibil de aromat. Ieşind din chilie, tânărul l-a întrebat pe ucenicul bătrânului dacă acesta din urmă s-a spălat de curând. Ucenicul i-a răspuns că nu se mai spălase de zece ani... Bătrânul avea mireasma harului, mireasmă care se descoperă numai evlaviei sincere."[6]

Este bine să ne dăm seama că nu se poate face în nici un fel o separaţie dintre cuvioşenie şi evlavie fiindcă este se presupun reciproc. Totuşi în această carte vom vorbii mai mult despre cum ajunge să se manifeste cuvioşenia creştin ortodoxă în lumea noastră fiindcă trebuie să ştim că sunt mulţi care nu vor să îi vadă

- sensul
- semnificaţie
- şi noima.

De ce? Fiindcă lumea de azi este una care are cu totul alte lucruri faţă de care îşi manifestă cuvioşenia. Spectacolele seculare şi dezbaterile politice sunt unele care aduc cu sine o cu totul altă formă de cuvioşenie care nu are mai nimic cu cea creştin ortodoxă. De ce? Fiindcă acolo unde lipseşte cuvioşenia creştin ortodoxă ajunge să fie înlocuită cu mai multe surogate sau mistificări dintre care cel mai cunoscut este secularismul şi manifestările lui.[7]

---

[5] Idem.

[6] Ibidem.

[7] A se vedea Nicu Gavriluţă, *Noile religii seculare. Corectitudinea politică, tehnologiile viitorului și transumanismul* (Iaşi, 2018).

Spunem aceste lucruri fiindcă este bine să ne dăm seama că cuvioşenia creştin ortodoxă este una care este o parte fundamentată din viaţa omului.

În Evul Mediu catolicii trebuie să ştim că au ajuns să creeze un mare surogat al cuvioşeniei creştin ortodoxe care se numea scolastică. Aceasta fiindcă se credea că doar mintea contează în legătura cu Dumnezeu. Iată ce spunea în acest sens părintele Teoclit Dionisiatul: „de aceea, putem lua aminte la cuvintele înţelepte ale unui mare părinte athonit al secolului al XX-lea, care, ridicându-se împotriva falsei evlavii, spunea următoarele: „Ambele (teologia scolastică şi pietismul) sunt unul din motivele şi consecinţele declinului duhovnicesc al vremurilor noastre. Dacă aceasta era teologia Bisericii, n-ar mai fi creat ea Părinţi şi Mărturisitori arătători ai celor dumnezeieşti, ci cercetători şi investigatori ştiinţifici şi reci de tipul veacului nostru. Şi dacă aceasta era spiritualitatea Tradiţiei noastre, n-ar mai fi creat ea Părinţii neptici ca «dumnezei după har» şi «luminători ai discernământului», ci sensibilităţi maladive, pradă halucinaţiilor psihice (s.n.)”[8]

Doi călugări creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De ce numai călugării sunt cuvioşi?
- Nu este aşa.
- Nu?
- Nu.
- Cum?
- Cuvioşenia este un lucru pe care toţi creştinii pot să îl dobândească.
- Cum?
- Prin cultivarea virtuţilor.
- Crezi?
- Da.
- Lumea de azi nu este prea interesată de cuvioşenie.
- Din nefericire.
- Aşa este.
- Crezi că este posibil să fi laic şi să fi cuvios?
- Da.
- Cum?
- Dacă ai evlavie.
- La Dumnezeu.
- Da.
- Şi la Maica Domnului.
- Da. La sfinţii îngeri, sfinţi etc.
- Aşa credeam şi eu că este.
- În ce sens?
- Lumea de azi este foarte critică cu cuvioşenia.
- De ce?
- Fiindcă se crede că este o trăsătură ce nu poate să fie atinsă în viaţa laică.
- Minciuni.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă dacă stă mai bine să se gândească omul îşi poate da seama de importanţa cuvioşeniei.
- În societate?
- Da.
- Cum?

[8] Teoclit Dionisiatul, Dialoguri la -Athos între cer şi pământ, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Ed. Deisis, 22015, p. 474 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-evlavie-si-pietism-140390.html (accesat pe 24.10.2025).

- O să îți spun o întâmplare în acest sens.
- Te ascult.
- Un eremit din pustiul Egiptului istoriseşte aşa.
- Ce?
- Tătal meu, era un funcționar binecunoscut, care deşi îşi aduna averi era plin de milă cu cei săraci şi nenorociți.
- Frumos.
- Când a simțit că i-se apropie sfârşitul m-a chemat la sine, mi-a arătat banii şi bogățiile sale zicându-mi.
- Ce?
- Iubitul meu fiu, ştiu că nu voi mai trăi mult şi înainte de a muri voiesc să-mi aduc în regulă afacerile. Voiesc să-ți pun o întrebare la care trebuie să-mi răspunzi.
- Ce întrebare tată?
- Iată aici banii şi avuțiile mele, să te las în grija lor sau a lui Dumnezeu?
- Şi ce i-a răspuns?
- I-a răspuns hotărât.
- Ce?
- Pun veşnicia înaintea celor trecătoare; de aceea îmi aleg pe Dumnezeu, care e veşnicie şi renunț la avuții pe care rugina le roade şi hoții le fură.[9]
- Şi ce a însemnat acest lucru?
- Ca să ales sărăcia.
- S-a călugărit?
- Da.
- Mă gândeam eu.
- Deci vezi?
- Ce?
- Dacă meditezi mai bine la lumea din jur îți dai seama de realitate.
- Ce realitate?
- Că trebuie să te centrezi pe Dumnezeu.
- Şi nu pe averi?
- Da.
- Ai dreptate.
- Ştii ce este cuviosenia în acest sens?
- Nu.
- Să ştii să îți fac priorități.
- Adică să te centrezi pe ceea ce este esențial?
- Da.
- Este mai greu de făcut.
- Dar nu imposibil.
- Aşa este.
- Cuviosenia este ceva care te duce la Dumnezeu.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ea vine de la Dumnezeu.
- Aşa este.
- Deci cu cât eşti mai cuvios cu atât mai bine ajungi să Îl cunoşti pe Dumnezeu.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Îți mulțumesc pentru cuvinte.

[9] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Prin urmare se poate vedea o mare diferenţă dintre omul cuvios şi omul lumesc care au valori şi criterii cât se poate de diferite şi separate. Iată ce spunea în acest sens părintele Dionisie Tatsis: „omul evlavios trăieşte întru Dumnezeu, pe care-L iubeşte din tot sufletul, inima şi cugetul lui. Trăieşte după principiile Evangheliei, îşi ridică crucea şi-L urmează pe Hristos. Le lucrează pe cele virtuoase, bune, plăcute, desăvârşite. Gura lui grăieşte adevărul şi inima lui iubeşte dreptatea. Sufletul lui doreşte să rămână în sfânta biserică. Bucuria lui este studierea Sfintelor Scripturi, iar odihna lui este înţelegerea lor. Omul evlavios gândeşte înţelept şi este statornic în gândurile lui. Când conduce este un cârmuitor excelent, ca părinte este pildă de virtute, ca om politic este folositor societăţii, iar ca prieten este comoară nepreţuită."[10]

CAPITOLUL 1

CUVIOŞENIA CREŞTIN ORTODOXĂ: UN LUCRU DIN CE ÎN CE MAI UITAT ÎN LUMEA DE AZI

Ceea ce se poate vedea în zilele noastre este că există un curent lumesc care este dominat de

- hedonism,
- materialism
- şi consumerim

care merge paralel cu valorile cuvioşeniei creştin ortodoxe. De ce? Fiindcă cuvioşenia creştin ortodoxă de cele mai multe ori este privită ca un lucru care nu aduce nici un fel de profit şi trebuie să ştim că trăim într-o societate capitalistă care se bazează pe noţiunea de profit.[11]

„Conceptul de evlavie îşi dă numele virtuţii care provoacă devotament în faţa a tot ceea ce are legătură cu chestiunile sfinte şi este călăuzită de iubirea simţită faţă de Dumnezeu. ... Când cineva reflectă milă pentru un alt subiect, el decide să-l ajute, să-l ajute sau să-l ierte.

În 1 Timotei 5:4 acest cuvânt este folosit în sensul de grijă datorată unei mame văduve sau unei bunici. Verbul este „eusebeo", un termen datând din perioada elenistică şi folosit frecvent pentru a descrie îndeplinirea actelor de închinăciune religioasă (vezi Faptele Apostolilor 17:23), care arată că, pentru Pavel, grija pentru rudeniile văduve face parte din datoria religioasă a creştinului. Lucrul acesta este de înţeles în lumina poruncii a cincea şi a faptului că prin aceasta creştinul uşurează biserica de responsabilitatea întreţinerii văduvelor în cauză.

Biblia priveşte din mai multe puncte de vedere complementare evlavia pe care o imprimă în mintea omenească. Vechiul Testament o numeşte „frica de Dumnezeu" sau „frica de Domnul" (de peste 30 de ori), arătând în felul acesta că adevărata evlavie îşi are rădăcina într-o atitudine de reverenţă, spunere şi ascultare de Dumnezeu. Noul Testament o numeşte „ascultarea Evangheliei" sau „adevărului" (Romani 10:16; Galateni 5:7; 2 Tesaloniceni 1:8; 1 Petru 1:22; cf. Romani 6:16) şi în felul acesta caracterizează evlavia ca un răspuns la revelaţie."[12]

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că într-un anume sens când ajungem să cultivăm cuvioşenia ajungem să fim unii care

- mergem,
- avansăm
- şi purcedem

contra curentului lumesc ai goanei după plăceri şi bani.

Este greu să îi convingem pe un afacerist sau politician din zilele noastre că cuvioşenia este un lucru care îi este de folos fiindcă astfel de persoane au ajuns să trăiască într-un univers

- strâmt
- şi îngust.

---

[10] Presb. Dionisie Tatsis, Sfântul Nectarie al Pentapolei - Învăţături alese, traducere de Cristian Spătărelu, Editura Egumeniţa, Galaţi, 2012, p. 61 apud https://doxologia.ro/cum-este-viata-celui-evlavios (accesat de 24.10.2025).

[11] A se vedea Scott W. Gustafson, *At the Alter of Wall Street: The Rituals, Myths, Theologies, Sacraments, and Mission of the Religion Known as the Modern Global Economy* (Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2015).

[12] https://ro.wikipedia.org/wiki/Evlavie (accesat pe 24.10.2025).

După cum am spus trebuie să ştim că cuvioşenia este una care ne aduce mai multe beneficii de la natură

- sufletească,
- motivațională
- şi de liniştire.

Omul cuvios este un om care trebuie să ştim că ajunge să trăiscă într-o lume în care el este împăcat cu sine însuşi. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Vladimir mitropolitul Kievului: "să cercetăm acum din punctul de vedere creştinesc şi să explicăm mai limpede cu ce anume vicii şi neajunsuri trebuie să ne luptăm în chip deosebit şi cu ce virtuţi trebuie să-i deprindem.

După spusele fiului lui Sirah, începutul înţelepciunii este frica de Domnul (1, 16); ca atare, prima virtute pe care sunt datori părinţii să o sădească în inimile odraslelor este frica de Dumnezeu, cucernicia, evlavia."[13]

Cuvioşenia acolo unde există trebuie să ştim că are un efect benefic asupra sufletului. De ce? Fiindcă ajunge să ne facă să fim unii care să ne dăm seama că nu numai trupul este cel care are nevoie de grija noastră ci la fel de bine şi sufletul.

Trebuie să avem grijă de sufletul fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să fim unii care să ne dăm seama că cuvioşenia este una care ne face să ne dăm seama de

- importanţa,
- semnificația,
- sensul
- şi dominanta

care este cuvioşenia.

Sfântul Vladimir al Kievului ne spunea că trebuie să ne dăm seama că cuvioşenia poate să fie învăţată de mamele creştine când se ocupă de educația copiilor lor: „de ce însă părinţii, mai ales mamele, sunt datori să-şi crească copii în cucernicie şi în frică de Dumnezeu? Răspunsul meu este acesta: fiindcă de la adult este de aşteptat cucernicie şi evlavie doar dacă fundamentul, temelia acestei cucernicii a fost pusă în inima lui încă din copilărie, doar dacă el a fost deprins de la cea mai fragedă copilărie cu exersarea în rugăciune şi în celelalte lucrări ale cucerniciei."[14]

Etimologia trebuie să ştim că cuvântul cuvioşenie vine de la *ceea ce se cuvine* şi prin urmare se poate spune că cel cuvios este unul care ajunge să fie cel care dă ceea ce se cuvine celor din jurul lui. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că există un sens extern al cuvioşeniei.

De ce? Fiindcă trebuie să ştim că nu numai oferim cuvioşenie dar la fel de bine şi primim cuvioşenie.

Tot Sfântul Vladimir al Kievului spunea că cuvioşenia este un lucru pe care mamele trebuie să ajungă să îl facă să fie deprins de copiii lor: „poveţele şi impresiile cu caracter religios pe care copilul le primeşte de la mama sa începând cu cea mai fragedă vârstă, pe care le suge, ca să zic aşa, odată cu laptele mamei, rămân de obicei pentru întreaga viaţă; iar dacă mai apoi un astfel de copil, întunecat de viforul patimilor şi smintit de pildele rele ale altora se abate câteodată de la adevărata cale, în cele mai multe cazuri el se întoarce la aceasta mult mai lesne decât cel rămas fără educaţia religioasă de început. În copiii care au fost crescuţi în cucernicia şi evlavia creştinească, dar care mai apoi s-au pervertit moral, foarte des se trezeşte cu o putere neobişnuită amintirea vremurilor nevinovate ale copilăriei lor: le vin în minte iarăşi rugăciunile simple de copil pe care le-au învăţat din gura mamei, ce poate că demult se odihneşte în mormânt, lecţiile, poveţele şi îndemnurile simple pe care le-au auzit pe când erau încă la sânul mamei – şi amintirea acelor zile fericite ale copilăriei nu rareori îi întoarce din calea păcatului şi a patimilor în sânul Bisericii."[15]

Este cu adevărat un lucru

- frumos
- şi bun

[13] Sfântul Vladimir, Mitropolitul Kievului, *Despre educație*, Editura Sofia, 2006, pp. 79-81 apud https://doxologia.ro/ce-fericire-este-pentru-copii-sa-aiba-o-mama-cucernica (accesat pe 24.10.2025).

[14] Idem.

[15] Sfântul Vladimir, Mitropolitul Kievului, *Despre educație*, Editura Sofia, 2006, pp. 79-81 apud https://doxologia.ro/ce-fericire-este-pentru-copii-sa-aiba-o-mama-cucernica (accesat pe 24.10.2025).

dacă un copil ajunge să fie crescut în duhul cuviosşeniei creştin ortodoxe dar din nefericire sunt mai multe familii care preferă să îşi crească copiii în indiferenţă religioasă. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că *duhul veacului* nu este unul care merge după Hristos.

Tot Sfântul Vladimir al Kievului spunea: „de aici se vede cât de mare fericire este pentru copii să aibă o mamă cucernică, ce îi obişnuieşte de la cea mai fragedă vârstă cu credinţa şi evlavia creştinească.

De la mamă – nu de la profesorii de religie – trebuie să capete copilul primele îndrumări religioase; pe lângă mama sa – nu la şcoală – trebuie să înveţe el în fiecare zi rugăciunile creştinului ortodox. Cel puţin aşa a fost dintotdeauna în familiile cu adevărat cucernice."[16]

Se poate vedea că în termenii secularismul omul de azi are un alt fel de cuviosşenie. Acest gen de cuviosşenie se poate vedea din

- emoţia
- şi vibraţia

cu care tinerii ajunge să privească pe marile

- superstaruri rock
- sau vedete de cinema

care se poate spune că de multe ori creează în sânul mulţimilor un fel de *fior sacru* în care superstarul şi vedetele sunt respectate cu o mare cuviosşenie.

Evident că există mai multe mari personalităţi veritabile în societatea noastră numai că mai multe dintre ele ajung să creeze un adevărat cult.[17]

Este bine să ştim că cultul vedetei rock este unul care ajunge să modeleze generaţii şi să îşi pună amprenta asupra mentalităţii la milioane de persoane care văd în superstarul rock un

- model,
- exemplu,
- reper
- şi inspiraţie.

„Sunt 3 locuri în Noul Testament în care înţelesul românesc al termenului evlavie (evlavios este un om pios, religios, cucernic, umblător la biserică şi temător de Dumnezeu) nu se poate aplica.

1. "Dacă o văduvă are copii sau nepoţi de la copii, aceştia să se deprindă să fie evlavioşi întâi faţă de cei din casa lor şi să răsplătească ostenelile părinţilor, căci lucrul acesta este plăcut înaintea lui Dumnezeu." 1 Timotei 5:4

E clar că nu "pioşenie" sau "cucernicie" aşteaptă o văduvă de la copiii sau nepoţii ei, ci un angajament serios că va fi îngrijită bine răsplătind ostenelile creşterii. Deci aici "evlavie" nu se poate traduce decât cu responsabilitate, implicare, angajament, nicidecum cu un termen ce sugerează închinare. Nu te "închini" la bunica sau la mama văduvă, ci…lămurit spune în versetul 16: "Dacă vreun credincios, fie bărbat, fie femeie, are văduve în familie, să le ajute şi să nu fie împovărată cu ele Biserica, pentru ca să poată veni în ajutor celor* cu adevărat văduve." Deci a fi evlavios înseamnă a ajuta, a purta povara, a fi responsabil, a fi implicat, a fi angajat într-o lucrare.

2. "…Corneliu a chemat două din slugile sale şi un ostaş cucernic din aceia cari-i slujeau în tot timpul" FA 10:7 În original este tot termenul

eusebē εὐσεβῆ

tradus cu evlavie în alt loc şi aici cu cucernicie. Corneliu încă nu era creştin, era doar prozelit, nici ostaşii săi nu erau creştini. Acel ostaş era evlavios faţă de Corneliu, adică îi era fidel şi cel mai probabil era şi capabil. Deci "evlavie" poate fi tradus cu loialitate, cu devotament

2. "Şi fără îndoială, mare este taina evlaviei...„Cel ce a fost arătat în trup, a fost dovedit neprihănit în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovăduit printre Neamuri, a fost crezut în lume, a fost înălţat în slavă.'" 1 Timotei 3:16."[18]

Prin urmare superstarul rock ajunge să creeze în marile mulţimi de oameni o pseudo-cuviosşenie în care tot ceea ce spune şi tot ceea ce facem el ajunge să fie cunoscut şi imitat de mulţimile de fani. De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că *cuviosşenia poate să fie contrafăcută, deci falsificată.* De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că omul este

[16] Idem.

[17] A se vedea Pelle Karlsson; Pelle Karrlson, *Upstaging God: restoring superstar status to Jesus alone* (Dallas, 1996).

[18] https://vesteabuna.wordpress.com/tag/ce-inseamna-evlavie/ (accesat pe 24.10.2025).

unul care simte în sufletul lui nevoie de cuvioşenie numai că cuvioşenia creştin ortodoxă ajunge să i se pară una care este mult mai prea grea şi dificilă şi atunci evident că vine cu mai multe soluţii la această nevoie existenţială a sufletului lui.

„Aparent, cele două părţi ale acestui verset nu se leagă. Domnul Iisus a fost evlavios, El căruia i s-a adus închinare a manifestat ”închinare”? Erezia martorilor lui Iehova, că Domnul Iisus a fost creaţie, derivă şi din înţelegerea greşită a termenilor acestora. Domnul Isus şi-a arătat ”evlavia”, angajamentul atunci când a zis ”Iată-mă, trimite-mă!” dinainte de întemeierea lumii. Toată desfăşurarea creaţiei de 6000 de ani încoace a fost pentru El, de aceea evlavia (supunerea, angajamentul, ascultarea, implicarea) Domnului Iisus a început cu arătarea în trup, a continuat cu dovedirea neprihănirii în faţa celor mai severi examinatori (fariseii) şi a diavolului însuşi (Matei 4), cu acordarea de către Tatăl a sprijinului îngerilor imediat după trecerea examenului (”Atunci diavolul L-a lăsat. Şi deodată au venit la Iisus nişte îngeri, şi au început să-I slujească.”), cu propovăduirea printre neamuri (grecii ce doreau să-l vadă, femeia canaaneancă, samaritenii, sutaşul roman) sau cu neamurile de după rusalii, etc şi se sfârşeşte cu credinţa în lume şi cu înălţarea în slavă. Este descrierea unui plan, nu doar a unei atitudini. Planul conţine logică, nu doar sentiment, implicare, nu doar apartenenţă. Versetul din Timotei are logică dacă e tradus bine.”[19]

Doi filosofi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Este cuvioşenia o problemă filosofică?
- Depinde.
- De ce?
- De cine o priveşte.
- Adică?
- Există o filosofie religioasă.
- Ştiu.
- Ea de mai multe ori are teme comune cu religia.
- Şi teologia?
- Da.
- Aşa este.
- Vezi?
- Deci se poate spune că cuvioşenie este şi o chestiune filosofică?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Avei îndoieli?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă trăim într-o lume a aprenţelor.
- Aparenţe care înşeală?
- Da.
- Aşa este.
- Şi cum priveşte filosofia cuvioşenia?
- Ca pe o virtute.
- Şi filosofia ştim că pune mare preţ pe virtuţi?
- Da.
- Aşa este.
- Dar în ce sens?
- O să îţi spun.
- Te ascult.
- Este o poveste creştină.

[19] https://vesteabuna.wordpress.com/tag/ce-inseamna-evlavie/ (accesat pe 24.10.2025).

- Adevărată?
- Da.
- Te ascult.
- Cezariu, fratele sfântului Grigorie din Nazianz, locuia în Niceea, pe vremea când acest oraş în urma unui cutremur de pământ fu nimicit.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- Casa şi averea lui Cezariu asemenea se nimiciră.
- Vai de mine.
- Da.
- Şi?
- Această nenorocită întâmplare, schimbă cu desăvârşire pe Cezariu, aşa că de la data aceasta îşi îndreptă cugetul spre veşnicul Dumnezeu.
- Cred.
- Ştii ce şi-a spus el?
- Nu.
- „La o parte cu tine lume ce eşti supusă nimicirii; voiesc o casă, care nu se dărâmă în vecii."
- Nu a fost cam extrem?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă acest incident l-a dus la Dumnezeu.
- Cum?
- De la data aceasta se încredinţa Dumnezeului veşnic, pe care nu-l poate nimici nici un cutremur de pământ.[20]
- Aşa este.
- Şi nu a fost înţelept Cezariu?
- Ba da.
- Mă bucur că ţi-ai dat seama.
- Cum să nu?
- Deci vezi?
- Ce?
- Viaţa te poate duce la cuvioşenie.
- Dacă tu nu o faci?
- Da.
- Se poate.
- Sigur că se poate.
- De ce?
- Fiindcă de mai multe ori Dumnezeu acţionează în feluri la care noi nu ne aşteptăm.
- Cum?
- Prin evenimente care de multe ori par că sunt extreme.
- Dar prin care Dumnezeu de disciplinează?
- Da.
- Ai dreptate.
- Mă bucur că eşti de acord cu mine.
- Evidentă că sunt.
- Deci da, cuvioşenia este o virtute filosofică.
- Cât şi teologică?
- Da.

[20] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Se poate vedea că de mai multe ori în cuviosenia creştin ortodoxă există multe elemente care au un profund simţ al evlaviei hristice. Iată ce spunea în acest sens părintele Mihail Danieluc: „în unele biserici sau la procesiuni, mulţi credincioşi, din pioşenie, obişnuiesc să se atingă de veşmintele preoţilor slujitori, de Sfânta Evanghelie ori de alte obiecte liturgice, având bune nădejdi în primirea milei Dumnezeului Celui Preaînalt. Într-adevăr, veşmintele preoţeşti amintesc de cele ale Mântuitorului Hristos de care se atingeau suferinzii, vindecându-se. Dar de la atingere până la unele gesturi extreme este o distanţă mare. De aceea participarea la cultul divin public se impune a fi cu multă cuviinţă, fără să exagerăm cu o serie de obiceiuri şi nici să ne fixăm ca scop ultim al pre-zenţei noastre la biserică atingerea cu orice preţ a veşmintelor sfinţiţilor slujitori, tulburând desfăşurarea programului liturgic. Straiele preoţilor au semnificaţii liturgice bine definite, iar cunoscându-le mai bine, vom acorda toată atenţia cuvenită acestora."[21]

Ceea ce se poate vedea în zilele noastre este că tupeismul este un lucru care este larg răspândit. Dar mai întâi de toate trebuie să ne punem de acord cu ceea ce este tupeismul. Tupeul înseamnă o „îndrăzneală, cutezanţă care întrece limita cuvenită."[22]

În acest sens în lumea noastră există

- tupeism politic,
- tupeism social,
- tupeism afacerist,
- tuperism naţional,
- sau tupeism economic.

Poate una dintre noţiunile cu care contrastează cel mai mult cuviosenia creştin ortodoxă este tocmai tupeismul. Aceasta fiindcă se poate vedea că în viaţa socială şi în viaţa politică sunt unii care calcă peste cadavre pentru a ajunge să îşi realizeze scopurile şi idealurilor mizerabile.

Tupeismul politic trebuie să ştim că este una dintre cele mai mari metehne ale societăţii noastre. Putem să vedem actori politici care au o ascensiune fulminantă în viaţa politică după care dispar în umbră şi nimeni nu mai vorbeşte de ei. Auzim mai apoi că ei acum trăiesc bine mersi în linişte cu câteva milioane sau poate zeci sau sute de milioane în cont.

Ei bine se poate vedea că tupeismul nu are nici un loc în cadrul cuviosenei creştin ortodox. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Mihail Danieluc: „aşadar, caracterul sacru al veşmintelor sfinţiţilor slujitori îl subliniază însuşi ritualul îmbrăcării cu ele: la luarea fiecăruia, se rosteşte o anumită rugăciune, aflată în concordanţă cu simbolismul veşmântului respectiv. De aceea ele capătă semnificaţie nu prin ele însele, ci prin ceea ce reprezintă în cultul divin ortodox deoarece îndeplinesc o funcţie dublă: una de memorial al Tainei lui Hristos, iar a doua de responsabilizare a pregătirii pentru slujire. În primul caz, veşmintele fiecărei trepte a preoţiei sacramentale trimit la taina lui Hristos, întrucât diaconia, preoţia şi episcopatul reprezintă o anumită latură a slujirii Mântuitorului. În al doilea înţeles, veşmintele, prin simbolismul lor, ne arată responsabilitatea şi pregătirea pe care trebuie s-o aibă slujitorul, în funcţie de treapta lui sacramentală. Ne vom opri doar la veşmintele preotului, specificând că unele elemente sunt comune cu a diaconului (stihar şi mânecuţe) sau chiar a episcopului (epitrahil şi brâu)."[23]

Evident că tupeistul politic este unul care nu are nici un fel de

- noţiune,
- simţ
- sau gust

al cuviosenei.

Tupeistul politic este unul care dă asigurări că dacă va fi votat o vom duce mai bine în timp ce conturile ui din bancă cresc în mod constant şi cât se poate de mult. Tupeismul politic trebuie să ştim că este unul care se bazează pe idea că trebuie să urci cât mai sus pe ierarhia politică şi socială fără să îţi pese dacă sunt mai mulţi care sunt mult mai competenţi decât eşti tu.

---

[21] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

[22] După Dicţionarul explicativ.

[23] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

Părintele Mihail Danieluc ne spunea că la fel de bine trebuie să ştim că există o manifestare externă a cuviosşeniei creştin ortodoxe: „astfel, stiharul, cămaşa albă, lungă până-n pământ, închipuie dumnezeiasca strălucire pe care preotul o slujeşte prin Evanghelie şi îmbrăcămintea cea mai curată a slavei lui Dumnezeu. Albul mai semnifică sfinţenia şi curăţenia naturii umane luată de Hristos, amintind, de asemenea, de Schimbarea la Faţă, când hainele Sale „s-au făcut strălucitoare şi albe precum zăpada", precum şi de giulgiul cu care a fost înfăşurat la înmormântare. În timpul posturilor se îmbracă şi culoarea roşie sau neagră, amintind de sângele lui Hristos, de hlamida roşie purtată în timpul Pătimirilor."[24]

Este clar că tupeistul politic nu este unul care are prea mare respect pentru ortodoxie şi Biserica Creştin Ortodoxă. Tupeistul politic este unul care crede că funcţia îl face pe om şi nu omul face funcţia.

Se poate vedea în lumea noastră că există o goană după mari

- funcţii,
- portofolii,
- putere
- şi titluri.

Tupeistul politic este unul care vrea mari funcţii politice fără să îşi ridice problema dacă este competent. În acest sens trebuie să ştim că tupeistul politic este unul care

- incompetent,
- nesimțit,
- grosier,
- incult
- şi necioplit.[25]

Iată ce spunea despre cuviosşenia creştin ortodoxă tot părintele Alexandru Danieluc: „râurile cusute pe stihar, de obicei aplicate printr-un galon - o fâşie frumos împodobită cu cruci sau alte simboluri creştine - reprezintă învăţătura pe care preotul trebuie să o dea, după cuvintele Mântuitorului: „Cel ce crede în mine, râuri de apă vie vor curge din pântecele lui~ (Ioan 7, 38). Stiharul cu râuri albe şi roşii simbolizează sângele şi apa care au curs din coasta Mântuitorului pentru viaţa lumii (Sfântul Simeon al Tesalonicului). Epitrahilul sugerează fâşia cu care Hristos era dus legat de către farisei la Patimă; partea sa dreaptă ne trimite cu gândul la trestia dată Domnului de către ostaşi în mâna dreaptă, iar partea stângă simbolizează povara crucii, purtată pe umerii Săi (Sfântul Gherman al Constantinopolului). Aşezat pe după gât, epitrahilul închipuie atât jugul preoţiei lui Hristos, cât şi puterea harului dumnezeiesc ce se pogoară asupra preotului, iar franjurile cu care se termină închipuie sufletele încredinţate acestuia spre mântuire. Brâul aminteşte datoria slujirii preotului, căci face trimitere la ştergarul cu care Mântuitorul S-a încins la Cina cea de Taină, când a spălat picioarele ucenicilor. Mânecuţele reprezentă puterea lui Dumnezeu, întărindu-l pe omul ce lucrează cele sfinte, dar şi legăturile ce au strâns mâinile Domnului când Îl duceau la patima cea de bunăvoie. Felonul sau veşmântul de deasupra simbolizează curăţia, sfinţenia, bucuria cu care se cuvine să se împodobească sufleteşte preoţii săvârşitori ai Sfintei Liturghii; de asemenea, reprezintă mantia purtată de Mântuitorul în timpul Sfintelor Sale Pătimiri (Sfântul Simeon al Tesalonicului)."[26]

Se poate vedea aici contrastul care există între

- spiritualitatea creştin ortodoxă
- şi tupeistul politic

din zilele noastre care ajunge să facă din mirajul politic o realitate.

Tupeistul politic este unul care are ca armă a ascensiunii sale politice

- minciuna,
- falsul,
- şi înşelăciunea.

---

[24] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

[25] A se vedea Radu Parascivescu, *Ghidul nesimțului* (Bucureşti, 2011).

[26] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

Aceasta fiindcă după cum ne spunea un vechi proverb *omului i-au fost date cuvintele să îşi ascundă gândurile.* De ce? Fiindcă trebuie să ştim că tupeistul politic rar spune adevărul. El trăieşte într-o lume în care el se vede undeva foarte sus faţă de restul muritorilor de rând. În acest sens nu ne surprinde faptul că mai toţi tupeiştii politici sunt unii corupţi şi mituibili.[27]

Că cuvioşenia creştin ortodoxă merge înapoi la Domnul Hristos ne-o spune tot părintele Mihail Danieluc: „şi ce facem, până la urmă?... E corect sau nu să atingem veşmintele preoţilor? Dar preoţii cum să se comporte? Să se tulbure din această pricină? Când femeia cea bolnavă de 12 ani, suferind de hemoragie, s-a atins de veşmintele Lui, Hristos, cu bunăvoinţă, i-a zis: „Îndrăzneşte fiică, credinţa ta te-a mântuit". Aşadar, Domnul a văzut la ea credinţa, participarea interioară la actul primirii harului dumnezeiesc tămăduitor. Este foarte important să avem în vedere acest lucru şi în cazul obiceiului de a atinge veşmintele sfinţiţilor slujitori ai Bisericii. Când omul face astfel de gesturi în încercarea de a dobândi ajutor dumnezeiesc din afară, fără participarea lui, fără rugăciune sau evlavie, fără să se implice cu toată fiinţa, adică inclusiv cu sufletul şi cu mintea, nu se recomandă recurgerea la astfel de obiceiuri, căci veşmintele nu au putere intrinsecă, ci fiind simboluri, tot Hristos, Desăvârşitul Taumaturg, dă binecuvântarea, mila şi bucuria.

Prin urmare, credincioşii să nu se rezume doar la asemenea gesturi participând la Sfânta Liturghie, la procesiuni sau alte sfinte oficieri ale Bisericii, pierzând din vedere importanţa slujbelor religioase, dar mai ales faptul că harul dumnezeiesc coboară peste cei prezenţi prin rugăciune."[28]

Tupeistul politic se poate vedea că de mai multe ori de Paşti şi de Crăciun face declaraţii de credinţă fiindcă ştie că aceste două mari sărbători creştine sunt la mare trecere pentru populaţie. Mai nou buletinele de ştiri ne prezintă cum sunt petrecute de marii lideri politici ai lumii Paştele şi Crăciunul. Aceasta fiindcă ei vor să ne asigure că ei sunt persoane

- credincioase,
- morale
- şi chiar cuvioase.

Ei bine aceste impresii ajung să ne fie spulberate foarte repede după ce vedea în ce

- scandaluri,
- certe
- şi controverse

se angajează oamenii noştri politici.[29]

După cum am spus cel mai bine cuvioşenia creştin ortodoxă ajunge să se manifeste prin evlavie. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că nu ai cum să fi cuvios dacă nu eşti evlavios.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Mihail Danieluc: „mai sunt locuri unde dacă traducem bine termenul se face lumină în text, de exemplu: " Căci deprinderea trupească este de puţin folos, pe când evlavia este folositoare în orice privinţă" 1 Timotei 4:8 E flagrant, se pune în antiteză rutina (deprinderea trupească) cu angajamentul (evlavia), e mare diferenţă (pe care orice angajator o cunoaşte), diferenţa dintre soldatul blazat, rutinat, încurcat cu treburile vieţii şi cel ce se supune antrenamentului pentru ca să placă celui ce l-a înscris la oaste.

Dacă contextul exclude un anume înţeles, în mod cert sugerează altul. Înţelesul sugerat de contextul în care găsim cuvântul evlavie trebuie să-l aplicăm şi în celelalte locuri şi vom primi mai multă înţelegere şi …mai mult angajament.

Evlavios înseamnă angajat(fig.), evlavie înseamnă angajament, implicare, a fi evlavios înseamnă…"a-ţi lua partea de suferinţă", a te vedea părtaş, a fi responsabil."[30]

Ei bine lumea tupeistului politic este o lume în care el este stăpânit de patima puterii politice. Să ne aducem aminte că în pustia Carantaniei una dintre cele trei ispite ale diavolului către Iisus a fost una de natură politică: diavolul

---

[27] A se vedea Bartolomeu Anania, *Corupţia spirituală. Texte social- teologice* (Cluj-Napoca, 2012).

[28] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

[29] A se vedea Radu Teodorescu, *Fariseul în multiplele sale camuflaje duplicitare* (Cugir, 2024).

[30] Arhimandrit Mihail Danieluc https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/atingerea-vesmintelor-preotesti-intre-evlavie-si-exagerare-103988.html (accesat pe 24.10.2025).

i-a promis lui Iisus că dacă se va închina lui îi va da toate împărăţiile lumii. Este evident că diavolul nu stă departe de lumea politică din câte se pare.

Iată ce spunea Cuviosul Paisie Aghioritul despre modul cum poate să fie dobândită evlavia şi prin ea cuvioşenia: „- Părinte, cum să dobândesc evlavie?

Sfinţii Părinţi spun că, pentru a dobândi evlavie, trebuie să trăieşti sau să ai legături cu oameni care au evlavie şi să iei aminte cum se comportă ei. Sfântul Paisie cel Mare, când a fost întrebat de cineva: „cum pot dobândi frica lui Dumnezeu?" i-a răs-puns: „Să te însoţeşti cu oameni care Îl iubesc pe Dumnezeu şi au frica lui Dumnezeu, ca să dobândeşti şi tu frica dumnezeiască" (Pateric, Avva Pimen, c. 65). Aceasta, desigur, nu înseamnă că vei face la exterior tot ce vezi că fac aceia, fără să simţi lăuntric, pentru că aceasta nu este evlavie ade-vărată, ci una mincinoasă. Minciuna este respingătoare. Evlavia este har de la Dumnezeu înlăuntrul omului. Orice face cel evlavios o face pentru că aşa simte înlăuntrul lui. Desigur, înlăuntrul nostru există evlavia firească, dar dacă omul nu o cultivă, aghiuţă îl aruncă, prin uitare, în nesimţire şi neevlavie. Însă prin comportamentul celui evlavios se deşteaptă iarăşi evlavia înlăuntrul lui."[31]

Doi oameni de stat discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De la o vreme curtoazia de la palat mă deranjează.
- De ce?
- Parcă a devenit un ritual bisericesc.
- Crezi?
- Da.
- Cred că ai dreptate.
- Ştii de ce îmi este frică?
- Nu.
- Că acesta este primul pas către cultul personalităţii.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă dictatorii devin în timp dictatori.
- Nu dintr-o dată?
- De cele mai multe ori nu.
- Mă bucur că îmi spui aceste lucruri.
- De ce?
- Fiindcă şi eu am putut să le remarc.
- Şi ce crezi că este de făcut?
- Să luăm atitudine.
- Se poate?
- Da.
- Cum?
- Prin a spune lucrurilor pe nume.
- Ar putea să se coste.
- Ce?
- Locul de muncă.
- În acest sens vom avea parte de certitudine.
- Ce certitudine?
- Că nu ne-am înşelat.
- Crezi?

[31] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti,* vol.2: Trezvie duhovnicească, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Ed. a 2-a, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2011, pp. 143-144.

- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- O să îţi povestea o întâmplare adevărată.
- Tu de Toma Mureş au auzit?
- Vag.
- Renumitul cancelar al Angliei Toma Morus se afla chiar în culmea cinstei, când căzu în disgraţie la regele său Enric al VIII.
- Vai de min e.
- În urma disgraţiei îşi pierdu libertatea, ba fu condamnat la moarte.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- În zadar îl rugară prietenii să abdice de principiile sale şi să se apropie de rege, el refuză.
- Chiar?
- Da.
- Şi ce a urmat?
- În fine soţia sa urmată de copii săi intră la el în închisoare şi aruncându-se în genunchi îl rugă să-şi scape viaţa.
- Anii ce-i mai avem de trăit — zise ea, — am putea să-i petrecem în fericire, de ce voieşti prin refuzul tău să arunci întreaga ta familie în cea mai disperată mizerie?
- Câţi ani aş mai putea trăi? — întrebă Toma.
- Cel puţin douăzeci — răspunse soţia lui.
- O înşelăciune nebună, exclamă creştinul cancelar, pentru cel mult douăzeci de ani pământeşti, voieşti să-mi asigur pedeapsa veşnică Dumnezeiască? Mai bine voiesc să pierd totul, decât mântuirea mea, pentru că ce-i foloseşte omului, dacă ar câştiga toată lumea, iar sufletul său şi l-ar pierde?
- Şi ce a urmat?
- După 13 luni de temniţă grea, Toma Morus, muri pe eşafod.[32]
- Nu se poate.
- Ba da.
- Trist.
- Aşa este.
- Dar real.
- Un om puternic Toma Morus.
- Se poate spune.
- Deci şi noi trebuie să fim la fel?
- Da.
- Să nu facem nici un compromis?
- Da.
- Este mai greu.
- Dar u imposibil.
- Aşa este.
- Este greu să vorbeşti de cuviosenie în zilele noastre.
- Aşa este.
- Totuşi au fost sfinţi şi între oamenii de stat.
- Aşa este.
- Deci cuviosenie nu este imposibilă în viaţa publică?
- Nu.
- Bine de ştiu.
- Aşa este.

[32] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Cred că am avut o conversaţie ziditoare.
- Sunt de acord.

Că evlavia este cheia către cuvioşenie ne-o spunea tot Cuviosul Paisie Aghioritul:

„- Părinte, pentru ce Sfinţii Părinţi numai despre evlavie spun că dacă vrei să o dobândeşti, trebuie să ai legături cu omul evlavios? De ce nu spun la fel şi despre altă virtute?

-Pentru că evlavia se transmite. Mişcările, comportamentul celui evlavios se transmit ca aroma (esenţă extrasă din diferite flori sau arbori), atunci când, în mod firesc, în celălalt există intenţie bună şi smerenie. Şi să-ţi mai spun şi aceasta: dacă cineva nu are evlavie, nu are nimic. Cel evlavios vede curat orice este sfinţit, aşa cum este în realitate, chiar dacă este fără ştiinţă de carte. Nu va face vreo greşeală, de pildă, în ceva care este legat de noimele dumnezeieşti. Este ca şi copilaşul care nu îşi bagă în minte vreun gând rău despre tatăl său şi mama sa, pentru că-i iubeşte şi îi respectă şi vede bine şi cu-rat toate cele pe care le fac părinţii lui. Cu atât mai mult aici, când este vorba de Dumnezeu, Care nu Se compară cu nimic şi este desăvârşit în toate! Cel care nu are evlavie cade în greşeli, în înşelări chiar şi în privinţa dogmelor."[33]

CAPITOLUL 2

DE CE CUVIOŞENIA NU ESTE PROPRIE NUMAI CĂLUGĂRILOR?

Mai nou sunt mulţi care vor să exileze cuvioşenia creştin ortodoxă în mănăstiri. Aceasta fiindcă ei susţin că ea este numai un atribut călugăresc. Omul din lume are

- probleme,
- griji,
- obligaţii
- şi servici

şi prin urmare nu are cum să fie preocupat de problema cuvioşeniei. Acesta este de fapt numai o scuză de a trăii într-o societate a libertinajului şi a destrăbălării. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că cuvioşenia poate să fie practicată şi în lume dacă ar exista evident mai mult interes în acest sens.[34]

Este evident că este mult mai uşor de practicat cuvioşenia în mănăstiri fiindcă trebuie să ştim că acolo ai mult mai mult timp să te preocupe sufletul şi latura spirituală a existenţei. În acest sens foarte rar vom găsii călugări tupeişti fiindcă ştim că în societatea din zilele noastre ei bine tupeişti avem foarte mulţi.

Iată ce spunea părintele Melchisedec Velnic despre călugări ortodocşi: „de poţi crede, toate sunt cu putinţă celui ce crede" (Marcu XXIII, 9) şi „fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut" (Ioan I, 3), spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos. A crede în viaţa de dincolo, a crede în puterea creatoare a Dumnezeului celui veşnic, a crede că Dumnezeu este viu şi lucrător în lume până şi în ziua de astăzi, a crede că El a guvernat şi guvernează lumea, sunt întrebări la care omul contemporan găseşte răspunsuri pline de îndoială.

E greu a mai spune astăzi cuvinte mari despre monahi şi despre monahism, în general, în condiţiile în care, pentru încă multă lume, călugării par nişte oameni aflaţi la marginea societăţii, retrograzi ori inculţi, care nu şi-au găsit un rost în viaţă ori au suferit poate o decepţie. Dar, pentru cel ce crede şi mai are în el o brumă din aureola chipului lui Dumnezeu din el, pentru cei care nu şi-au terfelit chipul lui Dumnezeu din ei, vom afirma cu tărie – şi în duh cu toţi aceia care au fost pătrunşi de raza Duhului celui Preasfânt –, că, fără monahi şi monahism, lumea, „creştinismul mirenilor s-ar fi surpat"."[35]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că pe bună dreptate călugării în creştinismul ortodox sunt numiţi cuvioşi fiindcă ei sunt unii care evident că în mănăstire ajung să aprofundeze şi să pună mai mult accent pe cuvioşenie. Acest lucru evident că este mai dificil în lume.

---

[33] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol.2: Trezvie duhovnicească*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Ed. a 2-a, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2011, pp. 143-144.

[34] A se vedea Mihai Himcinschi, *Biserică în societate. Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală* (Alba Iulia, 2006).

[35] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

Ceea ce se poate vedea este că – contrar veţii din mănăstire – ei bine în societatea noastră există o categorie de tupeişti care sunt vânători de funcţii mari fiindcă ele aduc cu sine

- bani mulţi
- şi privilegii.

Tupeistul vânător de funcţii este unul care are în sine un orgoliu ascuns prin care vrea să domine şi să stăpânească pe semenii lui. Acest gen de tupeist nu este conştient că el se axează pe un principiu nihilist emis de multă vreme de Nietzsche care spunea că *viaţa este o voinţă de putere.*[36] Prin acest lucru se înţelege că omul are nevoie de putere şi cât mai multă putere în această viaţă fiindcă ea este sensul ultim al existenţei.

Faptul că au fost mai mulţi oameni politici care au găsit să ajute pe călugării creştin ortodocşi ne-o spunea tot părintele Melchisedec Velnic: „împăraţi precum Teodosie, Iustinian, Alexie Comneanul au dat legi şi au ocrotit monahismul. „Viaţa monahală şi contemplaţia sunt un lucru sfânt", folositor tuturor cetăţenilor, „din pricina curăţiei lor şi a mijlocirilor", a rugăciunilor făcute de monahi pentru binele comun, avea să afirme împăratul Iustinian în Novella 133. Iar Alexie Comnenul (1081–1118) scria: „nu cred că am împlinit vreodată voia lui Dumnezeu şi, de aceea, sunt convins că tot ceea ce mi-a dat Dumnezeu în viaţa de faţă mi s-a dat datorită cucernicelor rugăciuni ale sfinţilor mei monahi şi încrederii pe care o am în ei".

Aceeaşi conştiinţă înaltă despre viaţa monahală o găsim şi la Slăvitul Voievod Ştefan cel Mare, care îi numea pe monahi „rugătorii mei", iar Putna o considera „mănăstirea lui cea iubită".[37]

Prin urmare se poate spune că nu toţi oamenii de stat sunt conduşi de principiul nihilist de *voinţă de putere.* Aceasta fiindcă este bine să ştim că în istorie au existat şi oameni politici cu frică de Dumnezeu.

Ei bine ceea ce trebuie să ştim este că tupeistul politic sau social nu este o persoană cu frică de Dumnezeu. De ce? Fiindcă nu ai cum să calci peste cadavre pentru a te urca pe piramida socială şi să spui că eşti un om credincios şi un bun creştin. De ce? Fiindcă aceste lucruri sunt pur şi simplu incompatibile.

Realitatea este că am ajuns să trăim într-o epocă a unui apogeu a tupeismului. În afaceri acest lucru se poate vedea cât se poate de bine. În mediul afacerilor ei bine sunt mai mulţi parveniţi care atunci când ai bani sunt

- cei mai buni
- şi cei mai mari

prieteni pe care ţi-ai putea dorii. Ei bine dacă banii nu mai sunt la fel de bine dispare şi prietenia şi amabilitatea lor. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama de multe ori tupeiştii sunt unii care se închină la bani ca la un idol. Ei bine trebuie să ştim că tupeistul financiar de mai multe ori este un afacerist care este unul ce vrea să facă mult bine comunităţii în care trăieşte.

Să fie lucrurile chiar aşa? Adevărul este că nu. Tupeistul afacerist este unul care tot ceea ce vrea este să strângă cât mai mulţi bani şi avere. Tot părintele Melchisedec Velnic ne spunea în acest sens despre care este scopul veţii de călugăr: „monahismul, întemeiat şi bine aşezat pe învăţătura Mântuitorului Hristos şi a Sfinţilor Părinţi şi pe experienţa a 2000 de ani de existenţă, a dat dovadă că acest fel de viaţă este „arta artelor", „ştiinţa ştiinţelor", aşa cum a duce o viaţă creştină cu adevărat este „artă duhovnicească".

Ce s-a urmărit şi ce se urmăreşte în viaţa monahală? Într-un cuvânt, am putea răspunde: desăvârşirea. Lucru greu de înţeles, dar şi mai cu anevoie de urmat şi împlinit."[38]

Este evident că nu vom găsii nici un tupeist social sau politic care să fie interesat de problema desăvârşirii. Ea este un limbaj străin de preocupările şi de interesele lui. Aceasta fiindcă tupeistul social este de mai multe ori unul care se vede condus de ambiţii strict lumeşti: cum să facă să ajungă să fie peste toţi cei din jurul lui şi el doar să dea ordine pe care restul să le execute.

Se poate spune că în termenii mitologiei antice greceşti ei bine tupeismul este o Hidră cu mai multe capete.[39] De mai multe ori în viaţa socială se poate vedea că dacă ai ajuns să elimini un tupeist notoriu ei bine altul va venii şi îi va lua locul. Aceasta fiindcă tupeismul se pare că este sistemic şi ciclic în lumea noastră.

---

[36] A se vedea Serafim Rose, *Nihlismul. Rădăcina revoluţiei în epoca modernă* (Bucureşti, 2013).

[37] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[38] Idem.

[39] „Monstrul din mitologia greacă, reprezentat ca un şarpe uriaş cu mai multe capete. Conform legendei, dacă îi tăiai un cap, în locul lui îi creşteau alte două, iar uciderea ei a fost una dintre cele 12 munci ale lui Hercule." După wikipedia.

Ceea ce mai multă lume nu înțelege în zilele noastre este că monahismul ortodox își găsește rădăcinile în afirmațiile și îndemnurile Mântuitorului Hristos. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Melchisedec Velnic: „Cuvintele Mântuitorului Hristos sunt limpezi. „Vrei să fii desăvârșit?", l-a întrebat într-o bună zi Iisus pe tânărul care voia să se mântuiască. Apoi i-a spus: „Vinde câte ai și vino de-Mi urmează Mie" (Matei XIX, 21). Și tot Iisus a zis: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este" (Matei V, 48), iar în alt loc: „Dumnezei sunteți" (Psalmul LXXXI, 6)."[40]

Că trăim într-o lume a contrastelor nu este nici o îndoială. În timp ce în mănăstirile din pustie întâlnim mai mulți călugări smeriți și umili, în marile capitale ale lumii ei bine tupeiștii sunt unii care de multe ori se luptă din greu pentru a avansa cât mai sus pe scara

- politică,
- socială
- și a afacerilor.

Evident că tupeistul este un cumul de

- obrăznicie
- și nesimțire.[41]

Aceasta fiindcă el evident că nu va da dovadă de bun simț cu care este certat de multă vreme. Ei bine se poate spune că pentru a fi un călugăr adevărat ai nevoie să dai dovadă de bun simț. Acest bun simț tupeistul nu îl are.

Istoria tupeismului este una lungă. În antichitate tupeiștii erau unii care adunau oaste și mergeau la război pentru a își crea imperii cât mai mari și mai puternice fără să țină cont de țările mai mici și mai slabe. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că tupeistul este unul care are un cult al puterii.

În Evul Mediu tupeistul a putut să fie văzut ca unul care era cruciat și care în drum spre Israel țara sfântă ajungea

- să jefuiască,
- să prade
- și să fure

tot ceea ce găsea în cale.

Cât de contrastantă este viața tupeistului politic sau social cu cea a călugărilor creștin ortodocși ne-o spunea tot părintele Melchisedec Velnic: „desăvârșire! Căutare adâncă și înaltă! Și totuși, mulți, foarte mulți, au fost cei care au atins acest pisc înalt. Înălțimile sunt ale vulturilor, numai ei pot admira frumusețea muntelui deasupra căruia s-au ridicat. Mergând la cel cu numele de Gură de Aur, găsim la el cuvinte deosebite despre cine sunt, cum petrec și care este țelul monahilor. Ei sunt „armata lui Hristos, turma cea împărătească, traiul și viețuirea puterilor celor de sus" și sunt „egali cu îngerii", iar pentru noi, „lumina noastră" și „personificarea luminoasă a lucrurilor cerești". „Toate acestea vin din buna orânduială ce se găsește în sufletul lor. Cu adevărat că aceștia sunt sfinți, și printre oameni sunt îngeri"."[42]

Spre deosebire de călugăr ei bine tupeistul știe de sfințenie dar se face că nu o ia în considerare. Aceasta fiindcă ele este de fapt un om slab care crede că doar dacă ajunge

- să sfideze,
- să înjosească,
- să insulte
- și să calomnieze

ei bine va fi un om fericit și împlinit.

Este foarte adevărat că există un mare contrast între viața călugărilor creștin ortodocși și ce tip de viață duce tupeistul politic sau social. Aceasta fiindcă există între ei o distanță ca de la cer la pământ. Tupeistul este unul care simte satisfacție când insultă dar reacționează violent verbal sau în fapte când ajunge să fie el insultat. De ce? Fiindcă el evident că are o judecată strâmbă.

---

[40] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[41] A se vedea Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului* (București, 2006).

[42] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

Părintele Mechisedec Velnic ne spunea care este sensul vieții unui călugăr: „pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, monahul este „omul afierosit lui Dumnezeu, omul care şi-a ales viaţa singuratică, este stăpân pe mânie, pe invidie, pe iubirea de arginţi, pe plăcere şi pe toate celelalte păcate. Se gândeşte şi se îngrijeşte necontenit să nu-şi lase sufletul stăpânit de patimi ruşinoase, să nu-i fie robită mintea de amara tiranie a poftelor. Are grijă ca mintea să-i fie totdeauna mai presus de cele trecătoare, punând împotriva patimilor frica de Dumnezeu." Ei sunt „oameni care nu pot să facă cuiva vreun rău, ei fiind pregătiţi sufleteşte numai să sufere", iar „căutările lor sunt potrivite şi pline de dragoste către Dumnezeu"."[43]

Doi bogaţi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Bogăţia în schimbă pe om.
- În bine sau în rău?
- De cele mai multe ori în rău.
- De ce?
- Am observat un lucru.
- Ce lucru?
- Un lucru care are loc în societatea noastră.
- Anume?
- De la o vreme marii bogaţi nu mai vor să rămână în anonimat.
- De ce?
- Fiindcă vor ca lumea şi societatea să vorbească despre ei.
- Dacă stau bine să mă gândesc aşa este.
- Bogăţia îi face să creadă că lor li se cuvine totul.
- Şi este greşit nu?
- Da.
- Ştiam eu.
- Bogăţia după cum am spus nu prea îl lasă pe om să fie smerit.
- De ce?
- Fiindcă îl face să creadă că el este cu adevărat o mare valoare.
- În ce sens?
- Banii sunt un fel de substitut pentru celebritate.
- Se poate spune.
- Deci banii îl pot face pe om foarte tupeist.
- Adică?
- Să creadă că lui i se cuvine totul.
- Şi restului nimic?
- Da.
- Ai dreptate.
- Iată de ce avem azi acest sindrom al tupeismului la ce bogaţi.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- Eşti acum.
- Aşa este.
- Ceea ce trebuie să ştim este că de multe ori bogăţia este un lucru relativ.
- În ce sens?
- O să îţi spun.
- Ce a nume?
- O să îţi spun o întâmplare.
- Ce întâmplare?

[43] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

- Unde adevărată.
- Te ascult.
- La noi în ţară străinii sunt controlaţi ca să nu facă ceva rău.
- Aşa este.
- Ei au paşapoarte pe termen fix şi când timpul se împlineşte, ei trebuie să plece.
- da.
- Un astfel de străin adunase ceva avere, avea şi casă, dar trebuia să plece.
- Şi?
- Îi zise vecinului său aşa.
- Ce?
- „Mare durere am că trebuie să părăsesc ţara românească, unde îmi rămâne toată agoniseala mea şi trebuie să o vând pe un preţ derizoriu."
- Cred.
- Noi toţi suntem trecători în lume şi odată şi odată vom pleca în cealaltă lume, lăsând aici toată agoniseala, ducând însă faptele bune.[44]
- Sunt de acord.
- Deci de mai multe ori este bogăţia care este un fel de supapă a tupeismului.
- În ce sens?
- Dacă eşti bogat eşti mai presus de restul.
- Crezi?
- Da.
- Aşa judecă mulţi este drept.
- Vezi?
- Este greu să fi bogat şi modest.
- A pus punctul pe i.
- De ce?
- Fiindcă bogaţii nu suportă să fie anonimi.
- Vor să se ştie de ei?
- Da.
- Sunt multe astfel de cazuri.
- Aşa este.
- Am remarcat şi eu.
- De cele mai multe ori politica este o cale pentru ei.
- Fiindcă ajung să fie cunoscuți?
- Da.
- Adică iasă din anonimat?
- Da.
- Să ştii că nu m-am gândit prea mult la acest lucruri.
- Sunt adevărate.
- Aşa este.
- Păcat.
- De ce?
- De faptul că bogăţia îl schimbă pe om rău.
- Din nefericire.
- Dar sunt şi bogaţi modeşti.
- Mai rar.
- Dar totuşi sunt.
- Aşa este.
- Măcar avem o consolare.

[44] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Despre faptul că într-un călugăr creştin ortodox autentic nu există nici un fel de tupeism părintele Mechisedec Velnic ne spunea: „monahii au avut dragostea şi curajul să ia cuvintele Mântuitorului nostru Hristos în inima lor şi să le aplice în viaţa lor pentru folosul aproapelui. Au avut curajul să transforme pământul în Cer, mâna de ţărână, care este acest trup, într-o părticică de Împărăţie, căci au înţeles că pe Dumnezeu trebuie să-L iubeşti mai presus de păcatele tale, iar pe cel de lângă tine, mai presus de păcatele lui. Au înţeles că singură iubirea lui Dumnezeu a făcut şi face posibile toate acestea şi s-au pus la dispoziţie pe ei înşişi pentru ca această iubire să devină şi prin ei lucrătoare în lume."[45]

Prin urmare cuvios nu este numai un călugăr creştin ortodox ci trebuie să ştim că poate să fie orice creştin ortodox care Îl iubeşte sincer şi dezinteresat pe Mântuitorul Hristos. Este adevărat că există ceva extrem în viaţa călugărului creştin ortodox care ştim că

- pleacă din lume,
- alege sărăcia,
- priveghează nopţile
- şi se roagă permanent.

Totuşi acest lucru nu înseamnă că numai călugării pot să fie cu adevărat cuvioşi. Sunt mai mulţi preoţi de mir care trebuie să ştim că sunt cât se poate de cuvioşi în

- comportament,
- gândire (etos),
- acţiuni
- şi mentalitate.[46]

Aceasta fiindcă după cum am spus cuvioşenia poate să fie practicată şi în lume nu numai în mănăstiri. Ei sunt unii care evident că ar trebuii să fie în fruntea societăţii noastre dar din nefericire când un cuvios apare în viaţa publică el este

- desconsiderat,
- persiflat,
- ridiculizat
- şi chiar batjocorit.

Aceasta fiindcă tupeiştii nu îi suport pe cuvioşi. Tupeişti sunt unii care se cred oameni activi care merg pe primul impuls şi nu stau bine să se gândească la care vor fi acţiunile lor pe termen lung.

Despre chipul cuviosului din mănăstire ei bine tot părintele Melchisedec Velnic spunea: „urmând poruncii lui Dumnezeu şi continuând lucrarea Lui în lume, monahii înţeleg să aducă slujbă lui Dumnezeu. Ei au viaţa ca Liturghie, pe care o prelungesc în viaţa de zi cu zi. Oriunde s-ar afla, orice lucru ar face, ei pun totul în slujba lui Dumnezeu şi a aproapelui, astfel încât aceleaşi cuvinte care preced Sfânta Liturghie pun începutul oricărei alte îndeletniciri a monahului: „Vremea este să lucreze Domnul!" Dumnezeu este Cel Care lucrează în noi şi prin noi, însă doar din momentul în care noi spunem din toată inima: „Doamne, facă-Se voia Ta!", „Al Tău sunt eu, mântuieşte-mă!" (Psalmul CXVIII, 94)."[47]

Ceea ce trebuie să ştim este că în zilele noastre tupeiştii sunt unii care au ajuns să invadeze şi bisericile creştin ortodoxe. Aceasta fiindcă în societatea noastră creştin ortodoxă sau cel puţin creştină ei bine s-a ajuns ca Biserica să aibă multă trecere socială.

Tupeistul ecclesial este unul care se vede pe sine în fruntea la mari soboruri de preoţi filmat la televiziune şi dat exemplu de mare cuvioşenie şi evlavie în toată mas media. Aceasta fiindcă este bine să ştim că realitatea ne-o demonstrează că sunt mulţi tupeişti ecclesiali care

- profită,
- se folosesc
- şi trag foloase

---

[45] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[46] A se vedea Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă* (Sibiu, 1996).

[47] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

de pe urma prestanţei şi prestigiului bisericii.

Despre faptul că un călugăr autentic nu este în nici un fel un tupeist ecclesial ne-o spunea tot părintele Mechisedec Velnic: „monahul se retrage din lume, se leapădă de ea, renunţând la toate plăcerile, la toate bunătăţile acestei lumi, având un scop precis. El renunţă chiar la voia sa, şi aceasta nu din dispreţ faţă de lucrurile acestei lumi, ci din permanenta dorinţă de a se ridica dincolo de ele. Sau, aşa cum spunea Sfântul Ioan Scărarul, „monahul renunţă la voia sa dintr-o bogăţie a voinţei". Ridicându-se deasupra lor, el reuşeşte să descopere în ele adevărata lor valoare, făcând astfel din orice îl înconjoară un prilej de a se ridica pe sine şi pe ceilalţi către Dumnezeu."[48]

Tupeistul este unul care

- se supra-apreciază
- şi se supra-evaluează

şi consideră că el este superior şi mult peste media de prostime şi netoţi. De fapt ceea ce trebuie să ştim este că în spatele tupeismului se ascunde mult orgoliu.

Totuşi tupeiştii sunt unii care la un anumit nivel ajung să îşi dea seama că sunt

- depăşiţi de situaţie,
- ridicoli,
- mitocani
- şi nesimțiți.

Totuşi fiindcă un tupeist nu are bun simţ ei bine el va continua să stea în vârful piramidei sociale fără să se gândească la cât de mult rău face societăţii.

Istoria societăţii capitaliste din zilele noastre ne demonstrează că au fost mulţi mari oameni politici care au fost luaţi de pe marile lor funcţii pe care se credeau nemuritori şi aruncaţi în temniţă. Şocul a fost mare pentru opinia publică dar evident inevitabil.

Tupeistul de mai multe ori se dovedeşte că nu numai că este ahtiat după putere politică şi funcţii ci la fel de bine el poate să fie

- escroc,
- hoţ,
- şantajist,
- rebel fără cauză
- sau scandalagiu.

Cât de departe este un astfel de tupeist faţă de chipul cuvios al unui călugăr creştin ortodox ne-o spunea tot părintele Mechisedec Velnic: „el a renunţat la tot ceea ce-i putea oferi lumea mai bun, pentru ca ceilalţi să se poată bucura pe deplin de aceste lucruri. Rodul lui este folosul aproapelui, iar teama lui este să nu devină un obstacol în calea celui de lângă el, purtând adânc întipărite în inimă cuvintele Psalmistului: „Dumnezeule, Tu ai cunoscut nepriceperea mea şi greşelile mele de la Tine nu s-au ascuns. Să nu fie ruşinaţi, din pricina mea, cei ce Te aşteaptă pe Tine, Doamne, Doamne al puterilor, nici înfruntaţi pentru mine, cei ce Te caută pe Tine, Dumnezeul lui Israel!" (Psalmul LXVIII, 7–8)."[49]

Ceea ce poate să fie văzut cu tupeiştii actuali este că de cele mai multe ori ei nu au stare. Sunt într-o stare de nemulţumire şi rebeliune faţă de oricine ar ajunge să intre în viaţa publică. Tupeistul după cum ne putem da seama este prin firea lui un

- scandalagiu,
- un mahalagiu
- şi un vulgar.[50]

De cele mai multe ori când la tupeist nu îi iasă pasenţa el recurge la scandal şi la injurii. De multe ori este nevoie de intervenţia justiţiei pentru a fi eliminat din societate.

Este adevărat că nu toţi tupeiştii sunt vocali. Sunt mai mulţi tupeişti laconici care ajung să lucreze cât se poate de direct şi fără să se anunţe. Aceştia se poate spune că sunt tupeişti direcţi şi nu sunt mari scandalagii. Totuşi viaţa

[48] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[49] Idem.

[50] A se vedea Radu Teodorescu, *Vulgaritatea: o problemă a timpului nostru* (Cugir, 2018).

socială ne arată că de cele mai multe ori marii tupeişti sunt mari scandalagii. Ei pot să urle de la microfoanele parlamentului, ale senatului sau ale ministerelor aducând totdeauna acuzaţii de incompetenţă altora dar niciodată lor personal.

Este evident că un tupeist scandalagiu nu este deloc compatibil cu un călugăr creştin ortodox: „monahul se va consuma, va arde pentru lumea din care a plecat; el nu-şi mai aparţine şi, astfel, devine darul lui Dumnezeu! El este, în acelaşi timp, darul pe care lumea îl face lui Dumnezeu, dar şi darul pe care Dumnezeu îl întoarce lumii. El se aşază între lume şi Dumnezeu; este în acelaşi timp şi martor al iubirii lui Dumnezeu pentru lume şi mijlocitor tăcut pentru lume înaintea lui Dumnezeu. Toate acestea se regăsesc în întreaga viaţă a monahului, fie că stă în mijlocul bisericii aducând laudă lui Dumnezeu, fie că se află întru îndeletnicirile sale zilnice."[51]

Ceea ce se poate vedea este că există o diferenţă dintre

- tupeistul simplu
- şi tupeistul scandalagiu.

De ce? Fiindcă tupeistul scandalagiu este unul care se hrăneşte cu mizerie. De ce? Fiindcă pentru el

- cearta,
- sfada,
- gâlceava,
- ura
- şi nesimţirea

sunt o a doua natură.

Tupeistul scandalagiu trebuie să ştim că este un rebel fără cauză. El este unul care întotdeauna este nemulţumit de societate şi mai ales de persoanele din viaţa publică.[52]

Un călugăr creştin ortodox trebuie să ştim că stă la antipodul scandalului şi a vieţii de rebeliune. Tot părintele Melchisedec Velnic ne spunea în acest sens: „de aceea, nu cuvintele, nici învăţăturile sau trăirile lui, nu experienţa sa de viaţă, nici principiile sale morale nu sunt cele care dau mărturie despre chemarea sa, despre Dumnezeu şi viaţa trăită în El, ci însăşi prezenţa lui. Prezenţa este adevărata propovăduire a monahului, strigătul lui tăcut. Un adevărat monah este acela care-l determină pe cel aflat în faţa lui să exclame: De-ajuns îmi este doar să te văd!

În felul acesta fiind şi petrecând, monahul e dar al lui Dumnezeu, om dăruit lui Dumnezeu de bunăvoie şi nesilit de nimeni, numai şi numai din dragoste faţă de Dumnezeu şi de semeni. Sfântul Teodor Studitul consideră călugăria ca „al treilea har". „Primul har – este legea lui Moise. Al doilea – harul cel „peste har", pe care „noi toţi l-am primit dintru plinirea lui Hristos" (după cuvântul Sfântului Ioan cuvântătorul de Dumnezeu) (Ioan I, 16). Şi, în sfârşit, al treilea – chipul călugăresc al vieţii, dat omului şi înţeles ca viaţă cerească, ca pogorâre a luminii îngereşti pe pământ, ca atingere şi înfăptuire în istorie a ceea ce prin firea sa se află dincolo de limitele acesteia"."[53]

Tupeistul scandalagiu este unul care se poate spune să se hrăneşte cu hoiturile sociale ale celor pe care el îi consideră ca pradă a lui. Se poate vedea în acest sens că în toate calea scandalagiului tupeist este una

- haotică,
- nesigură,
- ciudată,
- ranchiunoasă
- şi răzbunătoare.

Tupeistul nu va recunoaşte niciodată că a greşit şi va face tot ceea ce îi stă în putere să se răzbune pe cei care crede el că au ajuns să îi lezeze drepturile. În acest sens tupeistul de mai multe ori ajunge la tribunal şi se poate spune că ajunge să facă mare caz media că ele este un

- luptător
- sau chiar războinic

pentru dreptate, adevăr şi lumină.

---

[51] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[52] A se vedea Ed Wright, *Cele mai mari scandaluri ale istoriei* (Editura Litera, 2008).

[53] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

Călugărul creştin ortodox trebuie să ştim că este într-un anume sens un idealist. De ce? Fiindcă el vrea o lume curată şi pură. Tot părintele Mechisedec Velnic spunea în acest sens: „la Sfântul Ioan Evanghelistul, Cuvântătorul de Dumnezeu, în întâia sa Epistolă, stă scris: „căci mai mare este Cel ce e în voi decât cel ce este în lume" (IV, 4), adică împlinirea cuvintelor Mântuitorului Iisus Hristos: „Împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul vostru" (Luca XVII, 21). Monahii, icoana vie a acestor cuvinte ale Mântuitorului, sunt urmaşii Celui Care, Dumnezeu fiind, S-a făcut pe Sine om, ca pe oameni să-i facă dumnezei. Căci Hristos S-a pogorât din Cer, ca pe oameni să-i ridice acolo!

Deci cel ce îl are pe Hristos înlăuntrul său, în inima sa – şi aici trebuie să fie toată căutarea monahului şi nu numai a lui –, este mai mare decât tot ce i se pare lumii a fi mare şi triumfător. Şi atunci cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur pe care le-am citat se arată pe deplin întemeiate."[54]

Doi oameni de ştiinţă discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Nu.
- O tendinţă a societăţii noastre.
- Anume?
- Sunt mult mai bine cotaţi în mas media scandalagii decât oamenii cumsecade.
- De ce?
- Fiindcă scandalagii sunt unii care exprimă foarte bine starea de fapt a societăţii.
- Deci trăim într-o societate a scandalului?
- Din nefericire da.
- De ce?
- Nu ai remarcat?
- Nu.
- În mas media imediat ce se încheie un scandal începe altul.
- Aşa este.
- Şi ştii de ce?
- Este un lucru trist dar trebuie să îl spun.
- Spune-l?
- Fiindcă scandalul face rating.
- Ţine oamenii în faţa televizorului?
- Da.
- Aşa este.
- Toţi scandalagii din mas media sunt tupeişti.
- De ce?
- În loc să lase pe academicieni şi pe filosofi să vorbească ei bine se pun ei pe primul lor.
- Aşa este.
- Nu este acesta tupeism?
- Ba da.
- Dar din nefericire nu există nici o pedeapsă legală pentru tupeism.
- Legal nu dar social da.
- Adică?
- În cele din urmă tupeiştii vor fi daţi la o parte.
- Am remarcat şi eu acest lucru.
- Foarte bine.
- Totuşi sunt şi scandaluri ştiinţifice.
- Nu le-aş spune scandaluri.
- Dar cum?
- Dezbateri.
- Poţi să îmi dai un exemplu?

[54] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

- Da.
- Cei vechi reprezentau vecinicia sub forma unui glob sau a unei sfere.
- interesant.
- Pe o medalie imprimată în onoarea împărătesei Faustina, aceasta este înfățișată șezând pe un glob, cu o mână întinsă iar în cealaltă având un sceptru, cu inscripţia: veşnicie.
- De ce?
- Fiindcă sfera era simbol la veşniciei.
- Înțeleg.
- O parte din vechii savanţi credeau că lumea e veşnică, fiindcă e rotundă şi are forma unei bile.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Asta a fost înainte de Revoluția Ştiințifică.
- Nu ştiam.
- Sf. Vasile cel Mare le răspunse acestor savanţi zicând aşa.
- Ce?
- „N-am nimic de zis că lumea ar fi rotundă şi circulară, dar principiul cercului este că are centru. Centrul lumii este Dumnezeu."[55]
- Frumos spus.
- Evident că sunt mulţi care nu sunt mulțumiți cu acest lucru.
- Că centrul lumii este Dumnezeu?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ai minţile bolnave.
- Aşa este.
- Deci tupeismul şi scandalul sunt lucruri care merg mână în mână.
- De ce?
- Fiindcă sunt pe aceiaşi frecvenţă.
- Cred că ai dreptate.
- Şi ce este de făcut?
- Nu trebuie să arăţi nici un fel de compasiune faţă de tupeist.
- De ce?
- Fiindcă dacă îi întingi un deget el îţi va lua toată mâna.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă tupeiştii sunt certaţi cu bunul simţ.
- Dar de ce?
- Sunt oamenii vicleni.
- Am mai auzit acest lucru.
- Tupeistul se vede pe sine peste toţi.
- Fără să facă nici un efort?
- Da.
- Scopul scuză mijloacele?
- Da.
- Mă gândeam eu.
- Mă ajută mult discuţia cu tine să mă eliberez.
- Foarte bine.
- Îţi mulţumesc.

[55] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Diavolul trebuie să ştim că este unul dintre cei mai mari tupeişti din toate timpurile. În loc să îi fie mulţumitor lui Dumnezeu că i-a dat viaţă a voit să fie chiar el dumnezeu. Se poate vedea aici cât tupeism satanic există în el. Iată ce spunea părintele Mechisedec Velnic despre lupta călugărului cu diavolul: „dar cum se poate ajunge aici, la măsura aceasta? Este suficient, oare, numai a păşi pe poarta unei mănăstiri şi a îmbrăca o uniformă, precum soldatul în armată? Desigur că nu! Este o luptă ce se dă pe tărâmul duhovnicesc, iar lupta nu este „împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduh" (Efeseni VI, 12). Este o luptă cu lumea duhurilor rele, cu lumea întunericului, a Satanei.

Dar Hristos a venit şi a zdrobit capul şarpelui: „Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o ştirbire a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce" (Filipeni II, 6–8). Chenoza, smerenia lui Hristos, a biruit."[56]

CAPITOLUL 3

CUVIOŞENIA CREŞTIN ORTODOXĂ IASĂ DIN EVLAVIE MULTĂ

Ceea ce trebuie să remarcăm este că la baza cuvioşeniei şi a tupeismului stau două noţiuni contrare:

- cuvioşenia se bazează pe smerenie
- şi tupeismului se bazează pe mândrie, pe orgoliu.

Aceasta fiindcă după cum am spus tupeistul se vede pe sine chiar şi când nu este competent mai bun şi mai capabil decât cei competenţi. Tupeistul în acest sens nu are cum

- să ştie
- şi că cunoască

ceea ce este şi cum se manifestă cuvioşenia. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că nu vom întâlnii tupeişti cuvioşi. Este evident acest lucru şi de la sine înţeles.

Este evident că tupeistul este un nesimţit care se propulsează pe sine în funcţii şi misiuni care îl depăşesc total şi când este descoperit în acest sens recurge la minciuni şi disimulări. Este evident că tupeistul este stăpânit de orgoliu şi nu vom întâlnii tupeişti modeşti şi smeriţi.[57]

În acest sens trebuie să ştim că un tupeist nu va putea să fie niciodată un om evlavios. De ce? Fiindcă evlavia şi tupeismul sunt lucruri incompatibile. "Despre evlavia resimţită trupeşte şi despre răceala şi uscăciunea duhovnicească ale acestei evlavii.

Evlavia resimţită trupeşte, adică a simţi, frate, lăuntric, în sinea ta, dacă eşti râvnitor, iubitor, cu inima zdrobită şi plin de cucernicie faţă de cele dumnezeieşti, se întâmplă când de la firea ta, când de la diavolul, când de la dumnezeiescul har. După roadele ei îţi vei da seama de obârşia sa. Căci, dacă nu va urma o îmbunătăţire a vieţuirii tale [duhovniceşti], vei bănui că este fie de la diavolul, fie de la însăşi firea ta, şi atunci cu atât mai mult te vei desfăta şi alipi de ea şi o vei pofti, dobândind şi o mai bună părere despre propria persoană. Când, aşadar, vei vedea că mintea ta simte desfătare şi folos de pe urma înţelesurilor duhovniceşti, nu mai zăbovi întrebându-te care le este originea, nici nu te încrede în ele, nici nu lepăda cunoştinţa smerită de sine, ci sârguieşte-te cu şi mai multă luare-aminte, şi ură de sine să-ţi păstrezi mintea slobodă de orice alipire, fie pământească, fie duhovnicească."[58]

Ceea ce un tupeist nu va înţelege niciodată este că pentru a ajunge sus pe piramida socială este nevoie de

- competenţă,
- responsabilitate,
- seriozitate
- şi chiar severitate.

Tupeistul este un om care aspiră dar el aspiră în orice caz la lucruri care sunt mai presus de puterile şi competenţele sale. Acest lucru face ca persoanele din jurul tupeistului să suferă şi să tragă ponoasele.

---

[56] Arhimandrit Melchisedec Velnic – Manastirea Putna https://manastirealipnita.com/despre-manastire/viata-monahala/calugarul-darul-lui-dumnezeu/ (accesat pe 24.10.2025).

[57] A se vedea Radu Teodorescu, *Smerenia și modestia ca paradigme creștin ortodoxe* (Cugir, 2015).

[58] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

„Şi nu dori nimic altceva decât pe Dumnezeu şi ceea ce este plăcut Lui.

Tot aşa, răcirea şi stârpiciunea evlaviei şi ale zdrobirii inimii provin din cele trei pricini amintite: a) de la diavolul, care vrea să ne pervertească mintea, abătând-o de la lucrarea celor duhovniceşti spre deşertăciunile şi plăcerile lumii; b) de la noi înşine, din pricina păcatelor, alipirilor de cele pământeşti şi a nepăsării noastre şi c) de la harul dumnezeiesc, din următoarele pricini: fie spre a ne atrage atenţia să fim mai osârduitori, lepădând orice alipire şi îndeletnicire ce nu aparţin lui Dumnezeu, nici nu tind spre El; fie ca să cunoaştem din propria experienţă că orice bine al nostru vine de la El; fie ca să cinstim mai mult, în vremea următoare, harismele Sale, păzindu-le în smerenie şi cu luare-aminte; fie ca să ne unim şi mai strâns cu dumnezeiasca Sa măreţie, printr-o lepădare desăvârşită de noi înşine, până şi în ceea ce priveşte desfătările duhovniceşti, pentru ca nu cumva, alipindu-ne de acestea, să ne împărţim inima, pe care Dumnezeu o vrea întreagă pentru Sine, în două; fie pentru că bunăvoirea Sa, întru folosul nostru, este aceea de a ne vedea că luptăm din toate puterile, dar şi cu ajutorul harului Său."[59]

E bine se poate spune că în orice caz tupeistul nu este certat numai cu bunul simţ ci la fel de bine şi cu evlavia. De ce? Fiindcă este bine să ştim că nu vom găsii tupeişti evlavioşi. Acest lucru nu are cum să fie se realizeze fiindcă evlavia presupune în orice caz bunul simţ şi smerenia.

Evlavia prin urmare unde există nu este una care tolerează tupeismul după cum am putea crede unii. De ce? Fiindcă este bine să ştim că tupeismul pleacă din

- nesimţire,
- împietrirea inimii
- şi obrăznicie.

Tupeistul de mai multe ori se lasă condus de aparenţe. Aceasta fiindcă el vrea să fie acolo sunt unde numai câţiva privilegiaţi ajung să aibă locul. Odată ajuns acolo îşi dă seama de multe ori că a intrat într-un joc care îl depăşeşte şi va recurge la

- minciună,
- disimulare,
- manipulare
- şi chiar la simulacru

pentru a se menţine la vârf.[60]

„Aşadar, dacă eşti rece şi secătuit duhovniceşte şi nu ai evlavia, iubirea şi străpungerea inimii cuvenite pentru cele dumnezeieşti, retrage-te în sinea ta ca să vezi din pricina cărui neajuns ţi-a fost luată această evlavie; şi luptă cu acel neajuns nu spre a recâştiga simţirea harului, ci ca să îndepărtezi de la tine ceea ce nu este bineplăcut lui Dumnezeu. Dacă nu vei afla pricina, fă în aşa fel ca evlavia ta trupească să ajungă adevărata evlavie, adică supunere osârduitoare faţă de voia lui Dumnezeu. De aceea sârguieşte-te să nu-ţi laşi pentru nici o pricină nevoinţele tale duhovniceşti, ci să le urmezi cu toată puterea, chiar dacă ţi s-ar părea nerodnice şi nefolositoare, bând de bunăvoie paharul amărăciunii pe care ţi-l dă, odată cu răcirea evlaviei şi lipsirea de dulceaţa duhovnicească, voia iubitoare a lui Dumnezeu."[61]

Tupeistul prin urmare de mai multe ori

- intră,
- se bagă
- şi se aruncă

în lucruri care nu le înţelege bine şi nici nu este competent de ele. El se lasă sedus de cele mai multe ori de

- mirajul puterii politice,
- forţa financiară,
- măreţia marilor funcţii din stat
- sau de slava deşartă a celebrităţii

care cu toate ajunge să îl stăpânească şi îl fac orb.

Tupeistul este unul care dacă situaţia o cere poate juca rolul de om evlavios. Este evident numai o mimare teatrală fiindcă în realitate trebuie să ştim că nu vom găsii tupeişti evlavioşi. Ei de fapt fug de evlavia ca de foc. Iată de ce trebuie să ştim că vom ajunge să ne ferim pe tupeism şi de contaminarea lui dacă vom ajunge să fim evlavioşi.

---

[59] Idem.

[60] A se vedea *Cum să biruim mândria. Lecţii de vindecare a mândriei din sfaturile Sfinţilor Părinţi* (Bucureşti, 2010).

[61] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

„Şi voia să nu-ţi fie aceea de a-L urma pe Iisus doar când urcă pe muntele Tabor, ci şi când urcă pe Golgota, adică să nu-ţi fie voia a simţi înăuntrul tău doar lumina dumnezeiască, bucuriile şi desfătările duhovniceşti, ci şi beznele, întristările, supărările şi leacurile amare, pe care sufletul le gustă în urma ispitelor demonilor, fie ele lăuntrice, fie din afară. Şi chiar dacă vreodată o asemenea răceală şi secătuire duhovnicească sunt însoţite de atât de multe întunecări ale minţii, încât tu nu ştii nici ce să faci, nici unde să te îndrepţi, să nu-ţi fie teamă, ci să rămâi statornic pe cruce, departe de orice desfătare pământească, pe care lumea sau cele zidite ar voi să ţi-o ofere. Tăinuieşte-ţi pătimirea de toţi ceilalţi oameni şi vădeşte-o numai părintelui tău duhovnicesc, dar nu spre a-ţi afla uşurarea de chinuri, ci ca să-ţi tălmăcească chipul în care să o înduri aşa cum este plăcut lui Dumnezeu."[62]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că tupeismul şi evlavia sunt două noţiuni care nu au nimic în comun şi sunt cât se poate de separate. Iată de ce pe tupeist se poate spune că vom ajunge să îl recunoaştem imediat. De ce? Fiindcă el este unul care

- nu va fi,
- nu va putea
- şi nu va ajunge

niciodată la evlavie. Este bine să ne dăm seama de acest lucru într-o lume în care cuvioşenia este apreciată de mai mulţi oameni de bună credinţă.

Cuvioşenia după cum am spus este una care se bazează pe evlavie dar este mult mai mult decât numai evlavie. Trebuie să ştim acest lucru în zilele noastre când sunt mulţi care cred că nu este cine ştie ce lucruri şi nici nu este greu să ajungi să fie cuvios.[63]

Tupeismul este unul care de mai multe ori duce la

- tiranie,
- dictatură,
- sclavagie
- sau exploatarea omului de către om.

De ce? Fiindcă tupeistul pentru a fi mai presus decât toţi recurge la toate aceste lucruri negative. Un tiran sau un dictator este cu adevărat un mare tupeist când îşi asupreşte propriul popor.

„Nu te folosi nici de rugăciuni, nici de dumnezeiasca împărtăşanie şi nici de celelalte nevoinţe ale tale spre a avea parte de desfătări dumnezeieşti, şi a te pogorî de pe crucea ta, şi a înceta să-ţi tai voia, ci ca să primeşti puterea de a-ţi înălţa crucea întru slava şi mai mare a Celui Răstignit, arătându-te mulţumitor faţă de ceea ce El voieşte şi de felul în care voieşte. Şi dacă vreodată nu vei putea, din pricina tulburării minţii, să cugeţi (meditezi) şi să te rogi după obiceiul tău, străduieşte-te a cugeta cât poţi mai bine şi ceea ce nu poţi face cu mintea sileşte-te să faci cu ajutorul voinţei şi al cuvintelor, vorbind cu tine însuţi, dar şi cu Dumnezeu, şi vei vedea că o să ai parte de roade minunate, inima ta câştigând însufleţire şi putere."[64]

Tupeistul este unul care minte cu cea mai mare dezinvoltură. Când este prins asupra faptului de cele mai multe ori dă vina pe cei din jur şi se scuză cu cele mai grosiere minciuni prin care vrea să pară

- nevinovat,
- inocent,
- curat
- şi imaculat.

Evident că toate aceste lucruri sunt numai minciuni. Tupeistul prin urmare este unul care nu ţine cont de nimeni şi nimic pentru a îşi realiza scopurile lui mârşave şi murdare.

Poate unul dintre cele mai cunoscute cazuri de tupeism a fost Iuda Iscarioteanul. Iuda ştim că a fost apostol şi s-a bucurat de această mare

- cinste
- şi privilegiu

pe care Domnul Hristos i l-a oferit. Iuda a văzut mai toate minunile lui Iisus. Totuşi partea întunecată din Iuda îl făcea să considere toate aceste lucruri nimicuri. În inima lui Iuda a rămas totuşi un iudaic şi nu credea că Iisus a venit să

---

[62] Idem.

[63] A se vedea Ignatie Monahul, *Buna-cuviinţă în educaţia creştină a copiilor* (Editura Andreas, 2008).

[64] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

împlinească iudaismul. Când va prinde ocazia Îl va trăda în mod infam pe Hristos. Tupeismul lui Iuda a fost că deşi el nu credea în mesajul lui Iisus el se dădea pe sine un apostol în toată regula.

„Aşadar, în vremea întunecării minţii tale, poţi spune: „Pentru ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi pentru ce mă tulburi ? Nădăjduieşte în Dumnezeu că-L voi lăuda pe El; mântuirea feţei mele este Dumnezeul meu"; „Pentru ce, Doamne, stai departe ? Pentru ce treci cu vederea la vreme de necaz ?"; „Nu mă lăsa, Doamne Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine". Şi, aducându-ţi aminte de sfânta învăţătură pe care Dumnezeu i-a insuflat-o Sarei, iubita soţie a iui Tobit, la vreme de necaz, foloseşte-te de ea şi tu, zicând cu glas viu: „Că neîndoielnic de aceasta va avea parte tot cel ce-Ţi va sluji Ţie în viaţa aceasta; că de va fi supus încercării, se va încununa; iar de va fi întru necaz, îşi va afla slobozire; şi chiar de va fi în mustrare, nu se va lipsi de mila Ta; că Tu nu Te veseleşti întru nimicirea noastră; fiindcă după furtună, Tu înseninezi [cerul] şi după lacrimi şi tânguiri reverşi bucurie. Fie numele Tău, Dumnezeul lui Israil, binecuvântat în veci!"."[65]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Ce se află la baza tupeismului?
- Orgoliul.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă tupeistul se vede pe sine mai bun ca toți.
- Și chiar crede acest lucru?
- Într-un anume fel.
- Care?
- Știe că nu este competent.
- Și atunci?
- Se vrea pe sine cu faimă.
- Înțeleg.
- Tupeistul este de plâns.
- De ce?
- Fiindcă de cele mai multe ori va merge spre dezastru.
- Personal?
- Și general.
- Adică îi duce şi pe cei din jur la dezastru?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă el se vede pe sine un mare om politic.
- Mai ales politic nu?
- Da.
- De ce?
- Omul cu orgoliu crede că le poate face pe toate.
- Aşa este.
- Vezi?
- Și care este atitudinea potrivită?
- Smerenia.
- Modestia?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă niciodată cel modest nu va fi tupeist.
- Cum?
- O să îți spun.
- Te ascult.

[65] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

- În cuvântarea sa din 10 octombrie 1927, rostită întra-unul din cele mai mari aşezăminte universitare ale Statului, domul Coolidge preşedintele Republicii Statelor Unite, a spus aşa.
- Ce?
- Nu ne-am dat la o parte de la nebunia pentru a descoperi toate mijloacele practice în câştigarea banului, chiar foarte multă osteneală, într-adevăr, dar nu ne-am ocupat să descoperim mijlocul de a câştiga înţelepciunea care ar trebui să ne conducă spre veşnicie...
- Frumos.
- A continuat.
- Cum?
- Nu trebuie să ne întoarcem la chestiunea pe care experienţa veacurilor a condensat-o în aceste cuvinte : „Ce va folosi omul de-ar câştiga lumea toată dacă îşi va pierde sufletul său..."
- Aşa este.
- Un mare număr dintre vechile noastre universităţi au fost zidite de mâini evlavioase, cu mari jertfe, cu scopul de a pregăti, pentru misiunea sfântă, oameni care să aducă poporului lumina asupra problemelor vieţii...
- Aşa este.
- „Colegii noştri, trebuie nu numai să predea ştiinţa, dar încă să formeze caracterele. Ne trebuie să păstrăm o înţelegere mai hotărâtă şi mai simţită a principiului amintit în psalmii lui David şi a căror răsunet se găseşte în proverbul lui Solomon: „Frică de Dumnezeu este începutul înţelepciunii."[66]
- Foarte adevărat.
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Tupeistul este unul care merge tot spre exterior.
- Nu spre interior?
- Nu.
- El este sedus de aparenţele externe ale lucrurilor.
- Aşa este.
- În cele din urmă tupeistul este unul care ajunge să fie un mare nesimţit.
- Sunt de acord.
- El nu mai simte lucrurile cum sunt ele.
- Nu?
- Nu.
- Dar cum?
- Crede că ceea ce crede el este tot ceea ce contează.
- În ce sens?
- Corupţia este o mare dovadă de tupeism.
- De ce?
- Fiindcă coruptul se pune pe sine mai presus de cei din jur.
- Şi pentru aceasta fură?
- Da.
- Fiindcă este tupeist?
- Da.
- Aşa este.
- Vezi?
- Mi-ai deschis ochii.
- Mă bucur.
- Nu vedeam lucrurile aşa clar.
- Acum le vezi.

[66] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

„Îți vei putea aduce aminte de Hristos Care, aflându-Se în Grădina Ghetsimani şi pe Cruce, în cea mai mare parte a chinurilor Sale trupeşti a fost părăsit de Tatăl Său Ceresc; având aceasta în minte, în timp ce-ţi ridici şi tu crucea, spune din toată inima: „Facă-se voia Ta", „însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti". Şi făcând aşa, răbdarea şi rugăciunea ta vor aprinde flacăra jertfei inimii tale până la tronul lui Dumnezeu şi tu vei rămâne cu adevărat evlavios, fiindcă, aşa cum am zis, adevărata evlavie nu este altceva decât voinţa râvnitoare şi iubirea statornică de a-I urma lui Hristos cu crucea pe umeri, oricare ar fi calea pe care El ne va chema la Sine, şi de a-L voi pe Dumnezeu de dragul lui Dumnezeu, fiindcă aşa voieşte El, şi, câteodată, de a-L părăsi pe Dumnezeu de dragul lui Dumnezeu, adică fiindcă aşa voieşte El."[67]

Am vorbit prin urmare de faptul că tupeismul şi evlavia sunt două lucruri incompatibile dar vom găsii şi tupeişti care vor afirma că ei sunt persoane de cea mai

- pură
- şi curată

evlavie.

De ce? Fiindcă pentru a îşi atinge scopurile murdare şi mârşave ei bine tupeistul este unul care declară orice se cere pe piață.

Tupeistul în societatea noastră de azi este unul care poate fi

- preşedinte,
- senator,
- ministru
- sau deputat

şi deşi situaţia este scăpătă de sub control ne va asigura cu cel mai mare calm că totul este bine şi suntem pe calea cea bună.[68]

„Căci dacă ar voi oamenii să-şi măsoare sporirea duhovnicească pe temeiul acestei adevărate evlavii, şi nu pe temeiul celei simţitoare (trupeşti), adică pe temeiul simțirii în inima lor a dulceţii duhovniceşti a harului, neîndoielnic nu s-ar lăsa înşelaţi nici de ei înşişi, nici de diavolul, nici cuprinşi, fără nici un folos, de întristare. Dimpotrivă, s-ar arăta plini de recunoştinţă faţă de Dumnezeu pentru tot binele pe care li-l face şi s-ar dedica cu mai multă căldură slujirii dumnezeieştii Sale măreţii, Care le chiverniseşte pe toate şi îngăduie asemenea lucruri întru slava Sa şi spre folosul nostru."[69]

Tupeistul este unul care are o încredere mai mare în sine decât în Dumnezeu. Fiindcă evident că el nu face lucruri care sunt în spre aparentul lui dezavantaj. Tupeistul este unul care în cele din urmă trebuie să ştim că este certat cu Dumnezeu. De ce? Fiindcă Dumnezeu iubeşte smerenia ei bine tupeistul iubeşte

- fala,
- slava deşartă,
- orgoliu
- egoismul
- şi egocentrismul.

Tupeistul este o persoană fără de credinţă în Dumnezeu fiindcă el nu prea crede în cuvintele lui Iisus *fără de Mine nu puteţi face nimic.*

Tupeistul este unul care crede că poate să le facă pe toate şi este mai presus de orice şi de oricine. Istoria a demonstrat că de mai multe ori marii cuceritori au dat dovadă de tupeism:

1. Alexandru Macedon din Grecia a crezut că poate ocupa India o țară cu mult mai mare decât Grecia țara lui de baştină.
2. Adolf Hitler a crezut că Germania poate cuceri toată lumea.

Acestea sunt numai două cazuri dintre multele care au fost în istorie în care marii cuceritori au dat dovadă de mult tupeu.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că tupeistul la un anumit nivel ajunge să piardă contactul cu realitate. El se vede pe sine în centrul la toate şi fără de el lumea s-ar prăbuşii.

---

[67] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

[68] A se vedea Tom Hovestol, *Fariseii vechi şi noi* (Oradea, 2012).

[69] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

„Unii, deşi se feresc cu frică şi socotinţă de prilejurile căderii în păcate, ajung în rătăcire, fiindcă uneori, fiind războiţi, fie de cumplite gânduri urâte, fie de vise îngrozitoare şi murdare, se tulbură şi îşi pierd curajul, socotind că au fost părăsiţi de Dumnezeu şi că s-au îndepărtat cu totul de El. Aşa că se descurajează şi sunt în primejdia de a cădea în deznădejde.

Iar dacă părăsesc nevoinţa cea bună a virtuților, se întorc în Egiptul patimilor, fără să fie în stare să priceapă cum trebuie harul ce li s-a dat de Dumnezeu, Care îngăduie să fie tulburaţi de aceste duhuri ale ispitei spre a-i aduce la smerita cunoştinţă de sine şi a se apropia de El ca nişte fiinţe plăpânde, care au nevoie de ajutorul Său. Aşadar se plâng de lucrul pentru care, de fapt, s-ar fi cuvenit să se arate recunoscători bunătăţii Sale nemărginite."[70]

Ceea ce trebuie să ştim este că nu toți tupeiştii sunt la fel. În acest sens se poate spune că sunt

1. tupeişti de ocazie,
2. şi tupeişti permanenți.

Care este diferența dintre cele două categorii?

Tupeistul de ocazia este unul care se poate spune că nu este împătimit de tupeism. El ajunge ca uneori să dea semne de tupeism dar totuşi în el există mai mut bun simţ care îl face să se oprească.

Tupeistul permanent este unul care în

- politică,
- afaceri,
- economie,
- finanțe
- sau viaţa socială

trebuie să fie numărul unu şi totdeauna în centrul atenţiei. Tupeistul permanent este unul care de cele mai multe ori este un mincinos cronic. Pentru a se menține pe prima poziție

- minte,
- disimulează
- sau înşeală

cu neruşinare.[71]

„În asemenea împrejurări să cugeti cât mai profund asupra înclinației tale pervertite, pentru care Dumnezeu voieşte, spre binele tău, să înţelegi că este gata să te facă să cazi în relele cele mai năprasnice şi că, fără ajutorul Lui, te vei prăvăli, din pricina ei, în cele mai mari nenorociri. Apoi gândul tău se va muta la nădejdea şi credinţa că Dumnezeu este gata să te sprijine, fiindcă te face să vezi primejdia şi doreşte să te aducă mai aproape de Sine, îndemnându-te să I te rogi şi să alergi la El, fiind dator, din această pricină, să-I aduci smerită şi adâncă mulţumire.

Şi fii încredinţat că asemenea gânduri ispititoare, fie ele hulitoare, viclene sau murdare, se alungă mai degrabă printr-o răbdare stăruitoare, printr-o silă iscusită ori prin dispreţuirea lor desăvârşită decât printr-o împotrivire îndelung-cumpănită şi un război îndărătnic."[72]

Tupeistul este unul care ştie că cuviosenia este un lucru considerat o valoare pentru cei din jur şi pentru acest lucru de mai multe ori

- va mima,
- va imita
- şi va disimula

cuviosenia.

Ceea ce se poate vedea în țările creştin ortodoxe este că de mai multe ori politicienii aspiranţi sunt unii care ajung să joace foarte bine rolul de oameni evlavioşi mai ales prin campaniile electorale pentru a fi aleşi de populație. Ei bine în acest sens

- credința
- şi evlavia creştin ortodoxă

sunt unele care sunt unele care sunt imitate pentru a câştiga voturi. Aceasta fiindcă este bine să ştim că tupeistul este un om fără de Dumnezeu care face tot ceea ce se poate face pentru a se ridica cât mai mult pe piramida socială.

---

[70] Idem.

[71] A se vedea M. Scott Peck, *Psihologia minciunii* (Bucureşti, 2004).

[72] https://www.crestinortodox.ro/credinta/despre-evlavie-161776.html (accesat pe 24.10.2025).

"Evlavia este frica lui Dumnezeu, sfiala, sensibilitatea duhovnicească. Evlaviosul se sfieşte în toate, dar această sfială picură miere în inima sa. Felul său de vieţuire el nu îl socoate martiric, ci îl mulţumeşte.

Mişcările lui sunt fine, atente. Simte puternic prezenţa lui Dumnezeu, a îngerilor şi a Sfinţilor. Simte alături de el pe îngerul lui păzitor cum îl supraveghează. Are mereu în mintea sa faptul că trupul lui este biserică a Duhului Sfânt şi trăieşte simplu, în curăţie şi sfinţenie. Pretutindeni se comportă cu atenţie şi grijă şi simte vii toate cele sfinte. Ia aminte, de pildă, să nu fie în spatele lui icoane. Nu pune Evanghelia sau o carte duhovnicească etc. acolo unde stă, pe canapea sau pe scaun. Dacă vede o icoană, inima îi tresare, iar ochii i se umplu de lacrimi. Chiar şi numai numele lui Hristos de îl vede scris undeva, îl sărută cu evlavie şi i se îndulceşte sufletul său. Şi chiar de va vedea aruncată pe jos o bucăţică de ziar pe care să scrie, de pildă, numele lui Hristos sau „Sfânta Biserică a Sfintei Treimi", se pleacă, o ia, o sărută cu evlavie şi se mâhneşte pentru faptul că a fost aruncată jos."[73]

Tupeistul trebuie să ştim că este o persoană fără de cea mai

- elementară
- şi mai primară

frică de Dumnezeu. Nu a fost o dovadă de tupeism că atunci când Moise a scos poporul evreu din robia egipteană ei bine Dumnezeu a deschis Marea Roşie în două pentru a lăsa poporul evreu să treacă prin ea. Evreii reuşesc cu brio să treacă Marea Roşie dar din urmă vin armatele egiptene. Egiptenii cred că şi ei sunt vrednici să treacă prin Marea Roşie. Dar acest lucru nu are loc. Dumnezeu închide marea şi armata egipteană este înecată.

Evident că armatele egiptene au dat dovadă de mult tupeism fiindcă din ce ştim egiptenii erau păgâni şi aveau mai mulţi zei.[74]

„Respectul este parfumul, iar evlavia este tămâia. Pentru mine evlavia este cea mai mare virtute, pentru că cel evlavios atrage harul lui Dumnezeu, se face primitor al harului şi, firește, harul lui Dumnezeu rămâne cu el. După aceea harul dumnezeiesc îl trădează şi toţi îl au la evlavie, îl simpatizează, pe când de cel obraznic se scârbesc atât cei mici, cât şi cei mari. Voi, femeile, trebuie să aveţi mai multă evlavie decât bărbaţii. Femeii, prin firea ei, i se impune să aibă evlavie. Bărbaţii, atunci când nu au evlavie, au doar o indiferenţă, în timp ce femeile, dacă-şi pierd evlavia, fac lucruri grosolane. Mi-a spus unul: „Când am mers cu femeia mea în pelerinaj la Sfintele Locuri, am mers la Iordan să intru în el, iar ea stătea şi-şi spăla picioarele. «Bre, ce faci acolo?», am întrebat-o. «Ai venit la râul Iordan să-ţi speli picioarele?». M-am enervate şi am ocărât-o". Aceea, se vede, era cu desăvârşire indiferentă, nu pricepea nimic, în timp ce el, sărmanul, avea multă evlavie."[75]

Tupeistul după cum am spus poate de mai multe ori să fie văzut şi în viaţa religioasă. Sunt mai mulţi şi mai ales secte care fac prozelitism. Se poate spune că fără nici o îndoială prozelitismul sectar este unul care este o dovadă de tupeism. Aceasta fiindcă există o tradiţia creştin ortodoxă cât se poate de

- veche,
- consolidată,
- temeinică
- şi actuală

care evident că nu mai este recunoscută şi nici respectată.

Este bine să ştim că totuşi un tupeist veritabil nu este un fanatic. De ce? Fiindcă tupeismul nu este o formă de fanatism.

Tupeistul este unul care de mai multe ori este prezent în politica internaţională în care ele susţine că de fapt îşi apără interesele propriei ţări. Să fie lucrurile chiar aşa? Trebuie să ştim că sunt şi ţări tupeiste. Acest ţări sunt unele care

- anulează,
- şterg
- desfiinţează
- şi încalcă

drepturile ţărilor din jur.

---

[73] Idem.

[74] A se vedea Sfântul Grigorie de Nyssa, *Viața lui Moise* (Bucureşti, 2021).

[75] https://csf.md/ce-este-evlavia/ (accesat pe 24.10.2025).

Tupeismul în plan internaţional de mai multe ori s-a terminat în război fiindcă este bine să ştim că sunt unii care cred că orgoliul lor este mai important decât vieţile omeneşti pierdute în război.

„Într-unul din primele capitole ale Evangheliei după Matei, Domnul nostru Iisus Hristos le vorbeşte celor ce postesc despre postul care place lui Dumnezeu, spunând: Nu fiţi ca făţarnicii – nu postiţi ca făţarnicii, nu faceţi milostenie ca făţarnicii. Toate aceste lucruri, care se fac în numele lui Dumnezeu, oamenii au început să le facă numai de ochi lumii. Domnul nostru vede cu întristare cum tot ce trebuie să vină de la Dumnezeu şi să tindă spre El s-a împotmolit, ca să zic aşa, în pământ. El se străduieşte necontenit să abată privirea şi inima oamenilor de la lumea aceasta păcătoasă spre cer."[76]

Doi ziarişti discutau într-o zi.

- Ştii cu ce mă confrunt cel mai mult acum?
- Nu.
- Cu tupeismul.
- Tupeismul?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă pot să văd că este foarte prezent.
- Unde?
- Mai ales în viaţa politică.
- În ce sens?
- Sunt unii care vor să fie mai presus de ceilalţi.
- Şi?
- Calcă peste cadavre.
- La propriu?
- La figurat evident.
- Că să se ridice cât mai sus?
- Da.
- Cum?
- Tot ce contează este ca mie să îmi meargă bine.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Cum să nu fiu?
- Este greu să scrii despre un tupeist.
- De ce?
- Fiindcă dacă îl demaşti devine agresiv.
- Agresiv?
- Da.
- Cum?
- Şantaj, ameninţări, agresivitate etc.
- Aşa este.
- Ştii ce?
- Ce?
- De multe ori îmi este frică.
- Te cred.
- Adică este greu să lupţi cu tupeiştii.
- Aşa este.
- Ei nu judecă normal.
- Crezi?
- Da.

[76] *Fiecare zi, un dar al lui Dumnezeu – 366 Cuvinte de folos pentru toate zilele anului,* Editura Sophia, 2012 apud https://ortodox.md/despre-evlavia-de-ochii-lumii/ (accesat pe 24.10.2025).

- Ştii ce?
- Ce?
- Tu să te bazezi pe Dumnezeu.
- Cum?
- O să îţi spun o întâmplare în acest sens.
- Te rog.
- Un înţelept indian bătea odată, cu picioarele desculţe, un drum de pustie.
- Şi?
- Un sărac cu duhul s-a apropiat sfios de dânsul, la o răspântie şi a îndrăznit a-l întreba.
- Ce?
- Spune-mi, învăţatule, — pentru ce, dacă va fi existând un Dumnezeu al lumii acesteia, nu ni se arată şi nouă, măcar în zile mari, să-l vedem şi noi — pe Domnul cerului şi al pământului?
- Bună întrebarea.
- Înţeleptul se dete binişor la o parte din drum, se aşeză pe o piatră, îşi ancoră gândul în funigeii din întrebarea aproapelui şi vorbi liniştit — de parcă şi-ar fi cuvântat numai sieşi.
- Ce i-a spus?
- Vezi tu, fratele meu întru iubirea pentru Dumnezeul nostru al tuturora, vezi piatra pe care stau eu în clipa aceasta ?
- Da?
- Închipueşte-ţi-o de o mie de stânjeni lungă, de o mie lată şi tot pe atâta de înaltă, — şi tare ca cea mai tare piatră din măruntaele Himalaiei; închipuieşte-ţi, după aceea, că Dumnezeu te-ar dărui cu o viaţă fără sfârşit şi că tu — după aceea — în mâna cu o bucată din cea mai subţire pânză de Benares, te-ai apropia, odată la fiece sută de ani, de piatra cea uriaşă şi tare — şi ai atinge-o moale cu bucata de pânză de care pomenii...
- Şi?
- Adevăr zic ţie, că abia după ce — din cauza atinsului cu batista — piatra noastră se va fi micşorat până la mărimea unui sâmbure de cireaşă, abia atunci se va fi scurs o zi din zilele Domnului...[77]
- Aşa de mult?
- Da.
- Interesant.
- Ei bine tupeistul este unul care crede că îl poate înşela şi pe Dumnezeu.
- Da?
- Da.
- Cum?
- Fiindcă el îşi spune că Dumnezeu este bun şi va trece peste tot ceea ce face el rău.
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Prostia tupeistului.
- Aşa este.
- Mă bucur că ţi-ai dat seama.
- Cum să nu?
- Deci este bine să ne dăm seama că există un Dumnezeu sus care ne vede.
- Ceea ce nu face tupeistul?
- Da.
- Aşa este.
- Pentru acest lucru cei mai mulţi tupeişti o sfârşesc prost.
- De ce?
- Fiindcă Îl au pe Dumnezeu împotriva lor.
- Sunt de acord.

[77] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Ceea ce trebuie să ştim este că tupeismul nu este ceva noi în comportamentul omului. La vremea lui Iisus fariseii erau cu adevărat mari tupeişti. Ei credeau că Îl pot cumpăra pe Dumnezeu. Iată de ce trebuie să fim unii care să ne dăm seama că dacă ajungem să mergem pe calea tupeismului ne punem în raport de duşmănie cu Dumnezeu. „Milostenia trebuie să meargă drept către Dumnezeu, lăsându-i deoparte pe oameni; rugăciunea trebuie să meargă drept către Dumnezeu, lăsându-i deoparte pe oameni; postul trebuie să meargă drept către Dumnezeu, lăsându-i deoparte pe oameni, adică părerile omeneşti şi laudele omeneşti. Vai vouă, farisei făţarnici! – le spune Domnul celor ce coboară dumnezeiescul pe pământ pentru a dobândi slavă pământească."[78]

CAPITOLUL 4

TUPEISMUL LUMII NOASTRE NU ARE NIMIC DE A FACE CU CUVIOŞENIA CREŞTIN ORTODOXĂ

Prin urmare ceea ce am voit să arătăm în rândurile de mai sus este că fie că este vorba de

- politică,
- afaceri,
- economie
- sau finanţe

ei bine se pare că tupeul joacă un rol din ce în ce mai semnificativ. Aceasta fiindcă sunt unii care merg după dictonul antic care susţine că *soarta îi favorizează pe cei îndrăzneţi.* Ceea ce trebuie să ştim este că tupeul nu este deloc îndrăzneală pozitivă. El este mai mult "îndrăzneală, cutezanţă care întrece limita cuvenită."[79]

Tupeistul trebuie să ştim că este unul care trăieşte într-un univers

- minuscul
- şi stricat

în care tot ceea ce contează este propria persoană şi propriul interes. Aceasta fiindcă este bine să ştim că nu vom găsii prea mulţi tupeişti altruişti.

Iată ce spunea despre tupeism gânditoarea Stela Giureanu: "vrem sau nu să recunoaştem, întotdeauna tupeistul va atrage atenţia. Se va face remarcat. Va fi cel mai strălucitor dintr-o adunare. Va fi cel care va vorbi mai tare şi mai precipitat ca alţii. Îşi va impune punctul de vedere, mai inteligent sau mai violent. Se va băga în sufletul tău şi, dacă eşti mai slab de înger, vei ajunge să cedezi mereu presiunilor. Tupeistul te va face să-l slujeşti, vei ajunge să îi faci favoruri, avînd impresia că, de fapt, el îţi face ţie un favor, lăsîndu-te să munceşti pentru el. Acest gen de tupeist se va băga mereu în faţa ta la o coadă, înghiontindu-te de parcă l-ai deranja, va trece pe roşu cu maşina şi te va înjura că îi stai în cale, va face legi pentru a justifica fonduri europene, pretinzând că legea e spre binele tău. Dacă îi reproşezi lipsa de morală, ori îţi va râde în faţă, desfăşurând teancul de bani, ori se va arăta jignit şi va poza în victimă. Oricum ar face-o, tupeistul obraznic va ajunge să-ţi închidă gura."[80]

Se poate vedea din afirmaţia de mai sus faptul că tupeistul este unul care în cele din urmă este certat nu numai cu bunul simţ ci la fel de bine şi cu morala. De ce? Fiindcă el este unul care se consideră

- mai important,
- mai presus
- şi mai bun

decât restul gloatei de netoţi.

Se poate vedea aici marele contrast dintre tupeist şi cuvioşenia creştin ortodoxă care din cele mai vechi vremuri s-a remarcat prin îndelungă-răbdare. Ceea ce trebuie să ştim este că tupeistul de cele mai multe ori este omul momentului care merge pe dictonul *carpe diem*, adică trăieşte clipa. De ce? Fiindcă el este unul care nu vrea să aibă răbdare ca unul care consideră că lui i se cuvine totul şi celor din jur nimic.

---

[78] Fiecare zi, un dar al lui Dumnezeu – 366 Cuvinte de folos pentru toate zilele anului, Editura Sophia, 2012 apud https://ortodox.md/despre-evlavia-de-ochii-lumii/ (accesat pe 24.10.2025).

[79] După Dicţionarul explicativ.

[80] Stela Giureanu, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/razboiul-tupeistilor-591294.html (accesat pe 24.10.2025).

După cum am spus istoria tupeismului este una lungă. Imperii mari s-au ridicat prin tupeism dar se pare că ele – mai bine spus – nu au reuşit să se menţină prea mult. Gânditoarea Stela Giureanu ne spunea că există de fapt şi un tupeism pozitiv. Este vorba de

- curaj,
- îndrăzneală
- şi avânt

atunci când te ştii solid pe o poziţie: „asta dacă nu te înarmezi, la rândul tău, cu celălalt fel de tupeu. Tupeul pozitiv. A doua conotaţie a cuvântului, care se traduce, de data aceasta, prin îndrăzneală, curaj, încredere în tine. Dar vorbim aici despre o încredere bazată pe atuuri autentice, despre conştientizarea propriilor valori şi drepturi şi de folosirea acestora fără ezitare. Dacă obrăznicia este, de fapt, un exhibiţionism gonflat al unor valori inexistente, tupeul omului inteligent are baza solidă a argumentului imbatabil."[81]

Tupeismul prin urmare acolo unde apare suprimă orice fel sau formă de cuvioşenie. Aceasta fiindcă tupeistul este unul care întotdeauna consideră că el nu este lăsat să conducă şi să îi fie apreciate cu adevărat calităţile lui de

- lider,
- manager,
- conducător
- şi vizionar.

Trebuie să ştim că există un fel de tupeşti care se văd pe sine mar vizionari şi profeţi. Se ştie de cazul unui fost deţinut din România post-decembristă care deşi fusese în trecut un deţinut notoriu se vedea pe sine

- profet
- şi vizionar.

Este adevărat că în viaţa popoarelor există un anumit profestism.[82]

Tupeistul vizionar de cele mai multe ori deschide afaceri şi organizaţii care se dovedesc nu numai falimentare ci la fel de bine un fiasco total. Cu toate acestea el se scuză prin a spune că nu el este de vină ci colaboratorii lui care nu au ascultat la timp de el.

Tot gânditoarea Stela Giureanu ne spunea că nu trebuie să stăm pasivi în faţa tupeiştilor ci la fel de bine trebuie să luăm atitudine: „iar tupeul pozitiv, acel curaj de a-ţi apăra interesele, pare a deveni un fenomen din ce în ce mai răspândit în societatea românească de acum. Dacă până mai ieri eram obişnuiţi să înghiţim găluştile, azi reacţionăm. Chemăm Poliţia să ridice maşina acelui vecin care a parcat-o aiurea. Reclamăm un producător la protecţia consumatorului, dacă ne vinde un produs stricat. Ieşim în stradă dacă o lege nu ne convine. Luăm atitudine şi ne impunem, taxând nesimţirea sau abuzurile – iar asta ţine şi de structurile instituţionale care încep să meargă în România, dar şi de cunoaşterea temeinică a unor drepturi. Căci, până la urmă, valorile au început să iasă la suprafaţă, iar lucrurile să reintre, încet, pe un făgaş de normalitate."[83]

Tupeistul trebuie să ştim că este un măr frumos pe dinafară dar stricat pe interior. Aceasta fiindcă cuvintele tupeiştilor de cele mai multe ori sunt

- frumoase,
- seducătoare,
- mieroase,
- promiţătoare
- şi ispititoare.

Totuşi ele nu sunt dublate şi de realitate. Cei mai mulţi tupeşti trebuie să ştim că o sfârşesc prost. Să ne aducem aminte de cazul împăratului francez Napoleon Bonaparte. Istoric se poate spune că el a fost un tupeist. De ce? Fiindcă deşi a fost dat jos de la putere în Franţa – după ce s-a proclamat singur împărat – şi a fost exilat, ei bine el va reuşii să scape din exil şi va revenii cu oastea credincioasă lui pentru a prelua din nou puterea în Franţa. Acest lucru va culmina în bătălia de la Waterloo în care Napoleon va fii înfrânt. Va fi exilat din nou şi va murii acolo în exil.

---

[81] Stela Giureanu, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/razboiul-tupeistilor-591294.html (accesat pe 24.10.2025).
[82] A se vedea Mircea Eliade, *Profetism românesc* (Bucureşti, 1990).
[83] Stela Giureanu, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/razboiul-tupeistilor-591294.html (accesat pe 24.10.2025).

Se poate vedea şi aici un caz de tupeist care evident că nu a înţeles deloc – sau poate nu a voit să înţeleagă – realităţile istorice. Aceasta fiindcă este bine să ştim că de cele mai multe ori tupeiştii deşi îşi dau seama de ridicolul situaţiilor în care se află totuşi continuă să îşi ducă la îndeplinire lucrările.

Iată ce spunea în acest sens gânditorul Sorin Costerie despre tupeismul academic: „universităţile, ca de altfel întreaga noastră societate, sunt vlăguite şi bulversate de impostură. E vorba în primul rând de impostura politrucilor care n-au mare legătură cu viaţa academică autentică, dar care se înşurubează foarte bine în structurile universitare, atât academic, cât şi administrativ. Avem astfel profesori universitari, conducători de doctorat şi uneori chiar de şcoală doctorală care n-au, de fapt, nici o lucrare de cercetare autentică în palmares, dar care sunt plini de titluri şi diplome şi care coordonează doctorate pe bandă rulantă. Pe partea administrativă, îi regăsim pe aceştia ca decani, prodecani, directori de department sau, de ce nu, chiar rectori."[84]

Tupeistul poate să ajungă chiar academician şi să conducă mai multe departamente ştiinţfiice şi academice fiind departe de a cunoaşte ceea ce face. De ce? Fiindcă după cum am spus tupeistul iubeşte să fie

- şef,
- lider,
- să dea indicaţii preţioase
- şi să fie ascultat cu mare supuşenie.

Se poate spune că tupeistul din toate timpurile suferă de un *complex de inferioritate* dacă este să îi găsim mai bine care sunt resorturile lui psihologice. Tupeistul nu suportă să fie pe locul doi. El crede că trebuie să facă orice pentru a fi pe primul loc chiar dacă acest lucru implică:

- minciună,
- înşelătorie,
- manipulare
- sau sperjur.

În acest sens trebuie să ştim că din toate timpurile tupeistul este un parvenit. Ce este un parvenit? A fi parvenit înseamnă "a ajunge, fără merite deosebite, prin mijloace neoneste sau printr-un concurs favorabil de împrejurări, la o bună situaţie materială, politică sau socială; a pătrunde într-o pătură socială înaltă; a se ajunge."[85]

Poate unul dintre cele mai bune cazuri de tupeist şi de parvenit din literatura română a fost cel scris de Duliu Zamfirescu: Tănase Scatiu. Tănase Scatiu era un boier de la finele secolului al XIX-lea care îşi asuprea arendaşii şi mai mult şi familia. În cele din urmă va fi ucis de agricultorii pe care îi asuprea şi neglija în mod sistematic.[86]

Tot despre tupeiştii din mediul academic gânditorul Sorin Costerie ne spunea: „aceşti neaveniţi făţarnici sunt activi mai mult la şedinţe decât la bibliotecă, rezolvă totul prin mişmaşuri şi relaţii. Sunt parte a unei tumori ce distruge încet, dar sigur textura unui sistem academic solid. Aidoma unui cancer, distrug buna funcţionare a instituţiei, afectând ţesuturile cu celulele sănătoase, reproducând-se prin alte celule maligne. Un astfel de personaj în sistem, dacă nu e eliminat sau anihilat la timp, se va reproduce şi multiplica în cel mai scurt timp, aducând şi promovând oameni de aceeaşi calitate. Impostura nu are odihnă şi tupeul nu are margini."[87]

În acest sens trebuie să ştim că sunt mai mulţi mari lideri politici care sunt mari iubitori de

- diploma
- şi distincţii academice

pe care trag sforile pentru a le obţine pentru a crea în faţa poporului imagina că ei sunt oameni

- culţi,
- eruditi,
- învăţaţi
- şi educaţi.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că cei mai mulţi tupeişti dacă rămân în tupeismul lor ei bine ajung să nu mai gândească normal. De ce? Fiindcă ei sunt unii care evident că ajung să vadă realitatea stricat şi distorsionat. Aceasta

[84] Sorin Costerie, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/magna-cu-tupeu-591296.html (accesat pe 24.10.2025).
[85] După Dicţionarul explicativ.
[86] A se vedea Duliu Zamfirescu, *Tănase Scatiu* (Bucureşti, 1907).
[87] Sorin Costerie, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/magna-cu-tupeu-591296.html (accesat pe 24.10.2025).

fiindcă după cum am spus sunt unii care sunt în goană după titluri şi funcţii mari pe care le doresc şi fac orice să le dobândească.

Iată ce spunea în acest sens tot gânditorul Sorin Costerie: „lipsa de decenţă şi bun-simţ, şi mai ales toleranţa noastră faţă de acestea, au dus la două fenomene toxice majore cu care ne confruntăm din plin: „creativitatea politrucilor“ şi „ştiinţificitatea puşcăriaşilor“. Ne-am trezit peste noapte invadaţi de falşi doctori, de altfel „mari“ oameni de stat, dar altfel exponenţi ai unui sistem în putrefacţie care atacă piatra de temelie a unei construcţii universitare: doctoratul. Pe de altă parte, atacul la statutul de creator în sens mai larg ne-a venit şi din puşcării, unde asistăm la o adevărată sarabandă deşănţată a publicării unor cărţi fără nici o valoare ştiinţifică. Personaje care abia leagă corect într-o conversaţie două-trei cuvinte devin peste noapte autori ai multor volume şi tratate, avînd o „operă“ ce ar putea face invidios orice membru al Academiei Române.”[88]

Doi eticieni discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De ce tupeştii nu pun preţ pe bunul simţ?
- Eu te întreb altceva.
- Ce?
- De ce hoţii nu pun preţ pe cinstea?
- Aşa este.
- Tupeiştii sunt certaţi cu bunul simţ.
- Dar de ce?
- Fiindcă nu îl au.
- Adică?
- Ai citit tragedia Richard al III-lea de Shakespeare?
- Da.
- Şi ce ai aflat?
- Că Richard şi-a ucis mai mulţi membrii ai familiei.
- Care i s-a părut lui că puteau să îi ia puterea da?
- Da.
- Deci vezi?
- Ce?
- Tupeiştii nu mai judecă normal.
- Deci este o afecţiune psihică?
- Uneori.
- Uneori?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt şi tupeişti care sunt perfecţi psihic.
- Înţeleg.
- Şi crezi că un tupeist se poate vindeca?
- Da.
- Cum?
- Dacă vrea cu adevărat.
- Problema este cu nu prea vor.
- Aşa este.
- De ce?
- Ca să te fac să înţelegi îţi voi spune o întâmplare.
- Adevărată?
- Da.
- Te ascult.

[88] Sorin Costerie, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/magna-cu-tupeu-591296.html (accesat pe 24.10.2025).

- O fată tânără suferea de mult timp de o boală incurabilă.
- Vai de mine.
- Medicii declarară că ştiinţa lor e neputincioasă şi nu-i mai pot ajuta.
- Nu se poate.
- Atunci ea dori să vină preotul.
- frumos.
- Când îl văzu strigă desperată.
- Ce?
- Vai de ce trebuie să mor aşa de tânără?
- Eu ştiu un remediu contra morţii, zise preotul.
- Şi care este acesta? întrebă bolnava cu încordare.
- Preotul scoase Sf. Scriptură şi citi cuvintele Mântuitorului:
- „Eu sunt învierea şi viaţa, cel ce crede întru Mine, acela va trăi, deşi ar muri" (Ioan 11, 25).
- Şi?
- Cuvintele acestea le primi muribunda în inima sa şi mângâiată îşi aşteptă sfârşitul.[89]
- Deci a murit în pace?
- Da.
- Fiindcă a crezut?
- Da.
- Interesant.
- Deci vezi?
- Ce?
- Dacă vrei cu adevărat să te schimbi poţi.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă au fost şi tupeişti care s-au schimbat.
- Oare?
- Da.
- Nu am auzit multe cazuri.
- De cele mai multe ori au fost educaţi de justiţie.
- Aşa este.
- Vezi?
- Deci tupeismul se poate vindeca?
- Da.
- Cum?
- Prin a începe să apreciezi cuviosenia creştin ortodoxă.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă tupeismul nu este compatibil cu cuviosenia.
- Dar nu este cuviosenia mai mult o chestiune călugărească?
- Nu.
- Şi laică?
- Da.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Mi-ai fost de mare ajutor.
- Plăcerea a fost de partea mea.

[89]Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Tot despre tupeismul din mediul academic gânditorul Sorin Costerie spunea: „doctoratul e o certificare a capacităţii de creativitate ştiinţifică ce îţi permite să intri cu drepturi depline în fluxul normal al cercetării. Eşti atestat astfel ca un cercetător autentic, integrat în categoria celor capabili să ducă ştiinţa mai departe, să mute un pic frontierele cunoaşterii. Uitându-ne însă puţin în grădina noastră universitară, observăm că unii colegi mută cel mult frontierele bunului-simţ, sfidînd şi bruscînd o întreagă comunitate de cercetători oneşti prin tupeu şi aroganţă. Pentru aceştia, doctoratul nu pare să fie decît un fel de girofar academic simbolic, care le permite să înainteze mult mai repede pe scara imposturii: se obţin astfel slujbe mai uşor, scurtcircuitând sistemul, se obţin sporuri şi alte beneficii salariale specifice, se obţin grade, titluri, recunoaştere socială. Parcă e altceva când la o şedinţă de partid vorbeşte il professore sau când pe culoarele unui minister circulă il dottore.”[90]

Ceea ce trebuie să ştim este că de multe ori tupeismul dă dovadă de sadism moral. De ce? Fiindcă el crede că cel cuvios este un

- prost,
- netot,
- idiot
- şi nătâng.

Tupeistul este unul care trebuie să ştim că se simte în largul lui între cuvioşi. Aceasta fiindcă ştie că poate

- profita
- şi lua avantaj

de ei fără de nici o problemă.

Se ştie de cazul din istoria creştin ortodoxă când nişte tâlhari au venit şi l-au jefuit pe un călugăr sărac din pustie. În nemernicia lor tâlharii au luat tot ceea ce era în chilia sărăcăcioasă a pustnicului. Apoi au dat să plece. Pustnicul a putut vedea că au uitat să ia o oală. A luat oala şi s-a dus la tâlharii care dădeau să plece:

- Hei uitaţi la oala aceasta.
- Ce este cu ea? A întrebat şeful tâlharilor.
- Pe aceasta nu aţi luat-o.

Tâlharii au fost aşa de mişcaţi de bunătatea pustnicului că au pus tot ceea ce au furat de la el înapoi.[91]

La fel de bine trebuie să ştim că o formă de tupeism este plagiatul care este larg răspândit în lumea academică. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Sorin Costerie: „mai avem şi producţiile ştiinţifice din penitenciare. O carte ştiinţifică e, asemenea unei teze de doctorat, o lucrare prin care se duce mai departe cunoaşterea noastră despre lume. Creativitatea în ambele cazuri este crucială, deoarece numai prin ceva cu adevărat nou un domeniu ştiinţific este îmbunătăţit şi limitele lui sunt lărgite. Or, în cazul nostru, atât prin imitaţiile de doctorate, cât şi prin hemoragia de false lucrări ştiinţifice se terfeleşte şi cumva chiar se anulează ideea de doctorat onest şi de carte ştiinţifică autentică. Se reuşeşte astfel, prin tupeu şi impostură, să se arunce în derizoriu însăşi ideea de cercetare ştiinţifică şi acest lucru se face, culmea, cu girul şi participarea unor colegi de-ai noştri din universităţi. Când „opera“ autobiografică a lui Gigi Becali e asemuită cu cea a lui Churchill sau a Maicii Tereza, sau când se descoperă lucrări de doctorat în care s-a plagiat în mod masiv, dar nu se ia nici o măsură întrucât personajul în cauză e protejat politic de clici de partid şi de legi nejuste, e clar că tot sistemul are o problemă şi că trebuie să ne luăm în serios menirea de profesori şi cercetători, aruncând peste bord acest balast patologic ce ne ţine prizonieri într-o continuă cangrenă universitară.”[92]

După cum ne putem da seama sunt şi cazuri de tupeişti care ajuns să se schimbe fiindcă pot să vadă

- modele,
- repere
- şi exemple

de cuvioşenie. Aceasta fiindcă este bine să ştim că un tupeist este un nesimţit dar nu este un bolnav psihic sau un nebun.

Tradiţia creştin ortodoxă cunoaşte de exemplu mai multe prostituate care în contactul lor cu oameni sfinţi şi cuvioşi au ajuns să se pocăiască. Dintre cele mai cunoscute a amintim pe:

- Sfânta Maria Magdalena,

---

[90] Sorin Costerie, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/magna-cu-tupeu-591296.html (accesat pe 24.10.2025).

[91] Din vieţile călugărilor creştin ortodocşi.

[92] Sorin Costerie, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/magna-cu-tupeu-591296.html (accesat pe 24.10.2025).

- Sfânta Pelaghia,
- Sfânta Thaisia
- sau Maria nepoata Avei Avraamie.[93]

Că sunt mai mulţi jurnalişti care în loc să lupte cu tupeismul ajuns să fie robiţi de el ne-o spunea gânditoarea Adreea Ofiţeru: „în România, a devenit o regulă ca, prin tupeul jurnalistului, presiunea publică să fie atât de mare, încât lucrurile să se schimbe, dar legile să nu se respecte. Cel puţin la nivel teoretic, jurnalistul ar trebui să fie watchdog-ul din societate. Este cel care selectează ideile, ştirile sau informaţiile, înainte de a le face accesibile în număr cît mai mare, astfel încât să nu creeze turbulenţe şi mai mari în societate. Definiţia de manual nu se potriveşte însă cu realitatea. Cazul evacuării posturilor de televiziune ale trustului de presă intact din sediile în care au funcţionat de la înfiinţare aduce în discuţie nu numai deontologia presei, dar şi caracterul ziariştilor."[94]

Tupeistul este unul care de mai multe ori este certat cu morala. Mai nou ştim că în marile metropole ale lumii au loc marşurile LGBT în care monorităţile sexuale îşi cer drepturile. Acest lucru este cu adevărat o mare dovadă de tupeism fiindcă comunitatea LGBT în loc să caute

- să se vindece,
- să se tămăduiască
- şi să se rectifice

ei bine ajung să ceară ca un mod

- anormal
- şi nefiresc

de viaţă să fie recunoscut ca fiind unul cât se poate de obişnuit.

Că sunt şi jurnalişti care nu îşi fac meseria şi dau dovadă de tupeu ne-o spune tot gânditoarea Andreea Ofiţeru: „de caracter legăm tupeul – o mare calitate a marilor reporteri, cum scrie David Randall în Jurnalistul Universal. Ce putem însă învăţa în aceste zile despre profesia de jurnalist şi despre cei care o practică? Că prin tupeu poţi să nu respecţi o decizie definitivă a instanţei judecătoreşti, că poţi folosi emisiunile şi tot arsenalul pentru ca statul să nu recupereze 60 de milioane de euro, cît are de dat înapoi patronul? Până unde poate merge tupeul unui jurnalist?"[95]

Tupeiştii este bine să ştim că nu se consideră victime ci de fapt îi consideră pe cei pe care îi ating ca victime fără de fapt să le pese de ei. În cele din urmă trebuie să ştim că tupeistul este victimă. La ce este victimă?

- Nesimţire,
- abuz,
- grosolănie,
- mitocănie
- sau ţohârlănie.

Tupeistul trebuie să ştim că este un mocan deşi el se vede unul dintre cele mai

- sensibile
- şi mai manierate

persoane.

În acest sens cuviosenia creştin ortodoxă de mai multe ori ajunge să fie privită ca un pericol social. Sau cel mai bine spus aşa ajunge să o privească tupeistul. Aceasta fiindcă cuviosenia este fără doar şi poate o

- apreciere,
- înţelegere,
- constatare
- şi evaluare

adevărată a realităţii.

Tupeistul trebuie să ştim că de cele mai multe ori trăieşte într-un univers fictiv fiindcă este bine să ştim că în timp ce cuviosenia este realistă şi cu picioarele pe pământ ei bine tupeismul este o viaţă a himerei.

---

[93] A se vedea benedicta Ward, *Vieţile Sfintelor care mai înainte au fost desfrânate" ca un studiu asupra căinţei în monahismul timpuriu* (Sibiu, 2026 reeditare).

[94] Andreea OFIȚERU, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/tupeul-si-libertatea-de-exprimare-591299.html (accesat pe 24.10.2025).

[95] Idem.

Că libertatea de expresie a ajuns în zilele noastre să fie considerată ca o libertate de a fi tupeist ne-o spunea tot gânditoarea Andreea Ofiţeru: „dacă un extraterestru s-ar uita pentru prima dată la televizor în România, ar înţelege un alt sens al libertăţii de expresie decît cel stipulat prin Articolul 10 al Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Poţi să spui orice pe post fără ca tu să ai vreo responsabilitate faţă de cel care te priveşte, şi cam asta înseamnă libertate de expresie în zilele noastre. Poţi să manipulezi şi să trunchiezi realitatea şi, la fel, asta se numeşte libertate de expresie. Antena 3 a făcut în ultima săptămână zeci de emisiuni în care a spus că e în pericol să fie închisă şi, prin urmare, libertatea de expresie e pusă în pericol. Cu toate astea, nimeni nu s-a atins de emisia postului de televiziune, iar Consiliul Naţional al Audiovizualului nu a emis nici o decizie şi nici nu a dat vreo amendă usturătoare pentru încălcarea regulilor."[96]

Orice om de bună credinţă îşi poate da seama că trăim într-o lume a contrastelor în care de mai multe ori cuvioşenia bunilor creştin ortodocşi ajunge să fie una care se opune cu

- tupeismul,
- nesimţirea
- şi nonşalanţa

celor care cred că nu are nimic de a face cât mai multe victime în drumul spre

- bani,
- faimă,
- putere politică
- sau mari averi.

Să ne aducem aminte de timpurile Imperiului Roman. Scriitorul Tertulian ne spune cât se poate de clar că romanii când peste imperiu venea o calamitate sau necaz ei bine păgânii considerau că zeii -au pedepsit din cauza necredinţei idolatre ale creştinilor. Aşa că imediat ce un necaz vedea peste imperiu păgânii strigau: creştinii la lei![97]

Gânditoarea Adreea Ofiţeru ne spunea că fără doar şi poate că tupeismul ajunge să se manifeste şi prin coprupţie: „libertatea de expresie e întoarsă pe toate părţile în acest caz, în care judecătorii au dat o sentinţă definitivă în urmă cu doi ani. ANAF-ul nu este una dintre cele mai iubite instituţii din România. O jumătate de oră petrecută în vreun sediu ANAF şi n-are cum să-ţi placă această instituţie, pe care scandalurile de corupţie nu au ocolit-o. Dar demonizarea pe care o televiziune o face unei instituţii fundamentale într-o economie poate fi un joc periculos. Ce s-ar întâmpla dacă toţi contribuabilii români nu şi-ar plăti dările? Au văzut la televizor că nu e în ordine să te achiţi de datorii şi atunci fac şi ei ca atare. Dezbaterea va dura până când conflictul deschis de Antena 3 împotriva ANAF va înceta într-un fel sau altul."[98]

Prin urmare este bine să ştim că istoria tupeismul a fost prezent în mod constant:

- stăpânii de sclavi aveau tupeu să îi considere pe fiinţele umane mai rău decât animalele,
- feudaliştii Evului Mediu aveau mult tupeu să li se ceară să se muncească pentru ei fără ca ei să muncească deloc,
- naziştii germani au avut tupeu când au voit să stăpânească lumea,
- exploatarea omului de către om în mediul industrial este o realitate cât se poate de prezentă în marile patronate ale zilelor noastre.

Evident că enumerarea ar putea continua. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că tupeul nu este o problemă de azi sau de ieri. El are o rădăcină lungă în istorie şi se pare că cu fiecare epocă istorie a ajuns să se remodeleze şi să se reinventeze cu noi şi noi

- forme,
- idei,
- ideologii
- situaţii
- sau împrejurări.

---

[96] Andreea OFIȚERU, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/tupeul-si-libertatea-de-exprimare-591299.html (accesat pe 24.10.2025).

[97] https://ro.wikipedia.org/wiki/Persecu%C8%9Bia_cre%C8%99tinilor (accesat pe 01.07.2026).

[98] Andreea OFIȚERU, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/tupeul-si-libertatea-de-exprimare-591299.html (accesat pe 24.10.2025).

Iată ce spunea gânditoarea Diana Elena Neagu în acest sens: "în vremurile actuale, omului care stă deoparte, invizibil, decent, reţinut, timid sau pur şi simplu celui care nu îşi manifestă dorinţa de a se impune nu i se acordă nici un fel de importanţă. Ba mai mult chiar, e suspect de-a dreptul. Oare analizează ce spunem? Oare ce e în mintea lui? E nepăsător? E bolnav? I-a „mâncat pisica limba" (cum spune englezul)? Ce o fi avînd de ascuns? Sau e pur şi simplu invizibil. Dacă facem cu toţii un efort de memorie şi omenie, ne aducem aminte de astfel de personaje care s-au si-tuat în cadrul secundar al peliculei vieţii noastre: e fata care aduce cafele, femeia care şterge mesele, sunt cerşetorii care nu cerşesc, muncitorii care nu urlă şi nu sudează, elevii care nu ridică mâna, păsările care nu cântă. Uneori ne frapează că îi ştim bine pe aceştia şi, puşi într-un anumit context (la o şedinţă, de pildă), deşi extrem de capabili, nu spun nimic."[99]

Doi bătrâni creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Nu.
- Tinerii de azi nu au nici un respect.
- Faţă de cine?
- Faţă de noi.
- Noi cei bâtrâni?
- Da.
- Adică?
- Nu vezi?
- Ce?
- Sunt plini de tupeu.
- Se pare că ai dreptate.
- Sigur că am dreptate.
- Dar există şi un motiv pentru acest lucru.
- Care?
- Nu ştii?
- Nu.
- Educaţia.
- Educaţia?
- Da.
- Adică?
- Tinerii de azi sunt educaţi să fie tupeişti.
- De ce?
- Fiindcă se consideră că numai dacă ai tupeu vei avea şi succes.
- Crezi?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă tupeul nu înseamnă succes.
- Evident că nu.
- Și atunci ce este de făcut?
- Trebuie să ai răbdare.
- De ce?
- Ştii cum se spune?
- Ce?
- Nu sunt prea multe motive să avertizezi un tânăr.
- Adică?
- Trebuie să dea singur cu capul de perete.
- Pentru a se trezii la realitate.
- Nu ştiu ce să spun.

[99] Diana Elena NEAGU, Dilema 2016 https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/omul-invizibil-591300.html (accesat pe 24.10.2025).

- Îţi voi spune o întâmplare.
- Te ascult.
- Mai mulţi tineri erau adunaţi în casa culturală a unui sat.
- Şi?
- Ei povesteau lucruri interesante.
- Frumos.
- Numai un om bătrân era între ei.
- Şi?
- Fiecare din ei căuta să spună câte ceva.
- Înţeleg.
- La urmă de tot, bătrânul zise.
- Ce?
- Am să vă pun şi eu o întrebare.
- Care?
- Să-mi spuneţi voi, care este cel mai lung, şi cel mai scurt cuvânt, din toate ?
- Şi?
- Tinerii au început să spună fel de fel de exemple, dar nici unul n-a ghicit.
- Cred.
- Atunci au rugat cu toji pe venerabilul bătrân, să spună tot el.
- Şi?
- Şi bătrânul zise.
- Ce?
- Cel mai lung cuvânt este „veşnicie", iar cel mai scurt cuvânt este „acum"!
- De ce?
- Bătrânul a avut dreptate.
- De ce?
- Cuvântul „veşnicie" n-are sfârşit, în timp ce cuvântul „acum" durează numai o clipă.
- Se poate spune.
- Dacă nu ne alipim de Hristos poate că suntem pierduţi pe veci.
- Aşa este.
- De noi atârnă, de voia noastră depinde să alegem mântuirea.[100]
- Ai dreptate.
- Ştii ce?
- Ce?
- Tupeismul se deprinde din familie.
- Adică dacă ai părinţi tupeişti şi tu devii tupeist?
- Da.
- Deci tinerii sunt nevinovaţi?
- Într-o oarecare măsură.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să fie aduşi cu picioarele pe pământ.
- Aşa este.
- Este mai greu.
- Cred.
- Dar nu imposibil.
- Deci tinerii trebuie să ştie ce înseamnă bunul simţ.
- Mulţi dintre ei receptează.
- Aşa este.
- Mă bucur că suntem de acord.

[100] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că pentru a elimina tupeismul din societate trebuie să dăm dovadă de bun simţ ne-o spunea părintele Adrian Agachi: "dacă pământul suferă cel mai mult de pe urma lipsei de apă, societatea trece prin adevărate convulsii în absenţa bunului-simţ. Fie că vorbim de tineri sau de copii, de oameni maturi sau chiar de persoane vârstnice, întâlnim tot mai des manifestări violente, un limbaj vulgar, absenţa unor minime norme de conduită morală şi socială. Însă cea mai tristă constatare este tocmai lipsa părerii de rău pentru comportamentul lipsit de bun-simţ. Pedagogic vorbind, sunt foarte multe aspecte care lasă de dorit şi conduc la crearea unei societăţi indiferente, care trăieşte la întâmplare, lipsită de reperele necesare pentru a-l modela pe om într-o fiinţă preocupată de cei din jur şi care, din contră, îl determină să fie tot mai primitiv din punct de vedere emoţional şi lipsit de eleganţă în manifestare."[101]

CAPITOLUL 5

O LUME DESTRĂBĂLATĂ NU ARE CUM SĂ CUNOASCĂ FRUMUSEȚEA CUVIOŞENIEI CREŞTIN ORTODOXE

Dacă este să aruncăm o privire la lumea din jurul nostru vom vedea că ea trăieşte în mai multe extreme. Una dintre aceste extreme trebuie să ştim că este destrăbălarea. Destrăbălarea înseamnă "a duce o viaţă imorală, de desfrâu; a avea purtări dezmăţate."[102] Prin urmare destrăbălarea înseamnă:

- depravare,
- desfrânare
- şi stricăciune.

Să fie lucrurile chiar aşa? Adevărul este că lucrurile sunt chiar aşa. În marile metropole ale lumii

- prostituţia,
- videochat-ul
- şi damele de companie

sunt în floare şi se fac profituri de milioane de euro din ele.

Trebuie să ştim că văitatul este o trăsătură a lumii în care trăim. Aceasta fiindcă cei mai mulţi dintre semenii noştri nu sunt mulţumiţi cu viaţa lor. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Alin Fumurescu: "…pentru că, într-un moment de cutezanţă naţionalistă, am putea crede c-am reuşit performanţa de-a exporta Mioriţa. De-a lungul şi de-a latul planetei, „de trei zile-ncoace / iarba nu-i mai place / gura nu-i mai tace". Românii nu mai deţin monopolul nemulţumirii vocalizate cât mai zgomotos. Din Europa până în Statele Unite şi din Orientul Mijlociu sau Africa pînă în America de Sud, toată lumea se plânge de toată lumea. (Numai ruşii şi chinezii nu se vaită.) Brand-ul „Mioriţa" s-ar fi cuvenit să devină marcă omologată înaintea „cârnaţilor de Pleşcoi" sau a „scrumbiei de Dunăre afumată"."[103]

Condiţia de nemulţmire veşnică a lumii în care trăim trebuie să ştim că a ajuns să se manifeste prin mai multe

- războaie,
- violenţe,
- agresiuni,
- revolte
- sau răscoale.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că o persoană cu un mod de viaţă destrăbălat va urî sub toate formele seriozitatea.

Evident că vor fii unii care vor susţine că exagerăm când prezentăm destrăbălarea ca fiind o caracteristică globală a lumii în care trăim. Totuşi adevărul este acesta şi nu îl putem prezenta altcumva.

La fel de bine cel mai bine acest lucru este văzut din superficialitatea de concepţii şi principii în care îşi duce viaţa lumea noastră de azi. De ce? Fiindcă este bine să ştim că lumea de azi face idoli din lucruri de suprafaţă şi din sclipici. Sunt mai multe religii şi ideologii sincretice care sunt cât se poate de populare şi care se poate spune că sunt de fapt tot rezultatul destrăbălării.

---

[101] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/un-strop-de-bun-simt-202542.html (accesat pe 01.07.2026).

[102] După Dicţionarul explicativ.

[103] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

Ceea ce este cât se poate de evident este că destrăbălarea nu este în nici un fel compatibilă – adică nu rezonează – cu cuviosenia creştin ortodoxă. Este greu să punem posterele marilor vedete rock alături de icoane. De ce? Fiindcă se poate vedea diferenţa: în timp ce primele degajă rebeliune ei bine icoanele degajă cuviosenie.

Gânditorul Alin Fumurescu spunea că de multe ori lumea de azi are o tendinţă de a se auto-sabota prin atitudinea

- şovăielnică,
- îndoielnică
- şi critică:

„nu mă-nţelegeţi greşit: nu susţin că n-avem motive de a ne plânge, că şi mioriţa din baladă avea. Nu susţin că nu ne doare, dar şi dacă te loveşti singur cu ciocanul peste degete te doare. Vinovat, însă, nu e ciocanul. Vinovată e pofta noastră nestăvilită de-a ne bate singuri cuie-n talpă, în timp ce ne dăm şi cu ciocanul peste degete, după care ne plângem că nu mai putem nici alerga, nici mânui ciocanul, darămite o vioară sau un bisturiu. Nimic nou sub soare, cum constata deja Ecleziastul."[104]

Destrăbălarea nu este numai un comportament ci la fel de bine o concepţie de viaţă. Aceasta fiindcă este bine să ştim că de cele mai multe ori modul cum de comportăm ajunge să se influenţeze

- ideile,
- concepţiile
- şi modul cum gândim.

Destrăbălarea nu iubeşte studiul pe care îl consideră o pierdere de vreme. Cum să citeşti şi să studiezi când de fapt ai putea să chefuieşti şi să te îmbeţi?

În acest sens trebuie să ştim că orizontul moral al destrăbălării este cât se poate de îngust şi limitat. În marile campusuri universitare chefurile şi petrecerile sunt cât se poate de des întâlnite şi examenele sunt trecute pe bani sau pe note mici de profesori universitari corupţi.[105]

Destrăbălarea de mai multe ori are un fior mistic şi religios. Sunt mai multe persoane care nu concep ca viaţa să nu fie un şir mari de petreceri şi chefuri în care

- beţia,
- îmbuibarea
- şi promiscuitatea

să nu fie monedă curentă.

Cât de versatilă poate să fie lumea ne-o spune episodul biblic de după trecerea prin Marea Roşie a poporului evreu: „când Moise se urcă pe muntele Sinai, îi lasă pe israeliţi în grija fratelui său mai mare, Aaron, şi-a lui Hur, ajutorul lui Aaron, despre care ştim foarte puţin. Aaron devenise mâna dreaptă a lui Moise pentru că vorbea mai bine decât el. Era, ca să zicem aşa, mai bun ca purtător de cuvânt decât cel care vorbea direct cu Dumnezeu. Nu şi să fie conducător, din păcate. Relativ proaspăt eliberat din robia egipteană, după doar patruzeci de zile de absenţă a liderului adevărat, poporul devine nerăbdător. Se plânge. Îşi plânge soarta. Poporul are nevoie de un conducător, aşa că merge la Aaron, suplinitorul, cel bun la dat din gură, şi-i… porunceşte: „Scoală şi ne fă dumnezei, care să meargă înaintea noastră, căci cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din ţara Egiptului, nu ştim ce s-a întâmplat". Oamenii ştiau unde era Moise şi de ce. Mai ştiau şi că lui îi datorau ieşirea din robie. Cu toate acestea, cu un Dumnezeu şi un conducător care nu pot fi văzuţi şi pipăiţi, îşi pierd răbdarea cu amândoi, aşa că liderul redevine „omul acesta" şi-i cer aghiotantului un nou far călăuzitor. Alţi dumnezei."[106]

Este bine să ştim că idolatria care era dublată de o ideologiile politeistă era una care promova destrăbălarea. În acest sens se credea că dacă cineva ajunge să se îmbete de fapt el trăia cu adevărat o experienţă

- mistică
- şi spirituală

fiindcă ajungea să fie posedat de zeii vinului: Dionisios la greci şi Bacchus la romani. La fel de bine în cinstea zeilor trebuie să ştim că de mai multe ori se ajungea să se practice prostituţia şi orgiile.

---

[104] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

[105] A se vedea Bartolomeu Anania, *Corupţia spirituală. Texte social-teologice* (Cluj-Napoca, 2012).

[106] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

Tot despre schimbarea şi destrăbălarea evreilor după trecerea prin Marea Roşie gânditorul Alin Fumurescu spunea: „nesigur, probabil, în poziţia de lider interimar, Aaron nu-i corectează şi nu-i contrazice. Dimpotrivă, se grăbeşte să le satisfacă poftele. Conducătorul devine condus. Dar Aaron le satisface dorinţele cu… propriile lor bijuterii de aur, pe care-i pune să le topească şi, sub ochii lor, toarnă aurul topit în forma unui viţel. Cum făceam noi, copii fiind, castelele de nisip cu găletuşa. Atâta doar că nisipul nu era al nostru şi nu era aur. Mai mult, nu ne luam chiar într-atât de tare în serios încât să-l credem un castel cu adevărat. Copii, ce vreţi?… Cu adulţii e o altă poveste. Ei îşi topesc bucuroşi bijuteriile şi se închină viţelului făcut sub ochii lor, din aurul lor, îi aduc jertfe, beau şi se veselesc.

Asta a fost atunci. Acum, e rândul nostru să facem acelaşi lucru. Acelaşi viţel c-o altă pălărie."[107]

În acest sens trebuie să ştim că destrăbălarea a ajuns să fie prezentă sub mai multe forme şi nume în istoria lumii:

- idolatrie,
- păgânism,
- vandalism,
- jafuri,
- furturi,
- pornografie
- sau erotism.

Toate aceste lucruri le-am putut vedea sau la fel de bine le putem vedea prezente în lumea noastră.[108]

Din toate epocile sfinţii şi oamenii lu Dumnezeu au ajuns să condamne destrăbălarea. Iată ce spunea în acest sens tot gânditorul Alin Fumurescu: „atunci, Dumnezeu vede ce se întâmplă cu poporul când conducătorul se lasă condus şi-i zice lui Moise: „Grăbeşte de te pogoară de aici, căci poporul tău, pe care l-ai scos din ţara Egiptului, s-a răzvrătit". Şi-l mai roagă (Dumnezeu pe Moise): „Lasă-Mă dar acum să se aprindă mânia Mea asupra lor, să-i pierd şi să fac din tine un popor mare!". E rândul lui Moise să-l roage şi să-l înduplece pe Domnul Dumnezeu să-i cruţe poporul, dar se grăbeşte să coboare de pe munte cu Tablele Legii, scrise de însuşi Domnul. Când, însă, vede cu ochii lui destrăbălarea de care se lăsase cuprins poporul, e rândul lui să se lase „aprins de mânie". Om şi el… Sfărâmă Tablele Legii, topeşte viţelul de aur, amestecă cenuşă cu apă şi-i obligă pe petrecăreţi s-o bea. Ceea ce urmează nu e pentru naturelurile mai simţitoare, aşa că le scutesc de informaţiile care le pot afecta emoţional, cum e frumos să avertizezi în ziua de azi. Se găsesc în Vechiul Testament. Să spunem doar că urmează un sacrificiu, menit să-i salveze pe ceilalţi de la distrugerea totală."[109]

Destrăbălarea trebuie să ştim că este o mare meteahnă a lumii noastre şi ea este dincolo de toate

- o criză morală,
- o cădere în duh,
- o lipsă a simţului realităţii
- şi o alterare a principiilor sănătoase.

Dacă este să privim cazul morţii Sfântului Ioan Botezătorul trebuie să ştim că Botezătorul se poate spune că a fost victima destrăbălării. Istoria tăierii capului Sfântului Ioan este cunoscută de mai toate lumea. Regele Irod Antipa ajunge să trăiască în concubinaj cu soţia fratelui său care nu murise. Intenţiona să se căsătorească cu Irodiada. Sfântul Ioan Botezătorul ajunge să îl mustre pentru poftele lui incestuoase pe Irod şi din ruşinat Irod îl arestează pe Sfântul Ioan. Cu ocazia unei mari petreceri de ziua lui ei bine Irod vrăjit de dansul fiicei sale vitrege Salomeea dă dispoziţie ca Sfântul Ioan Botezătorul să fie decapitat.

Această decapitare a avut loc la o mare petrecere. Ne întrebăm: ce petrecere este aceia unde se ajunge la decapitări?

Ceea ce trebuie să remarcăm este că de mai multe ori în cluburile şi în viaţa de noapte se ajunge la

- bătaie,
- ameninţări cu cuţitele
- sau consumul de droguri.

---

[107] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

[108] A se vedea Părintele Hristofor, *Duhul lumesc, duh antihristic* (Editura Panaghia, 2004).

[109] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

Iată ce spunea despre starea de destrăbălare a lumii noastre tot gânditorul Alin Fumurescu: „asta a fost atunci. Acum, n-am ajuns pînă acolo. Deocamdată. Acum încă suntem la faza la care ne plângem că Aaron ne-a pus să ne topim podoabele şi-am făcut din ele un viţel căruia ne-am închinat, dar pe care, vorba unui monolog de-odinioară al lui Horaţiu Mălăele, l-am… băut, iar acum tot noi ne mirăm de ce ne doare stomacul. Şi dăm vina pe Moise sau chiar pe Aaron. Dar nu ne-au (mai) obligat părinţii să ne votăm conducătorii pe care-i avem. Îi avem cum îi avem pentru că îi votăm doar pe cei care se grăbesc să ne satisfacă dorinţele. Pentru că nu mai avem decât conducători care se lasă conduşi şi care ne hrănesc cu propriile noastre podoabe. Unele, se prea poate, moşteniri din familie. Nu ne-au obligat părinţii nici să inventăm noile social media şi, cu atât mai puţin, să ne robim lor, ba să le mai şi alimentăm cu propriile postări, aşa că nu ştiu de ce ne plângem acum de înjurături, depresii, sinucideri şi anxietăţi.”[110]

Un preot duhovnic discuta cu un tânăr petrecăreț.

- Tu mergi la multe chefuri?
- Da.
- Dar de rugat de rogi?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă nu simt nevoia.
- Nu este bine.
- De ce?
- Fiindcă la petreceri de multe ori lucrurile decad.
- Cum să decadă?
- Nu s-au bătut colegii tăi?
- De ce v-aş răspunde.
- Crezi că eu nu ştiu cum stau lucrurile?
- Cred că ştiți.
- Uite cum este.
- Cum?
- Eu nu zic că trebuie să mergi la mănăstire.
- Nici nu vreau.
- Doar că ai păşit pe o cale greşită.
- Greşită?
- Da.
- De ce?
- Chefurile şi petrecerile nu te vor face fericit.
- Cum să nu?
- Nu simți că de multe ori ai depăşit limita?
- Ba da.
- Ştii de ce?
- De ce?
- Fiindcă chefurile sunt unele care te fac să uiți de Dumnezeu.
- În ce sens?
- Te ţin legat de alcool şi sex.
- Aşa este părinte.
- Deci pentru tine nu este târziu.
- Ce să fie târziu?
- Să vi pe calea adevărului.
- Dar ce este calea adevărului părinte?
- O să îți explic.
- Vă rog.

[110] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

- Într-o legendă găsim următoarele.
- Ce?
- Un om mergând pe o potecă, găsi trei azime calde.
- Şi?
- Ce să fie cu ele? se gândi omul?
- Evident.
- Cine le o fi pierdut?
- Şi?
- El era un om drept şi temător de Dumnezeu.
- Frumos.
- Cum se gândea el aşa, un moş bătrân cu barba albă, îi eşi în cale.
- Şi?
- Acesta i-a spus.
- Ce?
- Nu cumva sunt azimele astea ale dumitale, moşule? întrebă creştinul.
- Nu taicule, rupe-le însă căci tare mi-e foame!
- Când rupse creştinul o azimă, ce să vezi?
- Ce?
- La mijloc: fire de grâu verde. Rupse a doua: la mijloc sânge. La a treia mişcau viermii.
- Ce o mai fi şi asta Doamne? — zise omul.
- Tu nu pricepi? îl întrebă moşneagul.
- Nu.
- Să-ţi spun eu.
- Te rog.
- Firele de grâu înseamnă bogăţie.
- Da.
- Sângele: luptă şi războaie.
- Da.
- Viermii: moartea.
- Adică?
- Cele ce sunt şi vor fi în lume!
- Înţeleg.
- Din bogăţia multă, să îmbuibă oamenii, îşi varsă sângele, mor, pier...
- Aha, înţeleg.
- Şi moşul pierii, ca un abur, fusese pasă-mi-te faţă cerească.[111]
- Frumos.
- Deci vezi?
- Ce?
- De multe ori trebuie să fim atenţi.
- La ce?
- La ceea ce este în jurul nostru.
- Aşa este.
- Dacă ţii ochii deschişi vei afla adevărul.
- Ce adevăr?
- Că destrăbălarea te duce departe de Dumnezeu.
- Înţeleg.
- Foarte bine.
- Mă bucur că mi-ai deschis ochii părinte.
- Pentru acest lucru sunt pus aici.

[111] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Despre cât de tragică poate să fie destrăbălarea în cele din urmă ne-o spunea tot gânditorul Alin Fumurescu: „În absenţa unui Moise, nu mai e nimeni care să topească viţelul de aur.

Acum, înconjuraţi de Aaroni rămaşi fără un Moise, clonăm viţelul de aur, în încercarea disperată de-a rezolva… problema viţelului de aur, fără să ne dăm seama că hrănim singuri un cerc vicios. Aaronii de azi nu mai au un Moise. Ei sunt aici doar în postura de chelneri care să ne servească propriile dorinţe. Nici Table ale Legii nu avem care să ne avertizeze când stăm pe craca pe care ne-o tăiem singuri de sub picioare, în vreme ce gura nu ne mai tace, craca nu ne mai place. Observaţi, rogu-vă, paradoxul viţelului de aur în absenţa unui Moise: luptăm cu prostia naturală, care-i de fapt o Inteligenţă Artificială, topind din moştenirile de familie o Inteligenţă Artificială care să hrănească prostia naturală ş.a.m.d."[112]

Ceea ce se poate vedea este că în lumea noastră se face multă reclamă la destrăbălare sub o formă sau alta:

- promiscuitate,
- libertinaj moral,
- drepturile persoanelor LGBT,
- pornografie,
- erotism,
- prostituţie
- sau violenţa de pe micul sau marele ecran.[113]

Toate acestea sunt forme prin mare de fapt omul ajunge să păşească pe calea pierzaniei fiindcă Iisus ne-a spus că există o cale largă ce duce la pierzanie şi una îngustă care duce la mântuire.

În acest sens este bine să ştim că mai de vreme sau mai târziu ei bine peste noi va venii pedeapsa lui Dumnezeu dacă merge pe calea destrăbălării. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Alin Fumurescu: „acum, nu ştim ce va urma. Pentru atunci avem un avantaj – acum ştim. După căsăpirea multora, israeliţii n-au scăpat aşa de „uşor". A mai venit şi o plagă peste supravieţuitorii credincioşi. Vestea bună? Poporul, ca popor, a supravieţuit şi a ajuns unde le promisese Moise, purtătorul de cuvânt al Domnului Dumnezeu, nu Aaron, purtătorul de cuvânt al lui Moise care, în absenţa lui, îşi uitase rolul. Să nu ne pierdem, aşadar, speranţa. Vestea mai puţin bună? Al doilea rând de Table ale Legii – cele care au „supravieţuit" – n-au mai fost scrise de Dumnezeu, ci de Moise, după dictare. Nici după aceea, în Ţara Sfântă, n-au curs râuri de lapte şi miere. Nici acum nu curg. Iar povestea continuă."[114]

În acest sens trebuie să ştim că destrăbălarea este o formă foarte

- fină,
- rafinată
- şi greu de detectat

a răului.

De ce? Fiindcă nu ai cum să fie un mare destrăbălat şi să ajungi să crezi în Dumnezeu la fel de bine. Aceasta fiindcă destrăbălarea şi credinţa merg pe drumuri

- diferite,
- separate
- şi divergente.

Iată de ce nu trebuie să ne facem iluzii. Destrăbălarea este un lucru care evident că ne duce departe de Dumnezeu şi ne aruncă în cele din urmă în

- deznădejde
- şi disperare.

Sunt cunoscute mai multe cazuri de mar petrecăreţi care la un moment dat în viaţa lor de chefuri şi beţii au ajuns să simtă în ei

- un mare gol
- un mare vid.

---

[112] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

[113] A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* (Galaţi, 2010).

[114] Alin Fumurescu, Dilema 2024 https://www.dilema.ro/tilc-show/cind-moise-nu-i-acasa (accesat pe 24.10.2025).

Au ajuns să recurgă la psihologi sau psihiatrii. Cauza de cele mai multe ori nu a fost găsită. Dar ea are acolo. Era de fapt lipsa lui Dumnezeu din viaţa lor.

„Promiscuitatea reprezintă convieţuirea în condiţii de mizerie sau de imoralitate a mai multor persoane de sex diferit, respectiv practica de a se angaja în activităţi sexuale frecvente cu diferiţi parteneri sau lipsa discriminării în alegerea partenerilor sexuali. Termenul poate fi o judecată morală dacă idealul social pentru activitatea sexuală este reprezentat de relaţiile monogame. Un exemplu obişnuit de comportament privit ca promiscuu de multe culturi este reprezentat de aventura de o noapte, iar frecvenţa acesteia este utilizată de cercetători drept indicator al promiscuităţii."[115]

Promiscuitatea trebuie să ştim că este un lucru des întâlnit mai ales la tinerii din zilele noastre. De ce? Fiindcă marile vedete rock sunt unele care fac din promiscuitate

- o modă,
- un zeitgeist (spirit al timpului),
- un lucru popular
- şi o realitate larg răspândită.

Dacă este să privim la modul în care mai multe vedete rock îşi duc viaţa ei bine se poate spune că ei trăim într-o dimensiune total străină de cuviosenia creştin ortodoxă. De ce? Fiindcă după cum ne putem da seama între destrăbălare şi cuviosenie nu există nimic

- comun,
- de legătură
- şi de relaţie.[116]

„Comportamentul sexual considerat promiscuu variază de la o cultură la alta, la fel ca prevalenţa promiscuităţii. Diferite standarde sunt adesea aplicate la genuri şi statute civile diferite. Feministele au susţinut în mod tradiţional că există un dublu standard semnificativ între modul în care bărbaţii şi femeile sunt judecate pentru promiscuitate. Din punct de vedere istoric, stereotipurile femeii promiscue au avut tendinţa de a fi peiorative („curvă", „femeie uşoară"), în timp ce stereotipurile masculine au fost mai variate, unele exprimând aprobare („crai", „playboy", „donjuan" sau „Casanova"), în timp ce altele implică deviaţia socială („vânător de fuste", „curvar"). Un studiu ştiinţific publicat în 2005 a constatat că bărbaţii şi femeile promiscue sunt predispuşi la o judecată derogatorie."[117]

Prin urmare este bine să ştim că promiscuitatea sexuală este şi ea o parte din destrăbălare şi nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. De ce? Fiindcă destrăbălarea este o noţiune care cuprinde mai multe lucruri:

- promiscuitate,
- pornografie,
- obscenitate,
- imoralitate,
- mizerie morală,
- perversiune
- sau pervertire sufletească.

Toate aceste lucruri sunt cât se poate de diferite şi separate de cuviosenia creştin ortodoxă care ştim că este una care se bazează pe moralitate şi integritate.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că destrăbălarea este una care ajunge să ne ducă într-o viaţă în care nu mai avem nici un fel de integritate morală şi suntem persoane care merge pe căi

- străine,
- ciudate,
- obscure
- şi separate

de calea lui Dumnezeu care este cuviosenia.

Cei care ajung să fie destrăbălaţi ei bine găsesc cât se poate de

---

[115] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).
[116] A se vedea Andrei Pleşu, *Obscenitatea publică* (Bucureşti, 2004).
[117] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).

- perimată,
- ciudată
- şi plictisitoare

calea cuvioşeniei creştin ortodoxe.

În acest sens de mai multe ori se poate spune că omul ajunge să se asemene animalelor când ajunge să păşească pe calea

- destrăbălării
- şi a promiscuităţii,

aceasta fiindcă trebuie să ştim că „promiscuitatea este frecventă în multe specii de animale. Unele specii au sisteme de împerechere promiscuă, de la poliandrie/poligenie la sisteme de împerechere fără relaţii stabile, în care împerecherea dintre doi indivizi este un eveniment unic. Multe specii formează perechi stabile, dar încă se împerechează cu alţi indivizi din afara perechii."[118]

Destrăbălarea este una care de cele mai multe ori se manifestă printr-o mare confuzie morală:

- a consuma sau nu droguri,
- a îţi înşela sau nu partenerul de viaţă,
- a de devenii sau nu alcoolic,
- a participa sau la bătăile şi încăierările din cluburile de noapte?

Toate acestea trebuie să ştim că sunt *dilemele destrăbălării.* De ce? Fiindcă după cum ne spune Biblia Adam şi Eva au fost seduşi de păcat. La fel de bine destrăbălarea ajunge să seducă prin ofertele ei generoase pe care ni le face:

- droguri,
- alcool,
- parteneri sexuali multiplii,
- dansul de noapte etc.[119]

„Evaluarea exactă a comportamentului sexual al oamenilor este dificilă, deoarece apar motivaţii sociale şi personale puternice, în funcţie de sancţiunile sociale şi tabuuri, în vederea minimizării sau exagerării activităţii sexuale raportate.

Experimentele americane din 1978 şi 1982 au descoperit că marea majoritate a bărbaţilor erau dispuşi să facă sex cu femei de atractivitate medie pe care nu le cunoşteau, care s-au arătat disponibile. Din contra, nicio femeie nu a acceptat astfel de propuneri din partea bărbaţilor cu atractivitate medie. În timp ce bărbaţii au primit în general în mod natural aceste cereri, indiferent de starea civilă/implicarea într-o relaţie de lungă durată, femeile au răspuns cu dezgust."[120]

Nu greşim şi nici nu exagerăm că în timp ce cuvioşenia creştin ortodoxă este o trăsătură îngerească ei bine destrăbălarea este fără doar şi poate o trăsătură demonică. Şi ceea ce trebuie să ne dăm seama este că în această viaţă suntem unii care trebuie să facem

- o alegere,
- o demarcaţie,
- o separaţie

dintre îngeri şi demoni.

De ce? Fiindcă este bine să ştim că nu putem să fim şi de partea lui Dumnezeu şi a lui Mamona (diavolul) ci trebuie să ne dăm seama dacă voim să mergem pe calea binelui şi să ajungem în rai sau să mergem pe calea răului şi să ajungem în iad.

Promiscuitatea este un lucru pe care tinerii îl imită de la marile vedete de muzică şi mai ales de la marile vedete rock care se vor pe sine

- adulaţi
- şi ovaţionaţi

de milioane de fani.

---

[118] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).
[119] A se vedea Danion Vasile, *Despre problemele tinerilor* (Bucureşti, 2025).
[120] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).

Iată de ce tinerii trebuie să ştim că sunt mult mai vulnerabili cu privire la destrăbălare.

„Numărul partenerilor sexuali pe care oamenii i-au avut în timpul vieţii variază mult în cadrul unei populaţii. Un sondaj la nivel naţional din 2007 realizat în Statele Unite a constatat că numărul mediu de partenere sexuale feminine raportate de bărbaţi a fost de şapte, iar numărul mediu de parteneri de sex masculin raportaţi de femei a fost de patru. Bărbaţii au exagerat, probabil, numărul partenere raportat, în timp ce femeile au raportat un număr mai mic decât cel real; în caz contrar, se deduce că o minoritate de femei au avut un număr suficient de mare pentru a compensa majoritatea feminină, pentru a crea o medie semnificativ mai mare. Aproximativ 29% dintre bărbaţi şi 9% dintre femei au raportat că au avut peste 15 parteneri sexuali de-a lungul vieţii. Studiile privind răspândirea bolilor cu transmitere sexuală demonstrează în mod constant că un procent mic din populaţia studiată are mai mulţi parteneri decât media masculină sau feminină, iar un număr mic de persoane are mai puţin decât media statistică. O întrebare importantă în epidemiologia infecţiilor cu transmitere sexuală este dacă aceste grupuri copulează sau nu întâmplător cu parteneri sexuali din întreaga populaţie sau în cadrul grupurilor lor sociale.”[121]

Doi sociologi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Se poate spune că omul este o fiinţă vulnerabilă?
- Depinde ce înţelegi prin vulnerabilitate.
- Știi ce?
- Ce?
- Viciul şi virtutea.
- La acest lucru te refereai?
- Da.
- Da. În acest sens se poate spune că omul este vulnerabil.
- Şi de ce nu intervine Dumnezeu?
- Ar intervenii.
- Adică?
- Nu este lăsat?
- Nu este lăsat?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă omul este o fiinţă liberă.
- Știu.
- Dumnezeu respectă libertatea omului.
- De ce?
- Fiindcă vrea ca noi să Îl iubim din libertate.
- Crezi?
- Da.
- Şi atunci ce este de făcut?
- Omul trebuie să îşi dea seama că destrăbălarea viciilor nu îi este de folos.
- Se poate?
- Da.
- Cum?
- Dacă omul vrea cu adevărat.
- Nu ştiu ce să spun.
- O să te fac să înţelegi.
- Te rog.
- Îţi voi spune o poveste adevărată.
- Ce poveste?

[121] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).

- Una cu marinari.
- Te ascult.
- Pe o corabie ce străbătea oceanul, călătoria odată un om cam nervos.
- Înţeleg.
- Într-o zi îl tortură următoarea idee.
- Ce idee?
- Ce ar fi dacă într-un moment dat, am suferi un naufragiu?
- Era un om pesimist.
- Da.
- Şi?
- Se sui pe bord unde se plimbă îngândurat în sus şi în jos.
- Şi?
- Şi întâlnind pe căpitan îl întrebă.
- Ce?
- Sunt în apele aceste stânci?
- Da domnule, răspunse căpitanul.
- Şti dumneata unde sunt stâncile? întrebă iarăşi.
- Nu, aceasta nu o ştiu, răspunse căpitanul.
- Frica călătorului deveni şi mai mare.
- Cred.
- Ce, nu ştii aceasta şi totuşi eşti atât de liniştit?
- Sunt domnule.
- În tot momentul ne putem izbi de una şi atunci suntem pierduţi.
- Vorbele acestea nu-l scoaseră din sărite pe căpitan, care cunoştea drumul şi care ripostă zâmbind.
- Cum?
- Ştiu unde este apă adâncă!
- Şi care este morala?
- Viata unui creştin este tocmai ca o astfel de călătorie printre tot felul de stânci.
- aşa este.
- Dar nu te teme creştine!
- De ce?
- Dumnezeu prin cuvântul său te conduce pe căi sigure!
- cred.
- Ba chiar şi mai sigur deoarece cunoaştem nu numai toate stâncile păcatelor, ci şi căile Domnului.[122]
- Ce poveste frumoasă.
- Aşa este.
- M-a impresionat.
- Mă bucur.
- Deci vezi?
- Ce?
- În viaţa trecem prin multe ispite.
- Dar Dumnezeu este de partea noastră?
- Da.
- Şi El este tot ceea ce avem nevoie?
- Da.
- Aşa credeam.
- Evident.
- Mi-ai deschis ochii.
- Mă bucur.

[122] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Îţi mulţumesc.

„O recenzie sistematică din 2006 care analizează datele din 59 de ţări din întreaga lume, nu a găsit nicio asociere între tendinţele regionale de comportament sexual, precum numărul de parteneri sexuali şi statutul de sănătate sexuală. Mult mai predictivi pentru starea de sănătate sexuală sunt factori socioeconomici precum sărăcia şi mobilitatea. Alte studii au sugerat că persoanele cu mai mulţi parteneri de relaţii sexuale sunt mai susceptibile să fie diagnosticate cu infecţii cu transmitere sexuală.

Promiscuitatea severă şi impulsivă, alături de dorinţa compulsivă de a se angaja în relaţii sexuale ilicite este un simptom comun al tulburării de personalitate borderline, tulburării de personalitate histrionice, tulburării narcisiste de personalitate şi tulburării antisociale de personalitate, cu toate că majoritatea persoanelor promiscue nu prezintă aceste tulburări."[123]

CAPITOLUL 6

CUVIOŞENIA CREŞTIN ORTODOXĂ SE ÎNVAŢĂ PAS CU PAS

Mai înainte de a ne apuca să practicăm şi să punem în realitate cuvioşenia creştin ortodoxă ei bine trebuie să fim convinşi de

- adevărul,
- veritabilul
- şi autenticul

ei. Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că practica cuvioşeniei trebuie să fie făcută din libertate şi în nici un caz ea nu se impune cu forţa. Cuvioşenia am spus că este o virtute care stă în profundă antagonie cu

- tupeismul
- şi destrăbălarea.

Am vorbit în această carte pe larg de acest "virus" al tupeismului care este larg răspândit în lumea noastră. Ei bine lui îi putem opune cuvioşenia creştin ortodoxă care este o stare profund legată de evlavie.[124]

Prin urmare înainte de a ne apuca să practicăm cuvioşenia ei bine trebuie să fim deplin

- încredinţaţi,
- convinşi
- şi siguri

că acest lucru este adevărata calea şi că este bine pentru noi. De ce? Fiindcă cuvioşenia nu acceptă jumătăţi de măsură. Aceasta fiindcă este bine să ştim că am ajuns să trăim într-o lume nesigură. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Stela Giureanu: "am ajuns oare să trăim o epocă a paranoiei? Pentru că trăim deja într-o lume în care dezinformarea este omniprezentă, iar scepticismul este mai mult decât necesar pentru a ne proteja de manipulare. Însă, când acest scepticism devine atât de puternic încât ne îndoim chiar şi de banalităţi, cum ar fi autenticitatea unui video cu o pisică jucăuşă, poate că am trecut deja o graniţă invizibilă. Căci lumea în care trăim nu este doar una a hiperinformării, dar şi una a hipersuspiciunii. Suntem bombardaţi zilnic cu imagini, videoclipuri, declaraţii, iar Inteligenţa Artificială şi tehnologiile de deepfake au amplificat şi mai mult această incertitudine. Frica de a fi manipulaţi ne determină să punem la îndoială totul, ceea ce poate duce la o formă de alienare."[125]

Sunt mai mulţi creştin ortodocşi care ajung să îşi dea seama de

- imporanţa
- şi semnificaţia

cuvioşeniei creştin ortodoxe dar nu ştiu cum să înceapă. Lor le spunem o întâmplare mai puţin cunoscută în acest sens. Se spune că un tânăr era dornic să schimbe lumea în bine dar nu ştia cum să o facă. A auzit de un mare înţelept care ştia multe lucruri şi s-a dus la el cu mare entuziasm.

- Bună ziua înţeleptule.

---

[123] https://ro.wikipedia.org/wiki/Promiscuitate (accesat pe 24.10.2025).

[124] A se vedea Irineu Pop, *Pilonii evlaviei creştine* (Alba Iulia, 2012).

[125] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

- Bună să îţi fie inima tinere.
- Am venit la tine fiindcă am nevoie de ajutorul tău.
- Cu ce te pot ajuta?
- Vreau să aud sfatul tău.
- Cu privire la ce?
- Cum pot să schimbe lumea în bine?

Înţeleptul a stat puţin pe gânduri după care a spus:

- Ai putea începe prin a nu mai trânti uşa când intri în cameră.[126]

Care este morala întâmplării? Că de multe ori avem planuri şi vise

- măreţe
- şi îndrăzneţe

dar evident că nu ştim că trebuie să le ducem la realizare cu paşi mici.

Marile fapte se fac cu sacrificiu dar trebuie să ştim că încep cu paşi mici. Ei bine dacă am fi mai atenţi cu acest lucru evident că vom ajunge să fim unii care să ajungem să realizăm cuviosenia în viaţa noastră.

Iată de ce trebuie să facem efortul de a fi mai minuţioşi cu ceea ce se vehiculează în jurul nostru fiindcă de mai multe ori cuviosenia creştin ortodoxă ni se spune că este mai mult o trăsătură a celor săraci cu duhul. Iată ce spunea în acest sens tot gânditoarea Stela Giureanu: „teoria o cunoaştem: pentru a găsi un echilibru, trebuie să ne păstrăm spiritul critic acolo unde este cu adevărat necesar, să verificăm ştirile din mai multe surse şi să fim atenţi dacă declaraţiile politice nu sunt scoase din context etc. Însă pentru a parcurge tot acest labirint al suspiciunii este nevoie de mult timp, un timp pe care puţini dintre noi îl au la dispoziţie. În plus, ne confruntăm cu o realitate în care cuvântul scris sau rostit nu mai are greutatea pe care o avea odinioară. Nu de puţine ori, sursa însăşi infirmă ceea ce a afirmat sau a postat pe reţelele sociale."[127]

- Manipularea,
- minciuna,
- disimularea
- sau răstălmăcirea

sunt lucruri care sunt prezente şi în lumea religioasă. În religiile extremului orient (ne referim aici în special la hinduism) desfrâul trebuie să ştim că este pentru mulţi o modalitate de iluminare

- sufletească
- şi spirituală.

Aceasta în cadrul în ceea ce hinduşii denumesc ca practicile tantra.[128]

Prin urmare se poate spune că unii oamenii atât de mult au căzut de la

- adevăr
- şi realitate

că au ajuns să creadă că lucruri imorale ca viciul şi patima sunt cu adevărat căi de iluminare şi mântuire (răscumpărare).

Că de mai multe ori mas media şi reţelele sociale sunt unele care ne duc pe căi străine de Hristos ne-o spunea tot gânditoarea Stela Giureanu: „liderii politici, mai ales cei care folosesc reţelele sociale ca pe un megafon personal, pot spune orice le trece prin minte, fără să simtă vreo responsabilitate pentru consecinţe fiindcă, la o adică, pot infirma sau „nuanţa" cu seninătate ceea ce ei înşişi au declarat într-un mod tranşant. Publicul devine astfel prins într-un joc de umbre, unde realitatea se distorsionează continuu, în care începem să ne simţim din ce în ce mai dezorientaţi şi obosiţi de acest flux constant de declaraţii contradictorii şi manipulatoare."[129]

De mai multe ori s-a putut constata că unii care se denumesc pe sine mari creştini ortodocşi au ajuns să facă lucruri cât se poate de

- imorale,
- necinstite,
- viciate

[126] Întâmplare din tradiţia creştin ortodoxă.
[127] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).
[128] https://ro.wikipedia.org/wiki/Tantra (accesat pe 02.07.2026).
[129] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

- şi stricate.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că cuvioşenia creştin ortodoxă nu este numai o teorie ci la fel de bine este practică pe care trebuie să o ducem la îndeplinire constant şi cu mare trezvie.

În acest sens trebuie să ştim că în numele democraţiei sunt mai mulţi care fac abuzuri şi ne spune că de fapt starea de a fi confuz şi incert este de fapt firescul lumii. Iată ce ne spunea tot gânditoarea Stela Giureanu în acest sens: „între fake news promovate şi decizii arbitrare asupra modului în care circulă informaţia pe platformele lor, între jocurile politice şi goana după celebritate şi click-uri transformate în bani, democraţiile sucombă într-o degringoladă a adevărului.

Democraţia nu este doar un sistem de guvernare, ci un ecosistem al conştiinţei civice, iar fără cetăţeni educaţi, liberi şi critici, ea devine doar o formă fără fond. Puterea dezinformării de astăzi este un simptom clar al unei crize democratice profunde."[130]

Cuvioşenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că nu este un lucru pe care îl putem vedea în mănăstiri şi dincolo de acest spaţiu ea este o realitate inexistentă. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că cuvioşenia creştin ortodoxă ţine foarte mult de cât Îl iubim noi pe Hristos. De ce? Fiindcă este bine să ştim că dacă Îl iubim pe Hristos

- sincer,
- dezinteresat
- şi profund

ei bine vom avea tot interesul să practicăm cuvioşenia creştin ortodoxă.[131]

Cuvioşenia după cum am spus trebuie să fie

- autentică
- şi genuină

fiindcă dacă nu ea va devenii fariseism. Există în acest sens mai mulţi farisei creştin ortodocşi care imită şi simulează această frumoasă cuvioşenie creştin ortodoxă.

Prin urmare este bine să ne dăm seama că drumul cuvioşeniei creştin ortodoxe nu este unul prea aclamat de lumea din jur. Lumea din jur are un cult al

- banului,
- al forţei fizice,
- al puterii politice,
- al faimei
- şi al marilor funcţii.

Toate acestea sunt lucruri care într-un anume fel trebuie să ştim că sunt străine de cuvioşenia creştin ortodoxă.

Gânditoarea Stela Giureanu ne spunea că în societatea noastră de mai multe ori ajungem să prinşi într-un torent al informațiilor în care nu mai suntem siguri pe nimeni şi mai ales pe virtute: „pe de o parte, oamenii nu mai sunt participanţi activi, ci prizonieri ai unui flux informaţional haotic, care îi manipulează, îi sperie şi, în cele din urmă, îi epuizează. Iar această epuizare duce la o atitudine fatalistă. Când ai impresia că nu mai ai nici o putere asupra realităţii, tentaţia de a te retrage devine imensă. Însă chiar această retragere îi favorizează pe cei care vor să şubrezească o democraţie. Pentru că democraţia moare nu doar când e atacată direct, ci şi când oamenii încetează să mai creadă în ea. Iar când nu mai credem în democraţie, creăm o societate polarizată."[132]

Cuvioşenia creştin ortodoxă prin urmare poate să fie practicată şi în familie. Ea poate să vină în familie prin

- rugăciune,
- dialoguri folositoare,
- evitarea certurilor,
- armonie sufletească,
- înțelegere
- şi multă iubire.

[130] Stela Giureanu https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

[131] A se vedea Gheorghe Paschia, *Bună-cuviința creștină* (Malovat, 1996).

[132] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

În acest mod cu timpul ei bine cuviosenia va fi o parte din familia noastră. De ce? Fiindcă după cum am spus trebuie să ştim că vom ajunge să deprindem cuviosenia dacă voim cu adevărat acest lucru. Ceea ce este mai trist este că sunt mulţi care nu vor să ştie şi să audă de cuviosenie.

Adevărul este că cuviosenia creştin ortodoxă este un lucru care loc în duhul lui Hristos şi nu se poate să concepte cuviosenia dincolo de adevărul lui Hristos. Totuşi în societatea noastră de mai multe ori se poate vedea că adevărul ajunge să fie

- manipulat,
- falsificat
- şi trunchiat.

Iată ce spunea în acest sens tot gânditoarea Stela Giureanu: „adevărul, într-o societate polarizată, devine un câmp de luptă unde fiecare tabără revendică monopolul asupra lui. În esenţă, adevărul ar trebui să fie un punct de referinţă obiectiv, dar realitatea socială îl transformă într-o armă retorică, modelată de convingeri, ideologii şi emoţii. Devine un adevăr interpretativ, filtrat prin ideologie, cultură şi educaţie. Aici apar distorsiunile cele mai mari, căci oamenii tind să vadă ceea ce confirmă viziunea lor preexistentă."[133]

Un om sărac discuta cu un prieten de al lui.

- Ştii ce?
- Ce?
- Dacă aş fi bogat viaţa mea ar fi altfel.
- Adică?
- Aş fi credincios.
- Da?
- Da.
- Şi acum de ce nu eşti credincios?
- Fiindcă nu am de ce.
- Adică?
- Dumnezeu este împotriva mea.
- Fiindcă eşti sărac?
- Da.
- Eu cred că greşeşti.
- De ce?
- Iubirea de Dumnezeu este mai mare decât bogăția.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă noi avem un suflet.
- Şi?
- El trăieşte veşnic.
- Adică?
- Sufletul trebuie să se întoarcă după moarte la Dumnezeu.
- Păi unde altundeva ar putea să meargă?
- La diavol.
- Ei lasă.
- Ce să las.
- Crezi în toate poveştile acestea popeşti?
- Da.
- Eu nu.
- De ce?
- Cred că există Dumnezeu.
- Este bine.

[133] Stela Giureanu, Ziarul Lumina https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

- Dar nu ştiu ce va fi după moarte.
- Este ceea ce ne-a spus Iisus.
- Deci tu spui că iubirea de Dumnezeu este mai importantă decât bogăţia în viaţă?
- Da.
- Convinge-mă.
- Bine.
- Te ascult.
- Îţi voi spune o întâmplare adevărată.
- Te ascult.
- Un corespondent al unui ziar din Paris s-a adresat mai multor persoane marcante cu întrebarea aceasta.
- Care?
- Cum au câştigat cei dintâi bani?
- Şi?
- Au venit răspunsuri diferite.
- Înţeleg.
- Miliardarul Rockefeller răspunse şi el.
- Am auzit de Rockefeller.
- Mă bucur.
- Şi ce a răspuns?
- După ce am părăsit şcoala din comuna natală, am fost aplicat ca băiat de prăvălie în New York.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Am intrat în tovărăşie cu un alt băiat, am luat bani împrumut şi am deschis o prăvălie.
- Frumos.
- Gândul unic al meu era să fiu bogat.
- Cred.
- Am devenit bogat, dar acum sunt obosit.
- adică*
- Am adunat averi mari în 50 de ani, dar în paguba sănătăţii mele.
- Nu îmi să cred.
- Este şi o altă cale, de a lucra în viată. Dacă aş putea începe din nou munca mea ar avea alt înţeles şi alt scop.
- Aşa a spus Rockfeller?
- Da.
- Şi care este morala?
- Bogatul se simte sărac la moarte! Virtuosul chiar de la început e bogat.[134]
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Ş chiar aşa a spus miliardarul Rockeffeler?
- Da.
- Nu îmi vine să cred.
- Ştii cum este cu banii?
- Nu.
- Dau dependenţă.
- Aşa este.
- Şi te duc departe de cuvioşenie.
- De ce?
- Îţi dau un mod de viaţă extravagant şi exagerat.

[134] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

- Aşa este.
- Vezi?
- Îţi mulţumesc pentru sfaturi.

Trebuie să ştim că sunt unii care în societatea noastră sunt unii care luptă pe faţă împotriva cuvioşeniei creştin ortodoxe şi vin cu tot felul de surogate din orientul extrem (yoga, tantra, taoism, zen, şinto etc) pentru a ne face să înţelegem că de fapt cuvioşenia creştin ortodoxă este fără doar şi poate o mare înşelăciune şi minciună. Aceasta fiindcă după cum ne spunea gânditoarea Stela Giureanu de mai multe ori adevărul este manipulat şi mistificat în mas media: „problema într-o societate polarizată este că taberele ajung să respingă nu doar interpretările diferite, ci şi faptele în sine, preferind doar „adevărurile" care le susţin convingerile. În acest context, adevărul devine mai puţin o chestiune de realitate şi mai mult una de apartenenţă la un grup. Când cineva susţine că „deţine" adevărul absolut, e probabil mai degrabă un semnal de alarmă decât o garanţie. Căci adevărul, în forma sa cea mai pură, nu se impune prin strigăte, ci se descoperă prin dialog, argumente, verificare."[135]

Prin urmare cuvioşenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că poate să fie

- învăţată,
- împropiată
- şi deprinsă.[136]

Aceasta fiindcă se poate spune că nimeni nu se naşte un cuvios ci mai bine spus ajungem să devenim cuvioşi. La fel de bine ceea ce trebuie să ştim este că cuvioşenia este un lucru care aduce sufletului:

- bucurie,
- fericire
- şi împlinire.

De ce? Fiindcă ea este o viaţă după voia lui Dumnezeu. Spunem acest lucru în contextul în care ştim că sunt mai multe ideologii de viaţă eterodoxe din lumea noastră.

După cum am spus cuvioşenia este un lucru care se deprinde treptat şi cu multă răbdare sau mai bine sus cu paşi mici. Acesta fiindcă în primul rând trebuie să fim convinşi din prima iniţiativă că cuvioşenia ne este

- benefică,
- de folos
- şi de ajutor.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că într-o lume în care există adevăruri care sunt în contradicţie unul cu altul ei bine cuvioşenia este una care ne scoate din confuzia ideologică din exterior. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Stela Giureanu: „cei care clamează că deţin adevărul absolut ajung, paradoxal, să fie captivi în propria lor construcţie. În loc să fie „eliberaţi" de adevăr, se închid într-o fortăreaţă a convingerilor, unde fiecare idee diferită devine o ameninţare, nu o posibilitate de înţelegere mai profundă.

Însă această rigiditate a convingerilor vine dintr-o teamă profundă, teama de incertitudine. E mai confortabil să crezi că ştii deja totul decât să trăieşti cu ambiguitatea şi complexitatea realităţii. Într-un fel, adevărul absolut devine un fel de refugiu mental, dar şi o închisoare, pentru că ne împiedică să vedem dincolo de limitele impuse de propria minte."[137]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că trebuie să vedem partea bună a lucrurilor şi să ne dăm seama că cuvioşenia creştin ortodoxă este o cale de realizare

- sinelui,
- a propriei persoane
- şi a personalităţii noastre

ca întreg.

În acest sens trebuie să ştim că trebuie să ne ajutăm unii pe alţii ca să pătrundem şi mai mult în

- sensul
- şi înţelesul

cuvioşeniei creştin ortodoxe.

---

[135] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).
[136] A se vedea Sfântul Nicodim Aghioritul, *Deprinderi duhovniceşti* (Alba Iulia, 1995).
[137] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

Ceea ce se poate vedea în zilele noastre este că sunt mulţi care nu vor să se ajute unii pe alţii în drumul spre realizarea cuvioşeniei. Aceasta fiindcă după cum am spus sunt mulţi care se lasă conduşi de tupeu şi de destrăbălarea lumii din jur fiindcă ei nu sunt unii care sunt suficient de puternici pentru a lua atitudine.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că de mai multe ori în societatea noastră cuvioşenia ajunge să fie un lucru care este

- imitat
- şi urmat

în mai multe medii sociale. Iată ce spunea în acest sens tot gânditoarea Stela Giureanu: „reţelele sociale joacă aici un rol pervers. Au fost create ca un simbol al accesului liber la informaţie, al transparenţei şi al mobilizării civice, însă au devenit un instrument de capturare a atenţiei şi de modelare a percepţiilor, oferind fiecărui utilizator o realitate personalizată, în care adevărul obiectiv devine irelevant. Într-un fel, suntem ca într-un spectacol de magie colectivă, în care fiecare vede doar ceea ce algoritmii decid să îi arate. Iar când algoritmii ţintesc instinctele noastre primare de agresivitate, echilibrul emoţional din societate dispare."[138]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că cuvioşenia este un lucru care într-o societate care este cuprinsă de mai multe sentimente negative cum sunt

- neliniştea,[139]
- disperarea,
- angoase
- şi anxietatea

ei bine cuvioşenia creştin ortodoxă este una care evident că ne face mult bine şi ne ajută foarte mult.

De ce? Fiindcă cuvioşenia este una care ne leagă de valori stabile într-o lume care trebuie să ştim că nu este deloc stabilă. La o privire atentă se poate vedea că în lumea noastră există o dorinţă după cuvioşenia creştin ortodoxă dar de mai multe ori

- ispitele
- şi tentaţiile

lumii din jur ei bine nu ne încurajează deloc să o punem în aplicare.

Despre modul cum este societatea noastră gânditoarea Stela Giureanu spunea: „furia este cel mai uşor combustibil: oferă energie, un scop, un inamic clar. În schimb, bucuria, empatia (în sensul de înţelegere a judecăţii cuiva, nu de milă), reflecţia necesită mai mult efort, mai multă deschidere. Însă, în torentul algoritmilor şi al dezinformării, oamenii au ajuns să respingă empatia: suntem prea obosiţi, prea copleşiţi, prea speriaţi ca să ne mai permitem vulnerabilitatea emoţiilor pozitive.

Dacă democraţia depinde de oameni educaţi şi echilibraţi emoţional, cum poate supravieţui într-o lume în care educaţia a fost înlocuită de consum pasiv de informaţie? Şi cum poate exista democraţie într-o societate din ce în ce mai polarizată?"[140]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că nu s-a ajuns încă la nivel de societate să se pună accent pe cuvioşenie deşi sunt mulţi care consideră că ea este un lucru

- bun,
- de dorit
- şi folositor.

Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că duhul lumii noastre este unul care deşi susţine că este un fel de globalizare ei bine nu pune prea mult preţ pe cuvioşenie. Este bine să ne dăm seama că cuvioşenia este mai mult un lucru care rămâne totuşi la periferia societăţii noastre şi de cele mai multe ori cei care o practică sunt consideraţi

- demodaţi,
- învechiţi,
- desueţi
- şi fundamentalişti.

---

[138] Idem.

[139] A se vedea Andrei Pleşu, *Neliniști vechi și noi* (Bucureşti, 2016).

[140] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).

Adevărul este că trăim într-o lume în care presiunea socială este cât se poate de mare şi pentru acest lucru mai nimeni nu consideră că cuvioşenia creştin ortodoxă ne-ar putea ajuta cumva. Iată ce spunea tot gânditoarea Stela Giureanu: „în primul rând ar trebui să înţelegem că oamenii se închid atunci când sunt confruntaţi direct cu un alt adevăr decât cel în care cred ei, însă se deschid atunci când simt că sunt ascultaţi. Când nu li se răspunde cu agresivitate, ci cu întrebări care îi provoacă să reflecteze. Întrebările aparent naive sunt, de fapt, printre cele mai puternice unelte. Ele nu atacă, nu contrazic frontal, dar stârnesc un moment de ezitare, un spaţiu în care celălalt este nevoit să-şi reexamineze propriile convingeri. Şi tocmai acest mic spaţiu de îndoială este locul în care poate pătrunde gândirea critică. Să-i faci pe oameni să reintre în matcă, să le aminteşti ce înseamnă echilibrul, să le arăţi că există un loc mai liniştit decât vârtejul furiei şi al manipulării. Bineînţeles, este o muncă de răbdare şi fineţe, pentru că, odată ce cineva s-a obişnuit să trăiască în torentul indignării şi al dezinformării, liniştea poate părea un vid greu de suportat."[141]

Cuvioşenia creştin ortodoxă de mai multe ori se consideră că este

- un mit,
- o fantasmă,
- o himeră
- şi o iluzie.

De ce? Fiindcă eventual pe vremea lui Iisus şi a sfinţilor apostoli ei bine poate se putea vorbii de cuvioşenia dar acum timpurile s-au schimbat şi din câte se pare s-au schimbat în rău. Omul contemporan este

- secularizat,
- materialist
- şi consumist

şi în nici un caz el nu este cuvios. Nu are cum să fie când oferta păcătoasă a lumii este atât de mare şi de puternică.[142]

Ceea ce ne putem da seama este că în lumea noastră sunt mai multe ideologii care sunt departe de adevăr. În acest sens omul contemporan ajunge să sufere fiindcă nu trăieşte în adevăr. Ei bine cuvioşenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că ne apropie de adevăr şi ne face să trăim în adevăr.

Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Stela Giureanu: „însă marile transformări, cele care ţin de mentalităţi, nu vin din revoluţii zgomotoase, ci din aceste momente discrete, în care cineva începe să vadă lumea puţin diferit. E nevoie doar de o fisură în zidul convingerilor rigide, iar uneori o simplă întrebare bine plasată poate crea acea fisură.

Poate că adevăratul „război" pe care îl trăim nu este între ideologii, ci între claritate şi confuzie, între răbdare şi impulsivitate, între dialog şi urlet. Şi poate că, mai ales într-o societate polarizată, adevărul trebuie căutat cu prudenţă şi modestie. Şi poate ar trebui să ne amintim, de fiecare dată când convingerile de nezdruncinat ne ispitesc, de întrebarea lui Montaigne: Que sais-je? („Ce ştiu eu?")."[143]

În acest sens trebuie să ştim că de multe ori şi păgânii au dat semne de cuvioşenie creştin ortodoxă. Putem să dăm un exemplu? Sunt mai puţini cei care ştiu că după ce împăratul Darius al Persiei a murit au rămas cei doi copii ai lui pentru a prelua tronul. "Artabazanes (cunoscut şi ca Ariamenes) a fost fiul cel mare al regelui Darius I cel Mare. Xerxes a fost fiul mai mic al lui Darius I. Deşi Artabazanes era cel mai în vârstă, Xerxes a fost cel care a moştenit tronul (devenind Xerxes I), datorită influenţei puternice a mamei sale, Atossa (fiica lui Cyrus cel Mare), şi a faptului că el a fost primul fiu născut după ce Darius a devenit rege. Conform istoricului Plutarh, Artabazanes a acceptat decizia în mod paşnic, iar cei doi fraţi au rămas în relaţii bune."[144]

Se poate vedea că un anumit grad de cuvioşenia ei bine

- au arătat,
- au demonstrat
- şi au profesat

chiar şi păgânii.

De ce? Fiindcă după cum ne putem da seama trebuie să ştim că cuvioşenia este un lucru şi o valoare universală care evident că ne face bine nouă şi societăţii noastre.

---

[141] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).
[142] A se vedea Radu Teodorescu, *Ortodoxia existențială într-o lume a superteoriilor, super-ideologiilor și super-doctrinelor* (Cugir, 2025).
[143] Stela Giureanu, https://www.dilema.ro/la-fata-timpului/degringolada-adevarului (accesat pe 24.10.2025).
[144] Wikipedia (accesat pe 02.07.2026).

Că omul de azi este unul care caută stabilitatea ne-o spunea tot gânditoarea Anda Docea: „oamenii tind să revină la dispoziţia lor emoţională iniţială (la nivelul lor „normal" de fericire), indiferent ce li se întâmplă – bune sau rele. Dacă a reuşi să treci peste cele rele este un lucru benefic, la cele bune se pare că devenim, în timp, din ce în ce mai puţin sensibili, nu le mai observăm prezenţa în vieţile noastre, ba chiar ajungem să ne plictisim de ele şi să căutăm alţi stimuli. Explicaţii pentru producerea adaptării hedonice sunt mai multe: ne place stabilitatea, ne face să ne simţim în siguranţă, aşa că încorporăm cu rapiditate în rutina noastră situaţiile noi; normalizăm elementele care apar şi le transformăm în ceva familiar; e în natura noastră să căutăm stimuli noi şi, pentru aceasta, le estompăm intensitatea celor prezenţi; fericirea pe care lucrurile plăcute o aduc în vieţile noastre ne devine combustibil pentru a continua s-o căutăm în alte şi alte experienţe. Şi toate acestea se petrec aproape fără să le conştientizăm."[145]

Doi oameni ai legii discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De ce nu face Dumnezeu legea?
- Ce întrebare este aceasta?
- Da.
- Adică?
- De ce trebuie să fie oameni ai legii?
- Este o întrebare naivă.
- De ce?
- Fiindcă pe Muntele Sinai Dumnezeu i-a dat tablele legii lui Moise.
- A da. Aşa este.
- Şi atunci?
- De ce nu intervine Dumnezeu să pedepsească nelegiuiţii?
- A intervenit.
- Dă-mi şi mie un caz.
- De Anania şi Safira ai auzit?
- Nu.
- După Faptele Apostolilor (cap. 5) Anania şi Safira şi-au vândut o parte de pământ pentru a dărui banii, creştinilor lipsiți.
- Frumos.
- Ei însă au ascuns o parte din sumă şi s-au prefăcut că au dăruit întreaga sumă.
- Urât.
- Apostolul Petru le zise.
- Ce?
- Anania pentru ce a umplut Satana inima ta, să minţi tu Duhului Sfânt şi să ascunzi din preţul ţarinei? Nu ai minţit oamenilor, ci lui Dumnezeu! (Fapt. Apost. 5. 3—4).
- Şi?
- La auzul acestor cuvinte Anania şi Saphira au căzut morţi la pământ.
- Chiar?
- Da.
- Deci au fost pedepsiți de Dumnezeu?
- Da.
- Interesant.
- Deci vezi că uneori Dumnezeu intervine.
- Aşa se pare.
- Acum eşti convins?
- Da.
- Mă bucur.

[145] Anda Docea, Dilema 2025 https://www.dilema.ro/pe-ce-lume-traim/cind-binele-nu-ne-mai-multumeste (accesat pe 24.10.2025).

- Dar care trebuie să fie atitudinea noastră?
- Nu trebuie să fie una de răzbunare?
- Adică?
- O să îți spun.
- Te rog.
- La începutul anului 1918, când războiul între popoare era încă în toiul său, se petrecu o întâmplare mişcătoare de suflet.
- Care?
- Un aviator englez şi un aviator german se luptau: cu aeroplanele lor la o înălţime de 3000 metri deasupra pământului.
- Şi?
- Viaţa amândurora atârna numai de un fir de păr, fiindcă un singur glonte, nimerea bine, ar fi însemnat prăbuşirea la pământ întâmplare care a unuia dintre cei doi luptători.
- Cred.
- Când gloanţele curgeau ca ploaia, mitraliera germanului s-a stricat şi acum englezul cu un singur glonte putea să-l arunce la pământ, zdrobit şi ars.
- Şi?
- Şi totuşi deşi a câştigat englezul făcând un semn că el nu se mai vrea adversar, care nu se mai poate apăra, şi-a luat zborul în jos, în spre trupele englezeşti.[146]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci nu este bună răzbunarea?
- Nu.
- Fiindcă este o lege degenerată?
- Da.
- Aşa credeam şi eu.
- Mă bucur.
- Şi la fel de bine cuviosenia respectă binele.
- Cum?
- Multă onoare a câştigat pe câmpul de luptă de la Maraton, armata atenienilor.
- Am auzit?
- Câtă vreme armata urmărea pe perşii cari fugiau, un soldat în fuga calului alergă la Atena, la porţile oraşului şi în pieţe strigând.
- Ce?
- Bucuraţi-vă fiindcă am învins.
- Şi?
- Nu peste mult căzu mort — din cauza oboselii.
- Vai de mine
- Atenienii au sărbătorit apoi această învingere, în modul cel mai strălucit.
- Cum?
- Numele lui Miltiade a fost purtat cu entuziasm din gură în gură, apărătorul şi mântuitorul oraşului.
- Cred.
- Aşa se cuvine a onora pe cei ce îşi varsă sângele pentru patria lor.[147]
- Frumos.
- Aşa este.
- Acum cred că m-ai lămurit.
- Mă bucur.
- Sunt mulţumit de răspunsul tău.

[146]Grigorie Comşa, *Brazde în ogorul ortodoxiei* (Arad, 1932). p. 33.
[147] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştin ortodoxă* (Arad, 1929).

Prin urmare ceea ce trebuie să ne dăm seama este că cuvioşenia creştin ortodoxă este una care ne face să trăim într-un raport sănătos cu societatea din jurul nostru fiindcă de mai multe ori acest lucru nu are loc. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Anda Docea: „cel mai cunoscut exemplu pe care-l pot da este cel cu mâncarea preferată. Fie că este vorba de ciocolată, fructe de mare sau cartofi prăjiţi, dacă vom consuma acelaşi produs zilnic ajungem, la sfârşitul săptămânii, să nu ne mai tenteze. Este şi paralela preferată de persoanele infidele, care vânează obsesiv – din teama de îmbătrânire, probabil – relaţii noi în afara celei oficiale sau oficializate. Firesc, fluturii pe care îi simţi în stomac la primele întâlniri, când îi auzi vocea persoanei iubite sau treci prin locurile care înseamnă ceva pentru voi obosesc şi ei să tot dea din aripi şi, după ce „luna de miere" se încheie şi se ajunge într-o zonă de platou, constaţi că te-ai obişnuit cu iubirea, ba mai mult, ea nu îţi rezolvă toate problemele, aşa cum credeai când erai singur şi îi invidiai pe cei pe care îi aştepta cineva acasă şi care aveau cu cine să meargă în concediu. Problemele, fiind ale tale, rămân tot acolo, la fel şi motivele de îngrijorare, micile obsesii şi felul în care-ţi ordonezi lucrurile în viaţă – doar că mai ai, din când în când, un punct de sprijin, şi el cu problemele lui."[148]

CONCLUZII

Cartea noastră s-a voit una care să spună un mare adevăr: că cuvioşenia nu este proprie numai călugărilor ci la fel de bine fiecărui creştin ortodox care vrea să o practice. Ceea ce se poate vedea este că în zilele noastre există o

- tânjire,
- dorinţă
- şi voinţă

după cuvioşenia creştin ortodoxă aceasta pe fondul unei lumi care de mai multe ori a ajuns să fie stăpânită de

- infracţiuni
- şi violenţe.

Cei mai mulţi dintre semenii noştri contemporani trebuie să ştim că afişează o atitudine neutră cu privire la cuvioşenie. Aceasta fiindcă ei nici nu o condamnă şi nici nu o susţin. Totuşi se poate vedea că cuvioşenia în lumea noastră are numai roade pozitive. Acolo unde ea există se instalează un duh agapic al iubirii creştin ortodoxe aceasta într-o lume în care se trăiesc mai multe simulacre ale iubirii.[149]

Cuvioşenia creştin ortodoxă deşi pare

- severă,
- ascetică
- şi rigidă

în cele din urmă ne face să ieşim din sfera vulnerabilităţii păcatului. Iată ce spunea în acest sens părintele Paul Siladi: „virtutea şi vulnerabilitatea, cel puţin din punct de vedere etimologic, nu au nimic în comun. Ar putea fi considerate antonime. Dacă vulnerabilitatea este posibilitatea de a fi rănit, virtutea este derivată din cuvântul latin virtus, care înseamnă putere, curaj etc.

Virtutea, aşadar, este opusul vulnerabilităţii, este putere. Dar, cele două, după modelul lui Hristos, se găsesc într-un raport antinomic, în cadrul căruia nu se resping, nu se anulează şi nu se exclud reciproc."[150]

Vulnerabilitatea în faţa păcatelor şi patimilor trebuie să ştim că este un lucru poate să fie

- depăşit,
- lăsat în urmă
- şi trecut

prin cuvioşenia creştin ortodoxă.

De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că cuvioşenia este una care ne plasează pe o linie de deplinătate şi supremaţie a virtuţii. Aceasta fiindcă trebuie să fim conştienţi că în această lume

- moral
- şi spiritual

[148] Anda Docea, Dilema 2025 https://www.dilema.ro/pe-ce-lume-traim/cind-binele-nu-ne-mai-multumeste (accesat pe 24.10.2025).
[149] A se vedea Radu Teodorescu, *Simulacrele iubirii în lumea contemporană* (Cugir, 2025).
[150] Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtute-si-vulnerabilitate-172940.html (accesat pe 24.10.2025).

suntem undeva între virtute şi viciu.

Iată ce spunea tot părintele Paul Siladi despre două virtuţi – smerenia şi ascultarea – care sunt componente ale cuvioşeniei creştin ortodoxe: „putem lua ca exemple două virtuţi foarte prezente în literatura ascetică, pe care le putem socoti centrale: smerenia şi ascultarea. Datorită importanţei lor şi complexităţii acestora este greu să reducem întreaga gândire patristică la o definiţie concisă. Totuşi, putem spune că smerenia este, în mod fundamental, realismul duhovnicesc cel mai crud, să te vezi pe tine aşa cum eşti, în raport cu oamenii şi cu Dumnezeu şi, în acelaşi timp, să te socoteşti mai prejos decât toată făptura. Smerenia este în strânsă legătură cu dragostea, fiindcă abia ea o face posibilă cu adevărat. Smerenia este golirea de sine (după modelul lui Hristos) pentru a-l putea privi pe celălalt într-o lumină curată, nealterată de egoism şi, în felul acesta, să îl poţi iubi. Smerenia este modul în care lumea este reordonată după cuvântul Evangheliei: „care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru. Şi care între voi va vrea să fie întâiul să vă fie vouă slugă, după cum şi Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi" (Mt. 20, 26-28)."[151]

Cartea noastră şi-a propus mai mult decât orice să popularizeze o temă care nu este deloc prea populară în societatea noastră. De ce? Fiindcă este bine să ştim că cuvioşenia într-un mediu

- politizat,
- consumist,
- al facerilor
- şi a goanei bunei bani şi putere politică

ei bine nu este loc o temă populară şi care nu ridică prea mult interes.

Totuşi cuvioşenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că are o farmec al ei pe care cel mai bine îl găsim expus în scrierile sfinţilor părinţi.[152]

Părintele Paul Siladi ne spunea că în cele din urmă ascultarea nu este proprie numai călugărilor ci şi laicilor: „în strânsă legătură cu smerenia şi cu dragostea se găseşte ascultarea. Practicată mai ales în lumea călugărilor, fiind unul dintre cele trei voturi monahale, înseamnă, în principal, supunerea faţă de un povăţuitor spiritual. Dincolo de acest sens restrâns, ascultarea este calitatea despre care scrie Apostolul Pavel efesenilor, când zice: „supuneţi-vă unul altuia, în frica lui Hristos" (Ef. 5, 21). Aşadar, ascultarea depăşeşte cadrul restrâns al relaţiei duhov-niceşti dintre părintele duhovnicesc şi fiul său, fiind un mod mai larg de raportare al creştinului faţă de lume şi faţă de aproapele său în general. Iar ascultarea este născută din dragoste, este reacţia iubirii faţă de ceilalţi. Uneori se poate întâmpla să se nască un conflict între autoritate (fie ea ierarhică sau spirituală) şi ascultare. Dilema aceasta este formulată de un ieromonah care urma să fie hirotonit episcop şi apoi solu-ţio-nată ingenios de Mitropolitul Antonie Bloom. Viitorul episcop a întrebat cum îşi poate respecta votul monahal al ascultării, atât timp cât sarcina lui principală, în calitate de episcop, va fi tocmai aceea de a conduce şi de a porunci. Răspunsul mitropolitului a fost impecabil. I-a spus să asculte de oricine îi va cere ceva ce nu este potrivinic poruncilor lui Hristos."[153]

Ceea ce se poate vedea în creştinism este că există un *conflict ale cuvioşeniei* aceasta fiindcă mai toate confesiunile şi sectele creştine ajung să consideră că cuvioşenia creştină le este proprie numai lor. În sens confesional trebuie să ştim că există mai multe chipuri ale cuvioşeniei:

- cuvioşenie catolică,
- cuvioşenie luterană,
- cuvioşenie calvină
- sau cuvioşenie anglicană.

La fel de bine se poate spune că mai multe secte creştine vin cu varianta lor proprie la cuvioşenie:

- cuvioşenie iehovistă,
- cuvioşenie baptistă,
- cuvioşenie adventistă
- sau cuvioşenie penticostală.

---

[151] Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtute-si-vulnerabilitate-172940.html (accesat pe 24.10.2025).

[152] A se vedea Nicolae Corneanu, *Farmecul scrierilor patristice* (Bucureşti, 2002).

[153]Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtute-si-vulnerabilitate-172940.html (accesat pe 24.10.2025).

De ce? Fiindcă mai toate sectele pretind că sunt cuvioase. Totuşi aceste secte şi membrii lor nu se întreacă de care sunt rădăcinile istorice ale cuvioşeniei. Aceasta fiindcă fără doar şi poate că se poate vorbii de o *istoria a cuvioşeniei.* Că Hristos ne ajută să nu fim vulnerabili când practicăm cuvioşenia ne-o spunea tot părintele Paul Siladi foarte frumos: „atât smerenia, cât şi ascultarea, privite dintr-o perspectivă externă, lumească, străină de duhul creştin, sunt forme de vulnerabilizare. Când te smereşti şi asculţi, înţelegi cât de uşor poţi fi rănit, într-un anume sens te dezgoleşti. Dar când faci asta, dobândeşti puterea harului lui Hristos şi depăşeşti vulnerabilitatea din interioară."[154]

Am vorbit în această carte de antagonica care există între cuvioşenia creştin ortodoxă şi

- tupeism
- şi destrăbălare.

Aceasta fiindcă dintre toate viciile omului trebuie să ştim că poate cel care se opune cel mai mult cuvioşeniei ei bine tupeismul este unul care este cel mai vocal. Am vorbit în acest sens că tupeismul este o caracatiţă cu mai multe tentacule în lumea noastră:

- politic,
- de afaceri,
- social
- sau economic.

Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că nesimţirea este un lucru destul de des întâlnit în lumea noastră. În acest sens în timp ce cuvioşenia creştin ortodoxă se bazează pe bunul simţ ei bine tupeismul este o dovadă de nesimţire

- crasă,
- grosieră
- şi grotească.[155]

Este bine să ştim că forme ale cuvişeniei prin virtuţi au existat din antichitate. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Onorar Alexandru Stan: „virtutea a fost giuvaerul nestemat al antichităţii clasice din marile civilizaţii ale lumii. Pe ea au definit-o filosofii greci, moraliştii egipteni şi romani, gânditorii hitiţi şi mesopotamieni, scrutătorii înţelepciunii din vechea Indie, din Persia şi din China, dar mai ales, prin inspiraţie dumnezeiască, autorii scrierilor parenetice din Vechiul Testament. Cu siguranţă că virtutea - dacă este să ne călăuzim de opera poetului Homer, de scrierile lui Herodot, părintele Istoriei, ale geografului Strabo sau chiar de scrierea Anabasis a generalului grec Xenofon - a preocupat intens lumea de dinainte de creştinism. Această lume în căutare de virtute a fost numită de creştini, peiorativ şi impropriu, "păgână" deoarece "pagus" însemna sat, iar "paganus" însemna sătean, om de la ţară, necultivat. Civilizaţiile vechi şi-au construit însă cetăţi, polisuri, urbes sau civitates - oraşe apărate de ziduri şi înzestrate cu porţi pe măsură. În toate aşezările urbane, rafinamentul civilizaţiei, uneori extrem de costisitor, şi-a spus cuvântul. Omul bogat, rafinat, îşi etala în public virtuţile: înţelepciunea, cumpătarea, bărbăţia sau curajul şi, mai ales, dreptatea. Pe acestea le numim virtuţi naturale sau dobândite de om prin efortul propriu. Ele au împodobit multe frunţi ale antichităţii, desigur, dar nu treceau niciodată de ceea ce putea face omul fără ajutorul lui Dumnezeu."[156]

Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că un

- simţ,
- intuiţie,
- aproximare
- şi simţire

a cuvioşeniei există şi în lumea profană. Aceasta fiindcă se ştie că violenţa şi crima nu sunt bine văzute bine nici d cei care nu cred în Hristos.

Aceasta carte prin urmare nu are o misiune uşoară. Ea şi-a propus dezideratul de a scoate cuvioşenia creştin ortodoxă din mănăstirile ortodoxe şi a arăta că ea este o

- valoare
- şi o virtute

---

[154] Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtute-si-vulnerabilitate-172940.html (accesat pe 24.10.2025).

[155] A se vedea Radu Paraschivescu, *Noul ghid al nesimţului. După 20 de ani* (Bucureşti, 2026).

[156] Onorar Alexandru Stan, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtutea-in-antichitatea-pagana-si-in-crestinism-19689.html (accesat pe 24.10.2025).

care la fel de bine este valabilă şi pentru laici.

Cuvioşenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că este oac manifestare a Duhului Sfânt în lumea noastră. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Onorar Alexandru Stan: „odată cu apariţia creştinismului, acolo unde a pătruns harul Duhului Sfânt şi oamenii au devenit apropiaţii lui Dumnezeu, fii prin har născuţi din Botez, vechile virtuţi ale antichităţii s-au transfigurat şi au apărut alte trei virtuţi, revelate şi absolute: credinţa, nădejdea şi dragostea.

Credinţa - după Noul Testament - a devenit veriga de aur a legăturii conştiente şi sigure a creştinului cu Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel o definea drept: "încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei 11,1). În nu mai puţin de 12 versete (Evrei 11, 1-12), cu exemple de netăgăduit, el alcătuieşte un adevărat imn al credinţei ca siguranţă în puterea mântuitoare a lui Dumnezeu şi de care, acum, creştinii beneficiind, pot să împlinească tot ceea ce înaintaşii nu au apucat să vadă. "Fără credinţă - spune Sf. Apostol Pavel -, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El există şi că se face răsplătitor celor care Îl caută".”[157]

Doi artişti discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Există un mare contrast.
- Ce contrast?
- Între modul de viaţă al artistului şi modul de viaţă al unui creştin ortodox.
- De ce?
- Artiştii au dat naştere modului de viaţă boem.
- Când spui boem te referi la o persoană nonconformistă (de obicei artist sau scriitor) care duce o viaţă dezordonată?[158]
- Da.
- Depinde.
- De ce?
- Unii artişti sunt profesionşti.
- Adică?
- De pictorul antic Zeuxis au auzit?
- Nu.
- Zeuxis avea obiceiul să stăruie cu mult mai mult timp la pictarea unui tablou, decât să aştepta de la un pictor celebru ca dânsul.
- Înţeleg.
- Fu întrebat într-o zi de ce stăruie atât de mult asupra anumitor detalii şi poartă cu încetineală penelul său?
- Şi ce a răspuns?
- Răspunse pictorul aşa.
- Ce?
- Eu pictez cu timp şi cu multă atenţie, căci pictez pentru veşnicie.[159]
- Ce frumos.
- Ţi-a plăcut răspunsul.
- Da.
- Deci el nu picta de mântuială.
- Îmi dau seama.
- Deci tu spui că în cele din urmă un artist poate să ducă un mod de viaţă cuvios?
- Da.
- Dacă vrea cu adevărat?
- Da.

---

157 Onorar Alexandru Stan, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtutea-in-antichitatea-pagana-si-in-crestinism-19689.html (accesat pe 24.10.2025).

158 După Dicţionarul explicativ.

159 Grigorie Comşa, *Brazde în ogorul ortodoxiei* (Arad, 1932). p. 54.

- Dar cum?
- Trebuie să fie încurajat.
- Cum să fie încurajat?
- D. Nemours, ministru francez în Haiti, scrie în ziarul „Journal des Débats" că în anul 1832 Academia Franceză a acordat premiul virtuţii unui negru cu numele Eustațiu.
- Negru?
- Da.
- De ce?*
- Acesta se născuse în anul 1773 lângă Capul Francez.
- Şi?
- Negrul era de o cinste exemplară nu supăra pe nimeni, era ascultător, harnic, blând, încât toţi îl lăudau care îl cunoşteau.
- Frumos.
- Din această pricină în anul 1832 Academia Franceză ia acordat premiul virtuţii, înfiinţat de filantropul Montyon.
- Cred.
- Mă bucur.
- Și care este morala?
- Suntem noi ascultători, harnici şi blânzi sau nu avem aceste virtuţi?
- De ce?
- La judecată v-om fi poftiţi a răspunde şi răsplata o vom lua nu de la o instituţie omenească, ci de la Dumnezeu![160]
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Artistul are menirea să fie pe placul lui Dumnezeu.
- Cred.
- Dar sunt mulţi artişti care nu vor să facă acest lucru.
- De ce?
- Fiindcă se consideră boemi.
- Mi-ai mai spus.
- Și ai înțeles?
- Da.
- Foarte bine.
- Știi ce?
- Ce?
- Poate să fie cuvioşenia redată în icoane?
- Da.
- Cum?
- Prin a respecta erminiile.
- Crezi?
- Da.
- Mie icoana îmi dă un simț al cuvioşeniei.
- Ar trebuii să te apuci să pictezi icoane.
- Crezi că m-ar ajuta?
- Da.
- Cum?
- Ar fi o modalitate să îți exprimi iubirea față de Dumnezeu.
- Aşa este.

[160] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Ceea ce trebuie să ştim este că deşi de mai multe ori nu ajungem să dobândim cuviosenia din prima acest lucru nu trebuie să ne facă deznădăjduim. Trebuie să ne punem nădejdea în Dumnezeu. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Onorar Alexandru Stan: „nădejdea este a doua virtute creştină revelată, absolută. Prin ea aşteptăm cele făgăduite nouă de Domnul nostru Iisus Hristos, atât pentru viaţa de aici, trecătoare, cât şi pentru cea viitoare, veşnică. Nădăjduim că Dumnezeu este mereu cu noi până la sfârşitul veacurilor, aşa cum ne-a făgăduit însuşi Iisus Hristos, că tot ceea ce am crezut nu a fost în zadar, că împreună cu ceilalţi care am crezut, moşi, strămoşi şi neam de neam, ne vom bucura într-un sfârşit de bunătăţile viitoare, eshatologice. Nădejdea este atât pentru viaţa de aici, de pe pământ, cât şi pentru viaţa de dincolo de moarte: "Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viaţa aceasta, suntem mai de plâns decât toţi oamenii". Astfel, nădejdea este puntea dintre cele două vieţi, trecându-ne în cer."[161]

Am arătat că în zilele noastre de

- Extravaganţă
- şi dezinvoltură

cuviosenia creştin ortodoxă a ajuns un fel de Cenuşăreasă socială sau a societăţii. De ce? Fiindcă oamenii nu pun accent pe ea. Totuşi când cuviosenia ajunge să lipsească din societatea noastră ei bine mai toată lumea se plânge. De ce? Fiindcă este cuviosenia cea care aduce

- armonie,
- înţelegere
- şi bunăvoinţă

între noi oamenii.[162]

Este cât se poate de adevărat că nu se poate concepe cuviosenia fără de iubirea agapică creştin ortodoxă. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Onorar Alexandru Stan: „a treia virtute creştină, dragostea, este tripartită. Ea se arată faţă de Dumnezeu, faţă de semen şi faţă de creaţie şi a devenit hristocentrică, generoasă şi atotcuprinzătoare. Sfântul Apostol Pavel i-a dedicat un imn celebru în toată literatura religioasă a lumii. Dragostea creştină pleacă de la sânul lui Dumnezeu-Părintele, prin Fiul întrupat şi prin Duhul Sfânt către oameni şi se întoarce la Dumnezeu-Tatăl prin Hristos Euharistic, printre sfinţi şi printre îngeri, la Tronul Celui Prea Înalt. Dragostea este virtutea invincibilă. Ea a învins moartea şi ne trece spre înviere. Cu ea ne prezentăm în faţa lui Dumnezeu. Cine a pierdut Dragostea nu mai poate ajunge la cer niciodată. Dragostea este inima creştinismului, este modul de a fi al creştinismului şi al creştinului. Numai ea poate duce la înţelepciunea de a-L căuta şi a-L cunoaşte pe Dumnezeu, numai ea aduce cumpătarea în viaţa creştină, numai ea naşte bărbăţia mărturisirii şi numai ea plineşte toată dreptatea. Numai dragostea ne duce la îndumnezeire, fiindcă Dumnezeu este toată Dragostea."[163]

Aceasta carte a fost scrisă pentru a fi mai mult decât toate şi de orice o atitudine împotriva tupeismului din

- politică
- şi din afaceri

care domină societatea noastră.

Într-o lume a tupeismului am spus că cel cuvios este considerat un inadaptat şi uneori un retardat mental care nu are loc într-o societate care se bazează pe legea junglei: cel mai puternic face legea.

Am voit să arătăm şi să tragem un semnal de alarmă pentru a face pe cât mai mulţi conştienţi că societatea noastră nu a avansa şi nici nu va progresa prin

- tupeism
- şi destrăbălare.

Poate a venit timpul să ne axăm şi să ne centrăm pe virtuţiile serioase ale creştinismului ortodox. Evident că cuviosenia este una dintre acest virtuţi. Deşi cei mai mulţi nu o cred realitatea este că avem numai de câştigat şi de dobândit de pe urma practicii cuviosenei. De ce? Fiindcă cuviosenia este o experienţă a sfinţeniei în lumea noastră. Aceasta fiindcă cuviosenia şi sfinţenia se presupun reciproc. Nu trebuie să uităm acest lucru în zilele noastre în care se pare că nesimţirea ajunge la cote alarmante.

---

161 Onorar Alexandru Stan, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtutea-in-antichitatea-pagana-si-in-crestinism-19689.html (accesat pe 24.10.2025).

162 A se vedea Radu Teodorescu, *Discrimnarea: o mare problemă a societăţii noastre* (Cugir, 2026).

163 Onorar Alexandru Stan, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/virtutea-in-antichitatea-pagana-si-in-crestinism-19689.html (accesat pe 24.10.2025).